

Skatteministeren (Svend Erik Hovmand) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af tonnageskatteloven. (Lejeindtægt m.v. af lokaler om bord). (Lovforslag nr. L 197).

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordning om fastsættelse af visse foranstaltninger i forbindelse med indførsel i Fællesskabet og udførsel og genudførsel fra Fællesskabet af varer, der krænker visse former for intellektuel ejendomsret. (Bortfald af gebyr og sikkerhedsstillelse). (Lovforslag nr. L 198).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats, integrationsloven og lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. (Tilsyn med kommunale rådighedsvurderinger, tilsyn med kommunernes visitation, aktive-ringsfri periode, nedsættelse af befordringsgodtgørelse, refusion m.v.). (Lovforslag nr. L 199).

Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. (Forlængelse af mulighed for 1-årige tilbud om vejledning og opkvalificering i første ledighedsperiode). (Lovforslag nr. L 200).

Trafikministeren (Flemming Hansen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om godkendelse og syn af køretøjer. (Lovforslag nr. L 201).

Medlemmer af Folketinget Ole Sohn (SF) og Aage Frandsen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om genindførelse af en servicejobordning. (Beslutningsforslag nr. B 157).

Medlemmer af Folketinget Kristen Touborg (SF) og Aage Frandsen (SF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til finansministeren:

»Hvad kan finansministeren oplyse om de forestående kommuneforhandlinger med hensyn til de økonomiske rammer og de velfærdsopgaver, som kommuner og amtskommuner forventes at løse?«
(Forespørgsel nr. F 49).

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Formanden:

Med de 17 spørgsmål til statsministeren om Irak og de mange tilmeldte medspørgere har jeg som nævnt i Udvalget for Forretningsordenen i går fundet det nødvendigt at foretage visse begrænsninger for at kunne afvikle spørgetiden på forsvarlig vis. Antallet af medspørgere begrænses derfor til maksimalt to pr. spørgsmål, og da jeg ikke vil vælge blandt de anmeldte medspørgere, så vil medspørgerne få ordet i den rækkefølge, de melder sig.

Jeg skal meddele, at de af hr. Jan Petersen og hr. Bjarne Laustsen under nr. 18-21 opførte spørgsmål til beskæftigelsesministeren efter ønske fra spørgerne udsættes til næste spørgetid.

Det første spørgsmål er stillet til statsministeren af hr. Søren Søndergaard.

Spm. nr. S 2911

1) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Hvad kan statsministeren oplyse om forskellige danske myndigheders opfattelse med hensyn til eksistensen af irakiske masseødelæggelsesvåben i perioden fra 1998 til indledningen af angrebet på Irak i 2003, herunder altså f.eks. vurderinger fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor og FE?«

Søren Søndergaard (EL):

Tak til statsministeren for at møde op.

Nu har jeg jo forstået på det, statsministeren har udtalt, at det ikke var med statsministerens gode vilje, at der ikke kunne stilles spørgsmål til statsministeren på den høring, der netop har været afholdt. Statsministeren havde sådan set ønsket at få lov til at svare på spørgsmål, men det var simpelt hen arrangørerne, der havde nægtet statsministeren muligheden for at svare på spørgsmål.

Vi synes jo ikke, det kan være rimeligt, at statsministeren sådan skal gå rundt en hel dag uden at kunne svare på spørgsmål. Derfor har vi så givet statsministeren lejlighed til her at svare på de spørgsmål, som arrangørerne altså forhindrede blev stillet på den høring, der har været tidligere i dag.

Inden statsministeren går i gang med at svare på det første spørgsmål, vil jeg henlede statsministerens opmærksomhed på, at det spørgsmål ikke handler om regeringens begrundelse for at gå i krig mod Irak – det handler ikke om regeringens begrundelse for at gå i krig mod Irak! Det handler om nogle af de argumenter og nogle af de synspunkter, som danske myndigheder fremførte omkring det tidspunkt, hvor beslutningen blev taget. Jeg ser frem til statsministerens besvarelse.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Allerførst vil jeg sige, at hr. Søren Søndergaard ikke på nogen som helst måde behøver at takke mig, fordi jeg møder op. Jeg møder op, fordi man naturligvis skal møde op i Folketingssalen og besvare de spørgsmål, der bliver stillet.

Jeg vil da til gengæld kvittere og sige, at jeg takker meget for lejligheden til at svare på en række af disse her spørgsmål, idet jeg dog må tilføje, at i den mængde af spørgsmål, der er stillet i dag, er der kun ét af spørgsmålene overhovedet, der er nyt. Resten er gamle kendte spørgsmål, men den runde tager vi gerne igen. Jeg gentager hjertens gerne de besvarelser, jeg allerede så mange gange tidligere er kommet med.

Kl. 13.10

Til det spørgsmål, som hr. Søren Søndergaard her har stillet, kan jeg sige, at Forsvarets Efterretningstjeneste har oplyst, at det i perioden frem til Irakkrigen hele tiden overordnet har været Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering, at Irak sandsynligvis rådede over biologiske og kemiske våben. Og det har jeg i øvrigt tidligere

oplyst hr. Søren Søndergaard om i besvarelsen af spørgsmål nr. S 2275, så det er der ikke noget som helst nyt i.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg er sådan set ked af; at statsministeren ikke benyttede lejligheden til at svare på spørgsmålet. Derfor vil jeg læse spørgsmålet op. Altså: Hvad kan statsministeren oplyse om forskellige danske myndigheders opfattelse af eksistensen af irakiske masseødelæggelsesvåben i perioden 1998 til indledningen af angrebskrigen 2003, herunder altså også vurderingen fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor og FE?

Hvorfor svarede statsministeren ikke på det spørgsmål? Statsministeren havde alle lejligheder til at svare på det, og det var præcis derfor; vi ønskede mange medspørgere; nemlig for at holde statsministeren fast på, at statsministeren bør svare på spørgsmålene.

Angående Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor: Kan statsministeren f.eks. bekræfte, at Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor skrev i en rapport fra 29. oktober: Efterretninger tyder på, at det irakiske militær inden for 45 min. er i stand til at afklare, klargøre og affyre visse af disse våben internt i Irak. Kan statsministeren bekræfte det? Og er det i øvrigt en opfattelse, som statsministeren i dag er enig i? Eller vil statsministeren erkende, at det var forkert, det, der stod i notatet fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor?

Hr. statsminister, svar på spørgsmålene.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg svarede på spørgsmålet, og jeg gentager det gerne, nemlig at Forsvarets Efterretningstjeneste som bekendt har oplyst, at det i perioden frem til Irakkrigen hele tiden overordnet set har været Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering, at Irak sandsynligvis rådede over biologiske og kemiske våben.

Mig bekendt er der ikke nogen andre myndigheder, der har givet udtryk for andre opfattelser, og derfor har jeg svaret på spørgsmålet. Men der er ikke noget nyt i det. Jeg har tidligere svaret akkurat det samme til hr. Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg gentager spørgsmålet til statsministeren om statsministerens vurdering af det, der er kommet fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor. Jeg har læst et stykke op, og jeg vil også godt

læse et andet stykke op fra den redegørelse, som kom fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor. Det hedder:

Til trods for at uran ikke har nogen civil anvendelse i Irak (kernekraft), har landet alligevel forsøgt at skaffe sig stoffet fra Afrika.

Er det noget, som statsministeren kan genkende var noget, der stod i udtalelsen fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor? Kan statsministeren bekræfte, om det var den samme vurdering, der lå fra efterretningstjenesten, nemlig at Irak havde forsøgt at skaffe sig atommateriale til at kunne lave atomvåben, og hvad mener statsministeren om den vurdering i dag?

Det er relativt simple spørgsmål. Jeg er sikker på, at statsministeren nu for tredje gang vil læse det notat op, han har fået fra FE eller fra sine embedsmænd, men kunne statsministeren ikke udover det også svare på de spørgsmål, jeg her har stillet?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har svaret, og jeg kan ikke tilføje mere. Hvis hr. Søren Søndergaard ønsker at diskutere notater fra Udenrigsministeriet, så synes jeg, hr. Søren Søndergaard skulle stille spørgsmål til udenrigsministeren.

Formanden:

Så er det hr. Villy Søvndal som medspørger.

Villy Søvndal (SF):

Det er ærgerligt, at statsministeren, når statsministeren nu har chancen for at besvare de ikke-besvarede spørgsmål, allerede her ved starten er kørt fast i en rille, hvor det, uanset hvad man spørger om, så bliver gentaget det samme. Derfor vil jeg prøve et nyt spørgsmål, og jeg håber, at statsministeren dermed bringes ud af rillen.

Hvis man læser den gamle Forsvarskommissionens betænkning, som jo er et offentligt dokument og derfor kan diskuteres, så siger den i 1998, at der ingen sikre oplysninger er om operative masseødelæggelsesvåben.

Det siger man i Forsvarskommissionens betænkning. Hvordan kan det så være, at statsministeren i modstrid med efterretningstjenestens oplysninger til Jyllands-Posten om masseødelæggelsesvåben udtaler, at det ikke er noget, vi tror, det er noget, vi ved?

Hvad er det for en glidning, og hvor har statsministeren hentet de informationer fra, som altså er i lodret modstrid med, hvad den danske efterretningstjeneste siger?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er utrolig glad for at få lejlighed til at præcisere, hvad det rent faktisk var, jeg sagde til Jyllands-Posten, for nu er det citat blevet skamredet på det grusomste, og det er faktisk godt at få lejlighed til at sætte tingene på plads.

Hr. Villy Søvndal begår samme fejl, som så mange andre har gjort, nemlig kun at tage en del af citatet, ikke at tage det hele og ikke tage i det sin sammenhæng, for det, jeg sagde, var, at det, alle ved, og det er ikke noget, vi tror, vi ved det, er, at Saddam Hussein har haft masseødelæggelsesvåben; det, vi ved, er, at han har brugt dem, oven i købet mod sit eget folk; og det, vi ved, er, at han ikke har villet afregne over for FN, han har ikke villet fortælle, hvad han har gjort ved dem, og derfor var det jo nærliggende at tro, at han stadig måtte have dem.

Det var jeg jo ikke den eneste der sagde. Det har FN's Sikkerhedsråd jo faktisk enstemmigt fastslået ved at sige: Iraks manglende overholdelse af eller krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed. Det var jo ikke bare noget, jeg sagde.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, statsministeren fuldstændig undlader at svare på spørgsmålet igen ved at vende tilbage til en situation, vi jo alle sammen kender, nemlig Saddams Husseins krig mod kurderne og krig mod Iran, som jeg tror alle deler fordømmelsen af.

Det er ikke det, der er interessant; det interessante er vurderingen, når man går i krig. Der får man altså efterretningsoplysninger, der siger – både den gamle forsvarskommissionens betænkning og også de oplysninger, der er lækket, som jeg forstår at statsministeren ikke vil kommentere – at billedet slet ikke var sådan. Det, statsministeren gjorde sig skyldig i, var at overdramatisere de her meldinger i et omfang, der var med til at forberede den danske befolkning på at gå i krig, både i forhold til argumentet »det er ikke noget, vi tror, det er noget, vi ved«, og også i statsministerens argument om skyer, der kunne drive ind over de europæiske byer.

Jeg vil så bare spørge statsministeren: Fortryder statsministeren, at han kom til at vildlede Folketinget og befolkningen ved at overdramati-

sere i et omfang, der i hvert fald ikke var dækning for hos den danske efterretningstjeneste?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jeg har aldeles ikke vildledt nogen, hverken Folketinget eller andre. Jeg har ikke på nogen som helst måde gjort andet end her at videregive, hvad Forsvarets Efterretningstjeneste rent faktisk har sagt.

Lad mig så minde om, at den danske regerings beslutning om og Folketingets tilslutning til, at Danmark skulle deltage i den internationale koalition, ikke var baseret på spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben, men var baseret på, at Saddam Hussein nægtede at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Og lad mig minde om, hvad FN's Sikkerhedsråd har sagt: Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed.

Det har FN's Sikkerhedsråd fastslået med enstemmighed, men det, den danske regering traf sin beslutning på grundlag af, var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN. Det måtte selvfølgelig have en konsekvens. Man kan ikke bare passivt se på, at en skrupelløs militærdiktator gang på gang tilsidesætter, hvad FN beslutter, for så underminerer det FN's autoritet.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg skal understrege, hvad hr. Søren Søndergaard sagde indledningsvis; Vi diskuterer under det her spørgsmål ikke, hvad regeringens årsag til at gå i krig var – vi diskuterer *ikke*, hvad regeringens årsag til at gå i krig var. Det, vi diskuterer under det her spørgsmål, er, hvad forskellige danske myndigheders opfattelse var af eksistensen af irakiske masseødelæggelsesvåben i perioden fra 1998 til angrebet på Irak i 2003. Det er diskussionen.

I den forbindelse skal jeg spørge statsministeren, hvorfor vurderingerne var så forskellige. Ifølge lækkede dokumenter fra Forsvarets Efterretningstjeneste fra oktober 2002 troede Forsvarets Efterretningstjeneste ikke på de centrale historier fra USA og fra England om Iraks atomvåben og biologiske programmer. Alligevel sendte Udenrigsministeriets sikkerhedskontor et notat til Det Udenrigspolitiske Nævn i oktober 2002, hvor de amerikanske og britiske historier blev taget for gode varer. Hvorfor er de vurderinger så forskellige?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Der er ikke tale om forskellige vurderinger. Jeg kan i det hele henvide til, hvad jeg allerede har sagt, hvor jeg gentager, at Forsvarets Efterretningstjeneste har oplyst, at det i perioden frem til Irakkrigen hele tiden overordnet set har været FE's vurdering, at Irak sandsynligvis rådede over biologiske og kemiske våben. Det er det, der er at sige om den sag.

Jeg synes, det er meget tankevækkende, at nu vil venstrefløjen pludselig ikke længere diskutere, hvad der rent faktisk var regeringens og Folketingets flertals begrundelser for at deltage i den internationale koalition. Det tyder jo på, at venstrefløjen har en meget svag sag, at nu vil man simpelt hen ikke længere diskutere, hvad der rent faktisk var regeringens begrundelser. Og lad mig gentage dem: Regeringens begrundelse for at deltage i krigen mod Saddam Hussein var ikke spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben, det var spørgsmålet om, at Saddam Hussein nægtede at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd, og selvfølgelig må det have en konsekvens, når en skrupelløs militærdiktatur nægter at samarbejde med FN, for ellers sender man jo et farligt signal til verdens tyranner om, at de bare kan opføre sig, som de vil.

Kl. 13.20

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Vi vil hjertens gerne diskutere årsagerne til, at regeringen gik i krig. Vi mener blot, at det er en god idé at have en dagsorden, når man diskuterer i Folketinget, og derfor ville det heller ikke være på sin plads, hvis jeg begynder at spørge statsministeren om statsministerens holdning til panikpakken, som blev bekendtgjort for befolkningen i sidste uge. En dagsorden har forskellige punkter, og punktet om regeringens årsag til at gå i krig kommer sådan set senere. Så det er blot et spørgsmål om at forsøge at holde os til de spørgsmål, der er stillet.

Jeg skal bede statsministeren bekræfte, at sikkerhedskontoret faktisk havde Forsvarets Efterretningstjenestes vurderinger til rådighed, og at de forbehold, som Forsvarets Efterretningstjeneste havde over for f.eks. oplysningerne fra USA og England, ikke gik igen i sikkerhedskontorets vurdering.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jeg kan ikke føje mere til, hvad jeg allerede har sagt, og hvis fru Pernille Rosenkrantz-Theil vil snakke om det notat fra Udenrigsministeriet, så

må fru Pernille Rosenkrantz-Theil spørge udenrigsministeren.

Formanden:

Så er der et sidste spørgsmål til hr. Søren Søndergaard til det punkt her.

Søren Søndergaard (EL):

Det er klart, at det må vi selvfølgelig diskutere i Præsidiet efterfølgende.

Vi har jo altså stillet et spørgsmål til statsministeren om lige præcis Udenrigsministeriets Sikkerhedskontors vurderinger, og så kommer statsministeren herved og meddeler, at det gider han i øvrigt ikke svare på, og hvis vi vil have svaret det spørgsmål, så kan vi henvende os til en helt anden minister.

Hvorfor har statsministeren ikke gjort opmærksom på det, så vi havde mulighed for at kalde udenrigsministeren ned? Hvorfor er det først noget, der kommer frem nu?

Det er jo lige præcis derfor, vi ønskede at have en del medspørgere, fordi vi ved, at statsministeren vil gøre alt for at undgå at svare på de spørgsmål, der bliver stillet.

Spørgsmålet er stillet til statsministeren, og statsministeren har haft 3 dage til at undersøge det, og derfor må det være muligt for statsministeren at svare på det enkle spørgsmål, om statsministeren er enig i den vurdering, som Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor fremlagde: at der var risiko for, at Irak kunne affyre sine våben inden for 45 minutter. Det er en ting, som ikke har stået andre steder, undtagen selvfølgelig hos amerikanerne og englænderne, men den har stået hos Udenrigsministeriet.

Nu sagde statsministeren, at der ikke var forskel på, hvad Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor havde sagt, og hvad Forsvarets Efterretningstjeneste havde sagt. Vil det sige, at statsministeren hævder her, at Forsvarets Efterretningstjeneste har påstået i nogle rapporter, at Irak var i stand til at affyre masseødelæggelsesvåben inden for 45 minutter? Er det det, statsministeren her har meddelt?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har i dag svaret på det spørgsmål, der rent faktisk er stillet til mig, og det spørgsmål, der er stillet, er, hvad jeg kan oplyse om forskellige danske myndigheders opfattelse af eksistensen af irakiske masseødelæggelsesvåben osv.

Det har jeg svaret på, og jeg har ikke mere at tilføje.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2912

2) Til statsministeren af:

Ole Sohn (SF):

»Vil statsministeren redegøre for hovedindholdet af det mistillidsvotum, som det australske parlament har vedtaget i 2003 mod premierminister John Howard, for så vidt angår påstandene om de irakiske masseødelæggelsesvåben og terrorforbindelser, samt påpege, hvorved den australske situation adskiller sig fra den danske?«

Ole Sohn (SF):

Jeg synes, det er tankevækkende, at den debat, der er i Danmark, er meget parallel med den debat, der foregår i Australien, USA og England.

Derfor synes jeg, det kunne være interessant at få statsministeren til at begrunde og forklare om og redegøre for hovedindholdet af det mistillidsvotum, som det australske parlament har stillet til den australske premierminister, som jo bl.a. har udtalt: Der er ingen tvivl om beviserne i forhold til masseødelæggelsesvåbnene i Irak og om det efterretningsmateriale, vi har til rådighed; ikke alene besidder Irak kemiske og biologiske våben, landet har heller ikke fralagt sig sine nukleare ambitioner.

Det er jo meget parallelt med de udtalelser, statsministeren er kommet med, og derfor synes jeg, det kunne være interessant at få statsministeren til at redegøre for hovedindholdet af det mistillidsvotum og forklare Folketinget, hvorfor den australske kritik udfolder sig på et andet grundlag end den danske.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det her var jo et nyt spørgsmål, det har jeg ikke fået før, det indrømmer jeg. Det var det eneste nye spørgsmål af dem, der er stillet i dag, og det glæder jeg mig også til at svare på.

Det, jeg kan oplyse, er, at et snævert flertal i det australske senat forud for den militære aktion i Irak i februar 2003 udtalte kritik af den australske regering – altså forud for. Kritikken gik bl.a. på, at den australske regering skulle have undladt at informere befolkningen tilstrækkeligt om grundlaget for at sende australske soldater til Irak. Men med til historien hører også, at et flertal i det australske Repræsentan-

ternes Hus samtidig afviste at udtale en tilsvarende kritik af den australske regering.

Kl. 13.25

Jeg har selvsagt som dansk statsminister ikke noget grundlag for eller nogen anledning til at gå ind og kommentere en beslutningsproces i Australien, altså i et andet land.

Ole Sohn (SF):

Nej, det er jeg meget opmærksom på, men statsministeren har jo selv sagt, at Irak besidder masseødelæggelsesvåben, og at det var en kendsgerning; det er ikke bare noget, vi tror, det er noget, vi ved, som statsministeren udtalte, nøjagtig som John Howard har sagt det til australierne. Statsministeren har også på et pressemøde sagt, at Irak var ved at udvikle atomvåben, hvilket faktisk går længere end det, Howard har sagt i Australien.

Derfor synes jeg, det kunne være interessant at få statsministeren til at svare på, om ikke statsministeren er enig i, at der med hensyn til argumenttyperne og den kontekst, argumenterne har været brugt i, er en forbløffende sammenhæng.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, jeg er ikke enig i den fremstilling.

Lad mig så præcisere igen, at det, jeg har udtalt mig om at vi ved, for det første er, at vi ved, at Saddam Hussein har rådet over masseødelæggelsesvåben, vi ved det, bl.a. fordi han har brugt dem – det er det andet – mod sit eget folk og også mod andre, og for det tredje ved vi, at Saddam Hussein ikke ville forklare FN, hvad han har gjort ved de masseødelæggelsesvåben, som han altså havde haft.

Derfor måtte alle, og det var også det, FN's Sikkerhedsråd sagde, formode, at så havde han dem stadig væk, for han har ikke forklaret, hvor de er blevet af. Alle vidste, han havde haft dem, og han har ikke forklaret, hvor de er blevet af, altså måtte man antage, at han havde dem.

Det var jeg ikke den eneste der mente eller sagde, det var der mange der sagde, bl.a. FN's Sikkerhedsråd i enstemmighed så sent som i november 2002. Det er kendsgerningen i den her sag.

Formanden:

Så er det hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, det var godt, at statsministeren fik understreget, at det var et snævert flertal i Australien, der havde vedtaget denne her kritik, ligesom det var et snævert flertal i Danmark, som vedtog at sende Danmark i krig, et meget snævert flertal, det kunne jo dårligt have været mere snævert.

Bortset fra det kunne jeg godt tænke mig, at statsministeren svarede på den anden del af det spørgsmål her; det har jo to dele. Den anden del går på, hvori situationen i Australien omkring spørgsmålet om begrundelsen for krigen adskiller sig fra Danmark.

Jeg synes, det kunne være interessant, hvis statsministeren kunne redegøre lidt nærmere for, hvor forskellen er i den begrundelse, Australien brugte for at gå i krig, og den begrundelse, Danmark brugte for at gå i krig.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har ikke i detaljer studeret Australiens begrundelser. Jeg kender de danske begrundelser, det var jo Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Se, den her diskussion drejer sig jo om, at venstrefløjen i virkeligheden ikke har anvist noget klart alternativ. Alle i FN's Sikkerhedsråd sagde: Saddam Hussein udgør en sikkerhedsrisiko. Det var alle enige om. Så var der to måder, man kunne gribe sagen an på. Enten kunne man reagere på det ved at fastholde de internationale sanktioner, som var pålagt Irak, eller man kunne sige: Nu må det have en ende, og derfor må der indledes en militæraktion mod Saddam Hussein.

Venstrefløjen, som altså siger, at den var imod krigen, har så i virkeligheden ønsket det alternativ, at Saddam Hussein skulle blive ved magten i Bagdad og den irakiske befolkning skulle pines og plages med internationale økonomiske sanktioner, som i virkeligheden kostede flere menneskeliv end alverdens masseødelæggelsesvåben har gjort indtil nu. Det er jo påvist.

Er det et alternativ? Var det det, venstrefløjen ønskede? At Saddam Hussein skulle blive ved magten og den irakiske befolkning stadig holdes hen og pines og plages med internationale økonomiske sanktioner?

Det syntes vi ikke. Vi mente, at efter 12 år, hvor Saddam Hussein havde trukket det internationale samfund rundt ved næsen, der måtte det være nok, og det måtte have en ende.

Søren Søndergaard (EL):

Nu har venstrefløjen jo ikke godkendt våbensalget til Irak i modsætning til den regering, som hr. Anders Fogh Rasmussen var en del af. Men hr. Anders Fogh Rasmussen, undskyld, statsministeren har måske fortrængt den danske regerings medansvar for den irakiske diktators forbrydelser?

Men det kan vi jo tage en anden gang, det kunne vi også have taget på den høring, hvis statsministeren ellers ville have svaret og ikke var gået, da statsministeren havde holdt sin tale. Vi kunne også lave noget nyt i spørgetiden her, der hedder spørgetid til venstrefløjen – meget interessant. Vi kan også diskutere det på næste onsdag.

Men det er sådan set ikke det punkt, vi er i gang med, vil jeg gerne sige til statsministeren. Det punkt, vi er i gang med, er, at der bliver stillet nogle spørgsmål til statsministeren, og vi opfordrer bare statsministeren til at forsøge at svare.

Kl. 13.30

Statsministeren siger: Jeg kender ikke den australske begrundelse for at gå i krig i detaljer. Fint nok, det respekterer jeg. Så lad os lade være med at få den i detaljer. Lad os bare få nogle få hovedpunkter.

Hvor adskilte den australske begrundelse sig fra at gå i krig fra den danske?

Statsministeren har haft 3-4 dage til at forbedre det her og en hær af embedsmænd. Det må være muligt for statsministeren at besvare et så simpelt spørgsmål.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har svaret på det spørgsmål, der er stillet om den behandling, der var af et mistillidsvotum i det australske parlament. Det, jeg så blot fastslår, er, at den danske regerings og Folketingets flertals begrundelse for at gå med i krigen mod Saddam Hussein, var Saddams Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Der er det, at jeg hele tiden må vende tilbage til, at venstrefløjen forsøger at snakke udenom, at hvis man havde lyttet til venstrefløjen, så sad Saddam Hussein stadig i Bagdad, og den irakiske befolkning var pint og plaget af økonomiske sanktioner.

Er det virkelig det alternativ, venstrefløjen vil stille op? Det er det, hele denne her diskussion drejer sig om. Det er så nemt at kritisere os, som måtte træffe en besværlig beslutning. Men alternativet, hvis man havde fulgt venstrefløjens råd,

var, at Saddam Hussein stadig var ved magten, den irakiske befolkning undertrykt af Saddam Hussein og pint og plaget af internationale, økonomiske sanktioner. Det er kendsgerningen.

Ole Sohn (SF):

Det er fantastisk, at statsministeren kommer med en anklage mod FN's Sikkerhedsråd, for FN's Sikkerhedsråd var jo netop ikke enig i, at der skulle gribes ind militært, sådan som USA med støtte fra Danmark gjorde.

Jeg synes da, at det er meget interessant, når man bruger den samme form for argumentation hele vejen rundt, og man også i det australske parlament har diskuteret spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben, at statsministeren så nu forsøger at løbe fra de argumenter, som statsministeren er kommet med undervejs.

TV-avisen søndag på DR1 viste jo klippet med statsministeren, hvor man ikke alene henviste til fortiden, men faktisk også til statsministerens svar på spørgsmålet om, hvorvidt Irak har masseødelæggelsesvåben. Hertil svarede statsministeren: Det er ikke noget, vi tror, det er noget, vi ved.

Det var nøjagtig det samme, der skete for den australske premierminister, så der er jo en påfaldende sammenhæng i argumenterne, også i et forsøg på at løbe fra de argumenter, der er brugt for at bryde FN's Sikkerhedsråds resolutioner.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg løber ikke på nogen som helst måde hverken fra, hvad jeg har sagt, eller de argumenter, jeg har brugt: Men så skal man jo også citere mig korrekt. Det har jeg redegjort for flere gange i dag. Lad mig så fastslå igen. Det er jo FN's Sikkerhedsråd, som enstemmigt i november 2002 fastslår, at Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed.

Det er ikke bare noget, jeg har stået og sagt. Det har FN's Sikkerhedsråd fastslået i enstemmighed så sent som i november 2002.

Jeg må sige, at jeg overhovedet ikke synes, at venstrefløjen forholder sig til det, der er den praktiske virkelighed, nemlig at ifølge en meningsmåling offentliggjort for nylig, foretaget af BBC, mener et flertal af den irakiske befolkning, at invasionen var rigtig. Det mener 48 pct., 39 pct. var imod. 57 pct. er af den opfattelse, at deres tilværelse er bedre nu end før krigen, og 71

pect. er af den opfattelse, at om et år vil situationen være endnu bedre.

Jeg synes ærlig talt, at venstrefløjen skulle interessere sig lidt mere for almindelige irakeres skæbne her og nu.

Ole Sohn (SF):

Jeg synes, det er lidt påfaldende, hvordan statsministeren argumenterer, hvor man bruger meningsmålinger som argument for, at man skulle bryde den internationale retsorden, hvor FN's Sikkerhedsråd ikke kunne opnå enighed om at gribe ind militært, hvor så den stærkeste magt siger: Det gør vi! Og Danmark følger så bare trop. Når man så bliver konfronteret med, at de argumenter, man brugte for at bryde enigheden i FN's Sikkerhedsråd, ikke holder vand, så forsøger man at sige: Jamen det har vi aldrig sagt, og det var slet ikke det, der var begrundelsen.

I det beslutningsforslag med de 13 punkter, som dannede grundlag, ja, der har de 12 relation til de masseødelæggelsesvåben, man påstod, der var i Irak. Mere eller mindre direkte.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det sidste er jo aldeles forkert. Hvis man tager de 13 punkter, der er i beslutningsforslaget, som dannede grundlag for dansk deltagelse i krigen mod Saddam Hussein, så er der et og kun et punkt, der handler om masseødelæggelsesvåben, og det er det første, og det fastslår en selvfølgelig, som alle ved, nemlig at Irak i flere tilfælde har anvendt masseødelæggelsesvåben så vel imod militære mål som civile. Det er, hvad der står om masseødelæggelsesvåben.

Kl. 13.35

De 12 andre punkter handler i hovedsagen om Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Det er jo netop her, hr. Ole Sohn har bevist på, at det, regeringen og folketingsflertallet brugte som argument for deltagelse i krigen mod Saddam Hussein, var hans manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Så jeg synes, det var godt, at hr. Ole Sohn netop tog det frem.

Lad mig så bare sige: Vi bruger ikke meningsmålinger som argument for at bryde en international retsorden. Den beslutning, vi traf, er i overensstemmelse med international retsorden, er forankret i FN. Men det, jeg blot henviste til, er, at det måske burde interessere venstrefløjen lidt mere, hvad almindelige irakere mener.

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, der bliver jo rig lejlighed til at komme nærmere ind på nogle af de argumenter på et senere tidspunkt.

Nu vil jeg godt lige stille statsministeren et spørgsmål om den australske diskussion, for gør det ikke indtryk på statsministeren, at befolkningerne i en række andre lande, Australien, Spanien – hvor det her afgjorde det spanske valg – Storbritannien, USA, vedvarende bliver ved med at stille de her spørgsmål? Gør det ikke indtryk, at der er færre og færre statsministre, der kommer godt af sted med de bortforklaringer, vi hører her i dag fra den danske statsminister? Det er meget det, den australske debat handler om.

Med andre ord: Det her kommer også til Danmark. Den nuværende regering går tilbage i meningsmålingerne ganske meget i øjeblikket. En af årsagerne er, at man har den arrogance over for grundlaget for Irakkrigen, hvor især mange kvindelige vægere ikke kan udstå den der machostil, den arrogante stil, som især statsministeren kører. Gør det ikke indtryk, at man ikke vedvarende kan køre den form for bortforklaringer, at man på et tidspunkt bliver nødt til at spytte ud med, hvad det her handler om?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men al offentlig debat gør da indtryk og bør gøre indtryk på politikere. Jeg er bare nødt til at sige, at vi har lagt grundlaget helt åbent frem. Det er lagt helt åbent frem i Folketinget. Vi har lagt et beslutningsforslag frem i sin tid, det indeholder 13 punkter, som er de punkter, regeringen har lagt til grund for dansk deltagelse. Så der er ikke noget at komme efter, det er lagt fuldstændig åbent frem.

Det er jo en ærlig sag, at hr. Holger K. Nielsen er uenig i den beslutning, der er truffet. Men der er ikke noget, der er holdt skjult, alt er lagt åbent frem. Beslutningen er baseret på åbne kilder, og derfor er det fuldstændig urimeligt, når hr. Holger K. Nielsen prøver at fremstille det, som om der er noget fordækt ved det her, som om der er noget, der ikke må komme frem. Vi har været meget åbne om det.

Den danske regering har netop ikke brugt diskussionen om masseødelæggelsesvåben, selv om der var en livlig diskussion. Det er ikke den, vi har brugt som begrundelse for at deltage i krigen mod Saddam Hussein. Det var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd, og det er jo fastslået af FN's Sikkerhedsråd selv. Så også det er lagt helt åbent frem.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Holger K. Nielsen, sidste spørgsmål.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er jo det, der ikke passer. Selvfølgelig indgår masseødelæggelsesvåben også i den danske argumentation. Ellers bliver det jo fuldstændig meningsløst, og det kan ethvert fornuftigt menneske sige sig selv. Man går da ikke i krig mod et andet land, fordi det ikke arbejder sammen med FN.

Det handler da om, hvad man skal arbejde sammen om. Det handler da om, at man anser Saddam Hussein for at være en potentiel fare, fordi han måske besidder masseødelæggelsesvåben, og det er derfor, der skal være et samarbejde. Det er jo fuldstændig meningsløst, fuldstændig surrealistisk at påstå, at det her bare handler om manglende samarbejde. Ethvert menneske uden for det her hus kan da se, at det ikke holder nogen steder. Det er ikke noget, man går i krig for.

Selvfølgelig er det et problem, at et land ikke samarbejder, men man går da ikke i krig mod et andet land, bare fordi det ikke arbejder sammen med nogle våbeninspektører. Det ved statsministeren udmærket godt, og det ved folk uden for det her hus også udmærket godt. Derfor vil jeg da opfordre til, at man begynder at tage alvorligt, at det her også handler om masseødelæggelsesvåben, og at der ligger et problem i, at de ikke er fundet.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Selvfølgelig handler det da om masseødelæggelsesvåben i den forstand, at når alle dengang var af den opfattelse, at Saddam Hussein var en sikkerhedsrisiko, og at det derfor var et problem, at han ikke ville samarbejde med FN, så var det, fordi der var en antagelse om, at han havde masseødelæggelsesvåben, for det første fordi man vidste, at han havde haft dem, for det andet, fordi man vidste, at han havde brugt dem, for det tredje, fordi han ikke havde villet afregne over for FN, hvad der var blevet gjort af dem.

Det var jo grunden til, at FN's Sikkerhedsråd i november 2002 sagde, at Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed.

Kl. 13.40

Men hr. Holger K. Nielsen kan da ikke komme og anklage mig for at sige det her. Ja, det kan

han godt, men så anklager han også FN's Sikkerhedsråd, for det, jeg lige har læst op her, er den beslutning, FN's Sikkerhedsråd enstemmigt har truffet. Jeg synes ikke, at hr. Holger K. Nielsen kan bebrejde mig, at jeg baserer mig på, hvad FN's Sikkerhedsråd i enstemmighed beslutter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2913

3) Til statsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Hvad mener statsministeren i dag om de vurderinger af Iraks masseødelæggelsesvåben, som Danmark modtog fra allierede før krigen?«

Holger K. Nielsen (SF):

Vi kører lidt videre i den her diskussion, for Sikkerhedsrådet var jo på det tidspunkt uenige om, hvorvidt man skulle gå i krig, netop fordi våbeninspektørerne var kommet tilbage i starten af marts og havde sagt, at der var et samarbejde i gang med Saddam Hussein, man behøvede mere tid for at få de her inspektioner færdiggjort.

Alligevel gik man i krig, og der er det jo interessant, at de argumenter, der blev brugt for krigen, som også var masseødelæggelsesvåben – statsministeren indrømmede før, at det også var tilfældet, det synes jeg er interessant – ikke holder. En række af de påstande, der blev fremdraget fra allieret side før krigen, ikke mindst omkring Iraks muligheder for at have atomvåben, viser sig at være falske, falsummer hele vejen igennem.

Der har været historier om, at man var i gang med at købe uran i Niger. Det viste sig, at det ikke holdt stik: Der har været forskellige rør, man skulle kunne bruge til at fremstille atomvåben. Det holdt ikke stik. Der har været adskillige påstande om kemiske våben. Det har vist sig, at meget af det ikke holder stik. Gør det ikke indtryk på statsministeren, at det her falder fra hinanden?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er spørgetiden udløbet for hr. Holger K. Nielsen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er blot nødt til at gentage, jeg ved ikke for hvilken gang, at når den danske regering og fol-

ketingsflertallet traf beslutning om at deltage i den internationale koalition til befrielse af den irakiske befolkning, så var det på grund af Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Selv om hr. Holger K. Nielsen ikke kan lide at høre det, så var det det, der var begrundelsen, og ikke noget som helst andet. Det kan hr. Holger K. Nielsen se ved at læse beslutningsforslaget, hvor der er anført 13 elementer, der indgår i beslutningen, hvoraf det første – og det er det eneste – punkt handler om masseødelæggelsesvåben, men hvor det fastslår det, som alle ved, nemlig at Irak i flere tilfælde har anvendt masseødelæggelsesvåben så vel mod militære mål som civile. Resten handler om Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Jeg ved godt, at hr. Holger K. Nielsen ikke kan lide at høre det. Han vil hellere snakke masseødelæggelsesvåben. Lad os da endelig også snakke om det, men det har bare ikke noget at gøre med den danske regerings beslutning om at deltage, for den var baseret på Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Men det, der står tilbage, er igen, at venstrefløjen ikke har anvist noget alternativ. Hvis man havde lyttet til venstrefløjens råd, sad Saddam Hussein i dag stadig ved magten i Bagdad, undertrykte folket, som også var pint og plaget af internationale økonomiske sanktioner. Jeg synes altså, man burde tænke på, at krigen er ovre, Saddam er væk, den irakiske befolkning er optimistisk med hensyn til fremtiden. Hvad med at glæde sig over det?

Holger K. Nielsen (SF):

Det er en smule monotont at høre på de sætninger, som statsministeren utvivlsomt har lært udenad af sin spindoktor oppe i Statsministeriet, at det ikke handler om masseødelæggelsesvåben; det handler ikke om masseødelæggelsesvåben. Det gør det jo også, det indrømmede statsministeren også før, at det gjorde.

Så vil jeg bede ham om at besvare mit spørgsmål, som er, om ikke det gør indtryk, at de argumenter, der blev brugt fra koalitionen side, herunder også Danmarks side, før krigen om, at Irak skulle besidde masseødelæggelsesvåben, har vist sig at være falske oplysninger. Gør det ikke indtryk overhovedet? Det tror jeg befolkningen meget gerne vil have et svar på fra den danske regering. De kan se, at der har været en

krig i Irak på et bestemt grundlag, og det viser sig, at grundlaget ikke holder. Jeg synes da, at det er rimeligt, at den danske statsminister giver en kommentar til det.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er bare nødt til at gentage over for hr. Holger K. Nielsen, at den danske regerings grundlag for at gå ind i krigen holder, for alle kan se åbent, at Saddam Hussein ikke samarbejdede med FN's Sikkerhedsråd.

Mener hr. Holger K. Nielsen virkelig, at det kan være sådan, at en skruppelløs militærdiktator som Saddam Hussein f.eks. bare skal have lov til gang på gang, år efter år at tilsidesætte det, FN's Sikkerhedsråd beslutter, uden at der er nogen, der på et eller andet tidspunkt siger: Nu må det have en konsekvens?

KL 13.45

Hvis man bare lader fem og syv være lige og lader sådan en som Saddam Hussein spille sit eget spil uden hensyn til det internationale samfund, så sender man jo et farligt signal til alverdens tyranner og terrorister om, at de bare kan gøre, akkurat som de vil, for der er ingen, der gør noget.

Det var vores opfattelse, at det måtte have en konsekvens, det måtte have en ende. Derfor er og var begrundelsen altså, at Saddam Hussein ikke ville samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Og den begrundelse holder, og det gør den også den dag i dag. Der er ikke noget at komme efter. Det hele er lagt åbent frem.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at hele påstanden om, at vi bare ville have Saddam Hussein til at fortsætte, er så plat, og at statsministeren udmærket godt ved, den ingen steder holder.

Det, det her handler om, er, at FN's våbeninspektører kom tilbage og sagde til FN's Sikkerhedsråd, at de gerne ville have længere tid til at fortsætte deres inspektioner. Det her har at gøre med, at krigsbeslutningen ikke havde et flertal i FN's Sikkerhedsråd. Det er sandheden i det. Der var intet flertal i FN's Sikkerhedsråd for denne her krigsbeslutning.

Alligevel går USA, Storbritannien og Danmark i krig på trods af folkeretten, på trods af at der ikke tale om noget FN-mandat til denne her krig.

Så er det, jeg spørger: Er det ikke rimelig nok, at mennesker uden for det her hus nærmere får klarlagt, når nu begrundelserne falder fra hinan-

den, om det så var rimeligt, at man gik med i denne folkeretsstridige krig, som man gjorde?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men som jeg sagde før, er den danske regerings begrundelse jo ikke faldet fra hinanden, for vores begrundelse var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN. Alle ved, at han ikke samarbejdede med FN, og det må selvfølgelig have en konsekvens.

Så siger hr. Holger K. Nielsen, at det er plat, når man anfører, at hvis vi havde lyttet til venstrefløjens råd, så sad Saddam Hussein stadig ved magten ved Bagdad. Jamen det er da ikke. Det er da ikke andet end at konstatere en kendsgerning, nemlig at hvis hr. Holger K. Niensens råd til regeringen var blevet fulgt, så var der ingenting sket. Saddam Hussein ville så stadig være ved magten i Bagdad. Der ville stadig være internationale økonomiske sanktioner over for Irak, og det er blevet påvist, at disse økonomiske sanktioner medførte flere dødsfald i den irakiske befolkning, end alverdens masseødelæggelsesvåben hidtil har kunnet forårsage, ikke mindst blandt børn.

Der synes jeg da, hr. Holger K. Nielsen burde glæde sig over, at der nu er kommet en befrielse af den irakiske befolkning, og at der bl.a. er iværksat et vaccinationsprogram, som betyder, at, jeg tror, omkring 3 millioner irakiske børn under 5 år nu bliver vaccineret mod sygdomme, hvor man kan forebygge.

Jeg synes, hr. Holger K. Nielsen skulle glæde sig over den slags praktiske fremskridt for den irakiske befolkning i stedet for at trampe rundt i noget, som for den almindelige iraker i hvert fald ikke har nogen daglig relevans.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Villy Søvndal som medspørger:

Villy Søvndal (SF):

Det mest påfaldende ved statsministerens svar er jo, med hvilken ihærdighed statsministeren forsøger at undgå at svare på de stillede spørgsmål og i stedet for retter en byge af angreb på venstrefløjens.

Jeg vil godt vende tilbage til masseødelæggelsesvåbnene. Det er tydeligt for enhver, der har fulgt debatten, at argumentet om masseødelæggelsesvåben ikke holdt, heller ikke statsministerens.

Det har der været forskellige kommentarer til internationalt. Den australske regeringsleder si-

ger, og jeg citerer fra et klip fra ABC i september, at Irakkriegen ikke kunne begrundes, hvis det viste sig, at Irak var afvæbnet.

Det er altså den australske regeringschefes begrundelse, at krigen kunne kun begrundes, hvis der var masseødelæggelsesvåben. Hvis man oven i det lægger Kwasniewskis, den polske præsidents, udtalelser om, at Polen blev ført bag lyset også med masseødelæggelsesargumentet, er der så i virkeligheden i den her verden kun en ensom mand tilbage, der tror på argumentet, nemlig den danske statsminister.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Regeringens grundlag er lagt fuldstændig åbent frem her i Folketinget, nemlig at Saddam Hussein havde nægtet at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Jeg ved godt, at venstrefløjens ikke kan lide at høre det, men ikke desto mindre er det altså kendsgerningen, at det var det, som var begrundelsen for den danske regering og for det flertal her i Folketinget, som besluttede at gå med i den militære aktion i Irak.

KL 13.50

Men jeg vil da gerne sige, at når det gælder sådan noget som efterretningsoplysninger, så er vi jo som dem, der skal træffe de politiske beslutninger, altid afhængige af de informationer, vi får. Efterretningsoplysninger vil jo altid være behæftet med en større eller mindre usikkerhed.

Jeg er bare nødt til at gentage, at det, der var vores grundlag for at deltage i krigen, var, at Saddam Hussein nægtede at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Vi synes, at det må have en konsekvens, for ellers sender man et farligt signal til alverdens tyranner.

Villy Søvndal (SF):

Statsministeren svarede ikke på mit spørgsmål. Det kan være, statsministeren har brug for en pause for at få lidt ro og sådan noget for lige at overveje, så vi igen får svar på vores spørgsmål.

Jeg spurgte faktisk ikke om det, statsministeren nævnte. Jeg spurgte, om det gjorde indtryk på statsministeren, at den polske præsident Kwasniewski, som har sendt soldater til Irak, siger, at han er blevet ført bag lyset. Det er et meget stærkt udtryk i diskussionen om masseødelæggelsesvåben.

Jeg spørger, om det gør indtryk, at den australske premierminister Howard siger, at hvis man ikke kan påpege masseødelæggelsesvåben, så falder begrundelsen for deltagelse i

krigen væk. Det er Kwasniewskis opfattelse, det er Howards opfattelse.

Der spørger jeg så statsministeren i al stilfærdighed: Vil det ikke være tegn på storhed, hvis statsministeren ville sige det samme? At vi blev vildledt, vi fik forkerte oplysninger, at vi var lidt godtroende, vi troede på dem, det beklager vi. Det her har jo også interesse med hensyn til næste gang, nogen forsøger at bilde regeringen noget ind, der er lige så lidt hold i som de her argumenter.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg synes, jeg har svaret på det her. Det var altså en almindelig opfattelse – også i FN's Sikkerhedsråd, hvor det var enstemmigt fastslået – at Saddam Hussein udgjorde en sikkerhedsrisiko bl.a. som følge af risikoen for spredning af masseødelæggelsesvåben. Det står i en resolution fra november 2002.

Det, vi i dag må konstatere, er, at der ikke er fundet masseødelæggelsesvåben. Det må vi konstatere, men i forhold til den danske debat og den danske beslutning må jeg altså bare sige, at det ikke ændrer på det beslutningsforslag, som den danske regering lagde herved i Folketinget, for det beslutningsforslag bygger ikke på spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben. Det bygger på Saddams Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd, og det er derfor, at hele den her debat ændrer ikke på det grundlag, vi meget åbent lagde frem i Folketinget i sin tid.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, vi kommer vidt omkring, og vi kan jo konstatere, at statsministeren fortsætter sin spørgelinje og også sin konstateringslinje over for venstrefløjen, men desværre jo bare med noget frygteligt sludder. For hvis venstrefløjen havde haft indflydelse, så var sanktionerne jo blevet hævet.

Statsministeren er vel vidende om, at venstrefløjen i Folketinget har fremsat forslag om at hæve sanktionerne, men at statsministeren dengang i opposition ønskede at fastholde positionerne, dvs. fastholde det irakiske folk i nød og elendighed, hvor de ikke engang kunne blive vaccineret med det resultat, at de ikke kunne gøre oprør mod Saddam Hussein. Det er stats-

ministerens ansvar, det er ikke venstrefløjens ansvar. Vi fremsatte forslag om at ophæve dem.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge statsministeren, hvordan det kan være, at når statsministeren i hvert fald senest den 5. marts af IAEA, Det Internationale Atomenergiagentur, fik klarhed over, at oplysningerne om aluminiumsrør og urankøb var forkerte, når statsministeren fik de oplysninger fra en så pålidelig kilde, at statsministerens regering så fortsatte med at bruge argumentet i offentlige debatter her i Danmark. Hvad er begrundelsen for det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er ikke i stand til at føje mere til, erid hvad jeg allerede har sagt. Det spørgsmål her er:

»Hvad mener statsministeren i dag om de vurderinger af Iraks masseødelæggelsesvåben, som Danmark modtog fra allierede før krigen?«

Det har jeg svaret på, og jeg har ikke mere at tilføje.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, det har statsministeren jo netop *ikke* svaret på, statsministeren har jo tværtimod undladt at svare på det.

Mener statsministeren, eller vil statsministeren da sige, at de vurderinger var ukvalificerede, at det var forkerte påstande, der kom om Niger? At det var forkerte påstande, der kom om aluminiumsrør. Vil statsministeren sige det? At det ikke var sandt, hvad der stod i rapporterne fra Udenrigsministeriets Sikkerhedskontor, som var en fuldstændig videregivelse af det, man fik fra amerikanerne og englænderne. Vil statsministeren sige det? Så er vi ved at nå et fremskridt, hvis statsministeren vil det.

Kl. 13.55

Hvis statsministeren vil erkende det, hvad var så grunden til, at statsministeren, når selv IAEA kom til statsministeren og sagde, at de oplysninger ikke passede, så blev ved med at bruge oplysningerne for at føre den danske befolkning bag lyset? Hvad var begrundelsen for det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er virkelig hr. Søren Søndergaard, der kører i en rille. Der er ikke noget som helst nyt, men jeg gentager gerne, hvad jeg tidligere har sagt. Regeringens grundlag er lagt meget åbent frem. Vi baserer os på det, FN's Sikkerhedsråd enstemmigt har vedtaget, nemlig at Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutionen og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende

missiler udgjorde en trussel mod international fred og sikkerhed.

I tillæg til det siger vi så, at det må have en konsekvens, når en skrupelløs militærdiktator som Saddam Hussein nægter at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd på denne her baggrund. Selvfølgelig må det have en konsekvens. Det var grunden til, at vi sagde ja til at deltage i befrielsen af den irakiske befolkning.

Og vi glæder os over i dag, at den irakiske befolkning – i hvert fald et flertal af den, som selvfølgelig er kritiske over for mange ting – men dog alligevel for et flertals vedkommende siger: Det var godt, det skete, vi har det bedre nu end før, og vi tror, det er endnu bedre om et år. Det glæder jeg mig over.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Holger K. Nielsen som hovedspørger for sit sidste spørgsmål til statsministeren.

Holger K. Nielsen (SF):

Det sidste her er jo ikke en besvarelse af det spørgsmål, som jeg har stillet her. Det er jo ikke det, som vi spørger om. Det, jeg spørger om her, er, hvordan statsministeren vil kommentere det forhold, at de oplysninger fra allieredes side om masseødelæggelsesvåben, der blev givet før krigen, har vist sig at være falske, har været forkerte, at de ikke havde noget grundlag. Det må da give anledning til en kommentar fra den danske statsminister. Jeg beder stadig væk om, at jeg kan få den kommentar.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men jeg har givet den, nemlig at det grundlag – og det må jo være det, der er det relevante at diskutere i det danske Folketing, det må jo være, hvad det er for et grundlag, vi har truffet vores beslutninger på – har vi lagt fuldstændig åbent frem. Det er ikke baseret på noget som helst med lukkede kilder eller noget som helst. Det er lagt fuldstændig åbent frem, og grundlaget er Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Der er ikke meget mere at sige om det. Det, jeg bare konstaterer, er jo, at krigen er ovre, og at Saddam er væk. Den irakiske befolkning synes, at det var godt, det skete, og er optimistisk med hensyn til fremtiden. Jeg synes jo, det er vigtigtere at beskæftige sig med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2914

4) Til statsministeren af:

Anne Grete Holmsgaard (SF):

»Er det statsministerens opfattelse, at der kunne være andre forklaringer på, at Irak ifølge våbeninspektørerne ikke redegjorde for mængden af kemiske og biologiske våben, end at Irak søgte at skjule benævnte våben?«

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Den 19. februar 2003 sagde statsministeren her i salen, det var til et spørgsmål fra hr. Villy Søvnald:

»Det er så enkelt: Saddam Hussein skal bare redegøre for, hvad han har gjort ved sine kemiske materialer. Hvor er miltbranden, hvor er nervegassen? Vi ved, han har det, men han har ikke redegjort for, hvor det er. Hvis han ikke havde det, kunne han jo redegøre for, at det er destrueret, for han har nemlig haft det, og han har brugt mange af materialerne.«

Spørgsmålet er, om det i virkeligheden er så enkelt. Om der ikke er den mulighed, at Irak vittelig ikke besad de våben, der var i centrum. Det, at Irak ikke redegjorde for dem, er vel trods alt ikke det samme, som at de har dem. De kunne måske ikke redegøre for dem. Er ministeren enig i den betragtning?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Se, det var der jo på det tidspunkt ikke nogen, der kunne vide. Men det er da et godt spørgsmål, fru Anne Grete Holmsgaard her stiller, et meget relevant spørgsmål. Det spørgsmål, man så bare må stille sig selv, er: Hvis det virkelig var sådan, at Saddam Hussein ikke havde disse masseødelæggelsesvåben, hvorfor i alverden gjorde han sig så ikke den ulejlighed bare lige at fortælle FN, hvad han havde gjort ved dem?

For han havde jo haft dem, det vidste alle. Han havde brugt dem, det vidste alle. Hvorfor fortæller han så ikke FN, hvad han har gjort ved dem? Hvis det virkelig var rigtigt, at han ikke havde dem, så kunne han jo så nemt som ingenting bare være gået til FN's Sikkerhedsråd og have fortalt: De er destrueret, de er væk, de eksisterer ikke mere.

Det gjorde han ikke. Han holdt det internationale samfund for nar og konsekvensen var, at hans eget folk blev pint og plaget med internationale økonomiske sanktioner vedtaget af FN's Sikkerhedsråd. Jeg synes ærlig talt, det er en skærpene omstændighed, hvis han virkelig

ikke havde masseødelæggelsesvåben, at han så ikke bare gik til FN og fortalte, hvor de var blevet af.

Kl. 14.00

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg går ud fra, at det i mellemtiden er gået op for statsministeren, at han ikke havde dem.

Men jeg vil egentlig godt stille statsministeren et samvittighedsspørgsmål: Krydsede det overhovedet statsministerens tankevirkosomhed i denne her periode, lad os bare sige i det seneste halve år, inden Danmark gik i krig sammen med USA, at der kunne være tale om, at Saddam Hussein simpelt hen ikke havde masseødelæggelsesvåben? Var det overhovedet noget, der krydsede statsministerens bevidsthed, eller var han så sikker på, at naturligvis havde Saddam Hussein stadig væk masseødelæggelsesvåben, at det slet ikke sneg sig i nærheden af overvejelserne?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Den situation, vi var i, hvis vi nu spoler filmen tilbage, var jo:

Punkt 1: Vi vidste, at han havde haft masseødelæggelsesvåben.

Punkt 2: Vi vidste, at han havde brugt dem mod Iran og mod sit eget folk.

Punkt 3: Vi vidste, at han ikke ville forklare FN, hvad han så havde gjort ved dem.

Derfor måtte det jo være en almindelig antagelse, at så havde han dem stadig væk, for hvorfor i alverden gik han ellers ikke til FN og forklarede, hvad der var blevet af dem, fortalte, at de var blevet destrueret, og at de og de mennesker havde været med til at destruere dem? Det var det, FN's våbeninspektører bad ham om, men han ville ikke, og det var jo grunden til, at FN's Sikkerhedsråd i enstemmighed fastslog, at Iraks manglende overholdelse af eller krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed. Det var ikke bare noget, vi sagde, det var FN's Sikkerhedsråd; der sagde det.

Selv om man jo ikke med sikkerhed kunne vide, hvordan situationen var, så måtte det jo alligevel være en nærliggende antagelse, at når han havde brugt disse masseødelæggelsesvåben og ikke ville forklare, hvad der var blevet af dem, så havde han dem nok stadig væk.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg synes, at statsministeren glemte i hvert tilfælde en, ja, faktisk to begrundelser. Han kunne godt have fortsat efter punkt 3 med punkt 4 og have konstateret, at våbeninspektørerne ikke havde fundet masseødelæggelsesvåben. Han kunne også være fortsat med et punkt 5, der hed, at vidneudsagn fra afhopperen Hussein Kamal også pegede på, at han ikke havde dem. Hvorfor tog ministeren ikke de her med? Hvorfor fortsætter ministeren med at hævde, at vi, forstået som regeringen, vidste, at der var masseødelæggelsesvåben i Irak?

Så vil jeg godt have et svar på det, jeg spurgte om før: Krydsede det overhovedet statsministerens bevidsthed, lad os bare sige i 30 sekunder, undervejs i denne her periode, at der kunne være tale om, at de masseødelæggelsesvåben faktisk ikke var der mere?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen jeg har allerede flere gange sagt, at i sådan en situation vil der jo altid være en usikkerhed. Så er spørgsmålet, om den usikkerhed, der er i sådan en situation, skal komme banditten til gode, eller om man skal tage behørigt og rettidigt hensyn til international fred og sikkerhed og den befolkning, det drejer sig om. Der lagde vi os klart på det sidste synspunkt.

Må jeg så spørge fru Anne Grete Holmsgaard: Når nu Saddam Hussein var i den situation, at hans folk blev holdt nede af internationale økonomiske sanktioner pålagt af FN, burde han så ikke være gået til FN og have sagt: Jeg har ikke de masseødelæggelsesvåben, her kan I se, hvor de er blevet destrueret, de er væk? Hvorfor gjorde han ikke det? Det måtte da være nærliggende at tro, at det var, fordi han stadig havde dem, for vi vidste, han havde haft dem, og vi vidste, han havde brugt dem, og det var selvfølgelig også derfor, at FN's Sikkerhedsråd enstemmigt fastslog, at han var en sikkerhedsrisiko.

Det er på grundlag af disse helt åbne kilder, at regeringen og Folketingets flertal traf deres beslutning.

Anden næstformand (Poul Nødgaard): Hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL): Ret skal være ret. Jeg synes, at statsministeren for første gang i dag rent faktisk er gået ind og har forsøgt at besvare det her spørgsmål. Det sy-

nes jeg lige skal nævnes, for det er sket relativt sjældent, så det vil jeg bare lige kvittere for.

Så vil jeg spørge statsministeren, om statsministeren er bekendt med, at Irak rent faktisk foreslog UNMOVIC et konkret samarbejde i februar om at gå igennem nogle bestemte områder, hvor der var destrueret masseødelæggelsesvåben, for at vurdere, hvor store mængder det var, og at man tilbød at stille med vidner, som kunne afhøres.

Kl. 14.05

I den forbindelse kunne jeg godt tænke mig at spørge statsministeren, hvordan statsministeren vurderer det udspil, som kom fra Tony Blair den 10. marts, et udspil, der senere blev trukket tilbage, som indeholdt nogle helt konkrete krav til Saddam Hussein, som skulle opfyldes på de her områder.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det, jeg bare kan konstatere, er, at også FN's våbeninspektører var af den opfattelse, at Saddam Hussein ikke samarbejdede betingelsesløst, som der stod i FN's krav, og at FN's Sikkerhedsråd i enstemmighed fastslog, at Saddam Hussein havde krænket og krænkede talrige af de resolutioner, som FN's Sikkerhedsråd havde besluttet.

Det var det, der efter vores opfattelse måtte have en konsekvens.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Søndergaard, sidste bemærkning.

Søren Søndergaard (EL):

Nu synes jeg lige, statsministeren faldt tilbage i den gamle vane med ikke at svare på spørgsmålene. Jeg fik ikke helt fat i svaret på mit første spørgsmål.

Det andet spørgsmål vil jeg godt uddybe: Alt så den 10. marts kommer Tony Blair med et forslag, som bl.a. går på, at Saddam Hussein skal opfylde fire punkter:

Han skal for det første komme med en erklæring på tv om, at han vil ændre holdning og afruste. Saddam Hussein går på tv og siger, at Irak ikke har masseødelæggelsesvåben.

For det andet er der problemer med raketternes for lange rækkevidde. De skal løses. Vi ved, de blev løst. De blev destruerede.

For det tredje var der ubemandede fjernstyrede fly, som skulle fjernes. Der var forskellige vurderinger af det, men selv den amerikanske efterretningstjeneste nåede jo frem til, at de fly, de havde, ikke faldt uden for rammen.

For det fjerde og sidste løftet om et reelt samarbejde med UNMOVIC, om interview med videnskabsfolk i udlandet. Det var i høj grad på grund af UNMOVIC, at de ikke var kommet i gang, for man havde været forsinket i processen, men det var ikke Saddam Hussein, der lagde forhindringer ...

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja tak.

Søren Søndergaard (EL):

... i vejen for det. Var der ikke tale om, at der var en proces i gang, som kunne have forhindret en krig, hvis man havde ønsket at give processen en chance?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søndergaard, der er bestemte talletider.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, det var der ikke, og det var jo også Tony Blairs vurdering.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det den næste medspørger, hr. Villy Søvnald.

Villy Søvnald (SF):

Nu valgte statsministeren jo at sortere de informationer, der kom ind, sådan at alle dem, der begrundede, at Irak måske ikke havde masseødelæggelsesvåben, lyttede man ikke til, mens alle, specielt de eksilirakere, som ikke havde været i Irak i mange år, der sagde, at der var masseødelæggelsesvåben, var hovedvidnerne.

Jeg vil bare spørge statsministeren, om statsministeren erindrer, at vi havde et besøg her i Folketinget i Det Udenrigspolitiske Nævn og i Forsvarsudvalget af Scott Ritter, som er amerikaner og var medlem af den tidligere våbeninspektion frem til 1998, den, der hed UNSCOM, og at han på linje med den svenske Rolf Ekeus bekræftede, at efter deres opfattelse var der ødelagt i hvert tilfælde 90-95 pct. af Iraks masseødelæggelsesvåben.

Går man videre til Hans Blix, den store, flotte, gamle diplomat, siger han, at man ikke kan tage det til indtægt, at der fra irakisk side ikke blev redegjort for masseødelæggelsesvåbnene. Så er mit spørgsmål til statsministeren: Hvorfor den entydighed, at alle de erklæringer, der går i én anden retning, vælger man at se fuldstændig bort fra?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der er aldeles ikke tale om nogen ensidighed. Alle de informationer, vi har haft til rådighed, er gennemgået, og grundlaget for vores deltagelse i krigen mod Saddam Hussein er lagt fuldstændig åbent frem i Folketinget, og det kan hr. Villy Søvndal læse i det beslutningsforslag, der hedder B 118, hvor der er anført 13 elementer, som regeringen lagde vægt på.

Det første element, der er nævnt, er masseødelæggelsesvåben, men kun i den forstand, som alle ved, nemlig at Irak i flere tilfælde har anvendt masseødelæggelsesvåben så vel mod militære mål som mod civile. Resten drejer sig om, at Saddam Hussein havde nægtet at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Det er lagt fuldstændig åbent frem.

Villy Søvndal (SF):

Jeg har B 118, det beslutningsforslag, statsministeren nævner, som sendte Danmark i krig, liggende i skuffen. Jeg har gjort mig den umage at strege under med gult, hver gang ordet masseødelæggelsesvåben nævnes på de to første sider. Jeg vil bare bede statsministeren bekræfte, at han kommer til at strege gult ni gange – ni gange! – på de to første sider. Så dominerende en rolle spiller det ikke alene i beslutningsforslaget, men så sandelig også i Folketingets debat.

Men mit spørgsmål var: Mener statsministeren, at mennesker som Rolf Ekeus, Scott Ritter og Blix er utroværdige, når man vælger at se væk fra deres udsagn, der helt entydigt går på, at vi ikke kan bruge de argumenter, der er blevet forelagt, til at påstå, at Irak i dag har masseødelæggelsesvåben? Det er summen af deres udsagn.

Jeg er sikker på, at statsministeren også husker, at Hans Blix nævnte det i søndagsavisen, hvor statsministeren jo selv deltog, og hvor Blix meget klart sagde, at man ikke kunne bruge hans udsagn til at påstå, at våbeninspektørerne havde påvist, at Irak havde masseødelæggelsesvåben.

KL. 14.10

Mit spørgsmål er igen: Hvorfor vælger statsministeren i hele sin argumentation, i hele sin fremstilling at se væk fra alle de helt centrale FN-personer ...

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja tak.

Villy Søvndal (SF):

... der har givet udtryk for de her synspunkter?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men det er jo heller ikke rigtigt.

Når der skal træffes en politisk beslutning, må man veje forskellige ting op imod hinanden. Jeg går ud fra, at hr. Villy Søvndal er så redelig, at han vil bekræfte her i Folketingssalen, at hvis han læser de 13 punkter, som regeringen har lagt vægt på ved beslutningen, og på hvilket grundlag Folketinget traf sin beslutning, så er det kun det første punkt, hvori masseødelæggelsesvåben indgår, og da kun i den udgave, at vi siger, at Irak i flere tilfælde har anvendt masseødelæggelsesvåben så vel mod militære mål som mod civile. Det går jeg ud fra at hr. Villy Søvndal vil give mig ret i. Det ved alle at Irak gjorde.

De andre 12 punkter nævner ikke masseødelæggelsesvåben. Jeg går ud fra, at hr. Villy Søvndal er så redelig, at han vil bekræfte her i Folketingssalen, at sådan forholder det sig, ellers er det ikke redeligt. Jeg håber, vi kan diskutere på et ordentligt grundlag.

Lad mig så kun sige, at det var jo FN's Sikkerhedsråd, der fastslog, at Saddam Hussein var en sikkerhedsrisiko, ved at skrive i enstemmighed, at Iraks manglende overholdelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed. Det er jo ikke kun os, der har sagt det. Det har FN's Sikkerhedsråd sagt i enstemmighed.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anne Grete Holmsgaard som hovedspørger for det sidste spørgsmål.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jamen det er jo en helt vidunderlig argumentation, statsministeren anvender. Han bliver ved med at sige, og det har han sagt mange gange nu her undervejs, at det udelukkende var, fordi Irak nægtede at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Punktum.

Jamen hvad var det, de nægtede at samarbejde om? Vel ikke dyrkning af bananer eller indkøb af børncykler, vel? Det handlede vel om masseødelæggelsesvåben. Det er vel i virkeligheden så enkelt, at hvis man ikke var blevet ved med at holde hånden for det ene øje og kun se de oplysninger, der pegede på, at der i hvert tilfælde havde været masseødelæggelsesvåben, så

havde man mistet enhver form for mulighed for at gå i krig, for så havde man fået et nej i de relevante folkelige forsamlinger.

Derfor vil jeg godt stille det samme spørgsmål, som jeg startede med, endnu en gang: Krydsede det overhovedet statsministerens bevidsthed i det seneste halve år forud for den 20. marts 2003, at det måske kunne være sådan, at de faktisk ikke var der, men at irakerne havde svært ved at redegøre for det ved hjælp af et regneark?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg går da ud fra, at den mulighed har krydset alles tanker, men det afgørende, når man skal træffe en beslutning, er jo, om man vil leve med den risiko, eller om man ikke vil leve med den risiko.

FN's Sikkerhedsråd var jo ikke i tvivl om, at Saddam Hussein var en sikkerhedsrisiko, ved at fastslå, at Iraks manglende overholdelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgjorde en trussel mod international fred og sikkerhed. Det er jo det, der er kendsgerningerne.

Så er jeg bare nødt til at gentage, at hvis man skulle følge fru Anne Grete Holmsgaards synspunkt og i den her sag have ladet tvivlen komme Saddam Hussein til gode, så ville Saddam Hussein i dag stadig sidde i Bagdad, stadig undertrykke sit folk, der ville stadig være torturkamre, massegrave i Irak og økonomiske sanktioner over for Irak.

Jeg kan ikke forstå, at det virkelig for en venstrefløj kan være et tiltrækkende alternativ, at en despot som Saddam Hussein stadig skulle være ved magten i Irak.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2915

5) Til statsministeren af:

Kamal Qureshi (SF):

»På hvilke substantielle områder afveg regeringens analyse af Iraks kemiske og biologiske våbenlagre før krigen fra de resultater, David Kay fremlagde i den offentlige redegørelse om Iraq Survey Groups midlertidige rapport i oktober 2003?«

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil give statsministeren lejlighed til igen at komme ind på nogle af de områder, man ønskede et samarbejde om mellem FN og Irak, ved at spørge til David Kay, som var tidligere inspektør for UNSCOM. Han fremlagde den 3. oktober en foreløbig rapport, hvortil han havde haft ressourcer til rådighed for at undersøge, om der var masseødelæggelsesvåben til stede. Han havde haft flere ressourcer, end UNMOVIC havde og Det Internationale Atomenergiagentur havde, og der var oven i købet stillet pengepræmier til rådighed eller i udsigt for dem, der kunne hjælpe med det.

Kl. 14.15

Så spørgsmålet er, om den danske regering er enig i, at Kays rapport ikke støtter de centrale påstande, som den danske regering er kommet med, om Iraks masseødelæggelsesvåben.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

For det første må jeg så igen sige: Regeringens grundlag for at deltage i den internationale militære aktion var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Men vedrørende David Kays rapport vil jeg først og fremmest gerne slå fast, og det er vigtigt at hæfte sig ved, at det jo ikke var en rapport, der frifandt Saddam Hussein, hvis man kan bruge det udtryk.

Man skal huske på, at selv om den internationale koalitions undersøgelseshold ikke fandt våbenlagre i Irak, så fandt man dusinvis af aktiviteter og store mængder udstyr til masseødelæggelsesvåben, som Saddam Hussein skjulte for FN's våbeninspektører i 2002 og 2003.

Det er hyppigt overset i debatten, at det faktisk var, hvad undersøgelsesholdene fandt, nemlig udstyr, der kunne bruges, og som jo var et bevis på, at regimet i Bagdad i hvert fald havde intentionerne om at kunne fremstille, og sikkert også ville bruge, masseødelæggelsesvåben.

Kamal Qureshi (SF):

Ja, det er jo rigtigt, hvad ministeren siger om, at David Kay forklarede til den amerikanske Kongres, at der var fundet spor, der indikerede en irakisk interesse for masseødelæggelsesvåben, men ikke noget, der kunne betegnes som et egentligt våbenprogram.

Når statsministeren bliver ved med at tale om, at man ønskede samarbejde mellem FN og Irak, og at det ikke var til stede, kunne jeg så ikke få statsministeren til at bekræfte, at det ikke

handlede om et samarbejde om at få irakernes tilværelse gjort bedre med hensyn til demokrati, at det ikke handlede om kvinders retsstilling, det var ikke denne her type samarbejde.

Når statsministeren siger, at irakerne på nogle områder har fået det bedre, så er det jo ikke det, som det samarbejde, som man ønskede fra FN's side, handlede om. Det handlede om masseødelæggelsesvåben, at truslen skulle fjernes. Er det ikke korrekt?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, det er korrekt, og det er jo derfor, at det var så vigtigt for FN's Sikkerhedsråd, at Saddam Hussein afregnede med FN, om jeg så må sige, og forklarede, hvad der var blevet af disse masseødelæggelsesvåben, fordi man vidste, at han havde haft dem, og man vidste, at han havde brugt dem.

Lad mig minde om, at David Kay i sin redegørelse i oktober sidste år bl.a. konkluderede, at man havde afdækket følgende: et hemmeligt netværk af laboratorier og gemmesteder inden for den irakiske efterretningstjeneste, som var velegnet til forskning i masseødelæggelsesvåben, og som blev holdt skjult for FN's våbeninspektører – klare vidnesbyrd om, at Saddam Hussein ønskede både nukleare våben og kemiske våben – og et særligt fængselslaboratorium, som muligvis blev anvendt til testning af masseødelæggelsesvåben på mennesker, og biologiske organismer, der kunne anvendes til biologiske våben, gemt hjemme hos en forsker osv. osv.

Der var masser af fund i det internationale undersøgelsholds arbejde, som viste, at der i hvert fald var en stærk vilje i det gamle Saddam-regime til at fremstille farlige våben.

Kamal Qureshi (SF):

Ja, altså statsministeren bliver jo ved med at tale om, at der var enighed i FN's Sikkerhedsråd om, hvorvidt Irak var en trussel eller ej, men ikke desto mindre var der jo ikke enighed om, at man skulle gå i krig. Det må vel være dem, der vurderer truslen, som også må spille ind med henblik på, hvordan man så skal gøre noget ved det, og der har statsministeren jo så sammen med en række andre lande vurderet anderledes.

Det, jeg gerne vil spørge om, er: Er det ikke korrekt, at David Kay i sin rapport siger, at han på det tidspunkt, hvor han fremlægger rapporten, endnu ikke kan sige noget sikkert om, hvorvidt våbnene eksisterer? Det gør han først senere, da han går af, men hvis efterretningerne om

de irakiske våben var så sikre, som regeringen påstod, hvorfor er Kay så usikker? Han må vel formodes at have de samme og endnu flere oplysninger til rådighed, som statsministeren besad.

Kl. 14.20

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Lad mig bare gentage, at der var et enigt FN-Sikkerhedsråd, som var af den opfattelse, at Saddam Hussein udgjorde en sikkerhedsrisiko, og derfor var det selvfølgelig afgørende, at han samarbejdede med FN om at få den risiko fjernet. Det ville han ikke, og derfor måtte man jo antage, at han virkelig var den sikkerhedsrisiko, som han tilsyneladende gerne selv ville fremstille sig som.

Lad mig tilføje til det, jeg sagde før om David Kays rapport, at der blev også fundet dokumenter og udstyr, der kunne anvendes til berigelse af uran gemt hjemme hos flere forskere. Der blev fundet planer og avanceret designarbejde for missiler med en rækkevidde på op til 1.000 km, meget længere end de tilladte 150 km, og der var gjort hemmelige forsøg på fra Nordkorea at få missilteknologi til missiler med en rækkevidde på 1.300 km. Så der blev gjort masser af fund under dette undersøgelsesarbejde.

Det ændrer bare stadig væk ikke på, at den danske regerings grundlag for at deltage i den militære aktion var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Holger K. Nielsen som medspørger.

Holger K. Nielsen (SF):

Stadig væk er det da nødvendigt at besvare det spørgsmål, som hr. Kamal Qureshi kommer med. Hvem skal vurdere, om der bliver samarbejdet tilstrækkeligt med våbeninspektørerne, og om der i givet fald er grundlag for en krigshandling? Hvis det ikke er FN's Sikkerhedsråd, hvem er det så? Og kan det i den forbindelse være ligegyldigt, at chefen for våbeninspektørerne, Hans Blix, kom tilbage i starten af marts og sagde til Sikkerhedsrådet, at der faktisk var en proces i gang, hvor Saddam Hussein i stigende grad var begyndt at samarbejde, at Hans Blix derfor godt ville have længere tid til at fortsætte inspektionerne, og at dette formentlig var en hovedårsag til, at et stort flertal i Sikkerhedsrådet var imod, at USA, Storbritannien og Danmark gik i krig?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ja, det er jo faktisk et godt spørgsmål, som hr. Holger K. Nielsen her stiller, som også sætter fingeren på det dilemma, som ansvarlige politikere, som ansvarlige regeringer ofte befinder sig i, og som vi f.eks. også befandt os i, da der skulle træffes beslutning om en international militæraktion på Balkan for at få fjernet Milosevic og få stoppet myrderierne i Kosovo. Dengang havde man nøjagtig den samme diskussion – FN's Sikkerhedsråd blev blokeret.

Men så var der altså alligevel nogen, der tog sagen i egen hånd, fordi en humanitær katastrofe truede, folkemord, i hvert fald udrensning, og gik ind med en styrke uden FN-mandat.

Jeg går ud fra, at hr. Holger K. Nielsen i dag ville sige, at det var rigtigt at gøre det. Det håber jeg hr. Holger K. Nielsen vil sige. At hr. Holger K. Nielsen vil sige, at det er nødvendigt, at der er international militær tilstedeværelse i Kosovo. Det viser de seneste ugers begivenheder jo at der er. Dengang man traf den beslutning tilbage i 1998-99, skete det, uden at der var et FN-mandat, simpelt hen fordi det internationale samfund sagde, at vi ikke passivt kunne se på, at en tyrann som Milosevic drev sit spil.

Så det er da et godt spørgsmål, men nogle gange er man altså nødt til at træffe en beslutning for at undgå, at en situation udvikler sig til noget utrolig farligt.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg har ikke fået svar på spørgsmålet. Det er: Bør det ikke være FN's Sikkerhedsråd, som selv vurderer det? Men jeg kan forstå, at det mener den danske regering ikke at det skal være.

Omkring Kosovosituationen var man jo, som sagt af statsministeren, på vej til en humanitær katastrofe. Men det er jo ikke argumentet for den danske regerings deltagelse i Irakkrigen. Det har jo ikke på noget tidspunkt været argumentet. Det, som man argumenterer monomant med, er, at der ikke var et samarbejde mellem våbeninspektørerne og Saddam Hussein. Så alene af den grund er der jo omkring legaliteten en fuldstændig anden situation, bortset fra at jeg ikke synes, at vi skal inddrage Kosovodebatten i det her. Den er meget mere kompliceret end som så.

Men under alle omstændigheder har den danske regering ikke på noget tidspunkt omkring Irakkrigen brugt det argument, som her fremføres omkring Kosovoaktionen i sin tid.

Kl. 14.25

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, det har jeg ikke brugt som argument for den danske deltagelse i Irakkrigen, for det er noget helt andet. Men det viser virkelig, at hr. Holger K. Nielsen er ude på tynd is nu, fordi han ikke kan lide at snakke om Kosovo, selv om det er et svar på det spørgsmål, hr. Holger K. Nielsen stillede, nemlig om, hvem der egentlig skal træffe beslutningen.

Så tager jeg et eksempel, som i øvrigt også er et aktuelt eksempel, nemlig Kosovo, og går tilbage til 1998-99 og påviser, at dengang kunne FN's Sikkerhedsråd ikke beslutte sig. Det var blokeret, der kunne ikke blive enighed. Og så traf man en beslutning uden om FN's Sikkerhedsråd.

Jeg vil gerne prøve at undgå enhver misforståelse og sige, at jeg går ind for en international retsorden, hvor store og små lande skal følge et fælles sæt af spilleregler. Jeg tror bare, hr. Holger K. Nielsen er nødt til at erkende, at der kan være situationer, der er så farlige, at man der er nødt til at gøre op med sig selv: Skal der foreligge et udtrykkeligt nyt FN-mandat?

I situationen med Irak lå der gamle FN-mandater, som efter vores opfattelse var tilstrækkeligt grundlag. Faktisk vil jeg sige, at der lå et stærkere FN-grundlag for aktionen i Irak, end der lå for aktionen i Kosovo. Men det er ikke afgørende her. Det afgørende her er at svare på hr. Holger K. Niensens spørgsmål: Skal det altid være FN's Sikkerhedsråd, der skal beslutte, og der er Kosovo et eksempel på, at det er det altså ikke. Jeg ved ikke, om hr. Holger K. Nielsen i dag vil sige, at det var forkert at gå ind i Kosovo.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Nu kommer vi jo tilbage til spørgsmålet om FN-mandat under senere spørgsmål, så jeg vil prøve at blive ved det her, fordi jeg sådan set forstår, at der er en enighed mellem statsministeren og spørgeren om, at det, David Kay konkluderede, var, at ja, der var interesse for masseødelæggelsesvåben, der blev fundet nogle ting isoleret, men der var ingen våbenprogrammer, der blev ikke fundet nogen våbenprogrammer, og der blev ikke fundet nogen masseødelæggelsesvåben. Det var vel essensen af konklusionen.

Men når statsministeren så derudover skal forklare, hvordan det kan være, at man fra den danske regering alligevel så gang på gang for

krigsudbruddet gentog det med de her masseødelæggelsesvåben, så bliver det let noget med, at alle andre også sagde, der var masseødelæggelsesvåben, det sagde alle jo. O.k., nu vil jeg sige, at det gjorde den danske forsvarsefterretningstjeneste ikke. Men lad nu det ligge.

Jeg vil blot spørge statsministeren: Er det virkelig rigtigt, at alle betydende aktører var så skråsikre i årene inden om, at der var masseødelæggelsesvåben i Irak?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan ikke føje mere til, hvad jeg allerede har sagt, undtagen at jeg lige vil gentage, hvad jeg flere gange har oplyst til Folketinget, nemlig at det i perioden frem til Irakkrigen hele tiden overordnet set har været Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering, at Irak sandsynligvis rådede over biologiske og kemiske våben.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, det kan vi jo få afklaret, hvis statsministeren vil være med til at lave en uvildig undersøgelse, hvor bl.a. de der rapporter kan blive kigget efter i sømmene. Indtil da er det jo bare noget, statsministeren påstår fuldstændig uden dokumentation. Tværtimod er det jo sådan, at de dokumenter, der er kommet frem, viser det modsatte.

Jeg vil godt spørge, om statsministeren er bekendt med følgende udtalelse fra Colin Powell den 24. februar 2001: Iraq has no weapons of mass destruction, containment has worked, the sanctions have worked. It poses neither a strategic threat nor a threat to the countries within its own region.

Kan statsministeren genkende det citat fra Colin Powell fra 2001? Og hvordan reagerede statsministeren, da den selv samme Colin Powell lige pludselig lavede diashow i FN's Sikkerhedsråd? Var der ikke noget, der sagde statsministeren: Måske er det her ikke så solidt fundet, når den samme mand kort tid forinden har sagt noget helt andet? Måske er det mest propaganda, og det skal jeg nok lade være med at hoppe på. Gjorde statsministeren sig ikke den overvejelse?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kender ikke det pågældende citat, og jeg kan ikke føje mere til, hvad jeg allerede har svaret i flere omgange nu.

Kamal Qureshi (SF):

Jeg er ked af, at statsministeren i stedet for at benytte lejligheden til at bruge tiden effektivt til at besvare de spørgsmål, der bliver stillet, taler om meget andet, som sikkert er meget interessant, men som bare ikke er det, de her spørgsmål er rettet mod.

Kl. 14.30

Statsministeren fremlægger det, som om det var en humanitær aktion, man lavede, en humanitær aktion, der gik ud på at gå ind og vaccinere de irakiske børn. Det var jo ikke det, det her handlede om; det her handlede om, at der var et manglende samarbejde om masseødelæggelsesvåben. Det var det, der var krigsgrundlaget.

Så jeg vil gerne spørge statsministeren igen, som jeg startede med, og som jeg desværre ikke synes jeg har fået tilstrækkeligt svar på: Hvad er statsministerens holdning til, at David Kay klart og tydeligt siger i forlængelse af mange andre, at der ingen masseødelæggelsesvåben er i Irak – der er forskning i ulovlige våben, ja, og der eksisterer forskellige interesser for masseødelæggelsesvåben, men der eksisterer ikke masseødelæggelsesvåben?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som nu sagt flere gange viser David Kays rapport, at Saddamregimet i høj grad havde interesse i fremstilling af masseødelæggelsesvåben.

Det er da rigtigt, når hr. Kamal Qureshi siger, at det ikke var en humanitær aktion, nej, den var begrundet i, at Saddam Hussein udgjorde en sikkerhedsrisiko, det havde FN's Sikkerhedsråd fastslået enstemmigt. Men jeg synes da alligevel, at venstrefløjen burde interessere sig for de humanitære aspekter og glæde sig over, at krigen er ovre, Saddam Hussein er væk, fængslet, Irak har fået en ny midlertidig grundlov, som er den mest frie, liberale grundlov i hele Mellemøsten, som sikrer borgernes rettigheder, og som ikke mindst sikrer kvindernes rettigheder, Irak er på vej mod at få en suveræn regering, og Irak er på vej mod at få et folkevalgt parlament, vi er på vej til at udvikle et frit, moderne Irak, forsyningen af almindelige fornødenheder som vand, elektricitet og energi er mindst på samme niveau nu som før krigen og bliver stadig bedre, skolesystemet, undervisningssystemet, er kommet i gang, og, som jeg også nævnte, har man nu sat vaccinationsprogrammer i gang til gavn for børnene i Irak.

Jeg synes ærlig talt, at venstrefløjen skulle glæde sig over disse daglige fremskridt for almindelige irakere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2916

6) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Hvilken viden lå statsministeren inde med, da han på sit pressemøde den 21. marts 2003 sagde, at der var »risiko for, at Saddam Hussein snart vil råde over atomvåben«?»

Keld Albrechtsen (EL):

Et af de meget alvorlige spørgsmål i den her sag er, at statsministeren jo den 21. marts 2003 gav befolkningen direkte forkerte oplysninger, nemlig med en påstand om, at der var risiko for, at Saddam Hussein snart ville råde over atomvåben.

Spørgsmålet er, om statsministeren bevidst misinformerede, bevidst vildledte befolkningen med den udtalelse, som jo altså var notorisk forkert, hvilket jeg også går ud fra at statsministeren kan bekræfte i dag, at det ved han godt nu. Men spørgsmålet er, om han allerede vidste det på det tidspunkt, da han sagde det.

Man kan se ud af papirerne, at han burde have vidst det, det kan vi se i dag, men spørgsmålet er selvfølgelig: Vidste han det, og gav han dermed befolkningen, vel vidende, at det var forkert, oplysninger, som befolkningen så naturligvis ikke burde have haft?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Endnu en gang vil jeg altså minde om, at regeringens grundlag for at støtte krigen i Irak var Saddams Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd og ikke konkrete oplysninger om våbenlagre.

Det citat, som hr. Keld Albrechtsen her hiver frem, er revet ud af en større sammenhæng. Vurderingen af, at der var en risiko for, at Saddam Hussein snart ville råde over atomvåben, fremgik af offentlige britiske og amerikanske rapporter. Det blev vurderet, at Saddam Hussein arbejdede på at skaffe sig atomvåben. Det er korrekt, at der var en usikkerhed forbundet med de vurderinger, og derfor talte jeg om en *risiko*.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er uden tvivl rigtigt, at de forkerte oplysninger også er fremgået af noget af det, den amerikanske regering har påstået. Det bliver det jo ikke bedre af, vil jeg gerne sige til statsministeren.

Det, jeg vil bede statsministeren om, er at bekræfte, at under folketingsdebatten samme dag, den 21. marts, turde regeringen ikke meddele Folketinget, at der var risiko for, at Hussein snart ville råde over atomvåben. Det turde man ikke sige. Og hvorfor turde man ikke sige det? Fordi udenrigsministeren var blevet forsynet med et notat, der viste, at det ikke var tilfældet. Så det vidste regeringen altså godt på det tidspunkt, da der var folketingsdebat. Og udenrigsministeren holdt sig dog trods alt for god til på baggrund af den viden direkte at misinformere Folketinget. Derfor indgik spørgsmålet om atomvåben ikke i folketingsdebatten.

Kl. 14.35

Men alligevel går statsministeren til pressemøde og bibringer befolkningen det indtryk, at der er risiko for atomvåben. Vidste statsministeren, at udenrigsministeren var blevet informeret om, at det ikke passede? Det synes jeg er et ret væsentligt spørgsmål; det må statsministeren kunne svare meget klart på.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan ikke føje mere til om den sag, end hvad jeg allerede har svaret, blot gentage, at det grundlag, som regeringen lagde frem her i Folketinget, er helt åbent, det fremgår af det beslutningsforslag, som er blevet lagt frem i Folketingssalen, og det gik på Saddams Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd og ikke på spørgsmålet om atomvåben eller masseødelæggelsesvåben i øvrigt.

Jeg sidder sådan nærmest tilbage, når jeg nu hører på venstrefløjen, med sådan en fornemmelse af, at venstrefløjens repræsentanter i dag simpelt hen er blevet ansat som forsvarere for den Saddam Hussein, der forhåbentlig snart kommer for en domstol, for venstrefløjens ærinde i dag er at sige, at Saddam Hussein slet ikke var så slem en karl, som man gik og troede: Han rådede ikke over masseødelæggelsesvåben, han havde heller ikke interesse i atomvåben, han havde nok heller ikke interesse i at anskaffe sig langtrækkende missiler.

Jeg ved ikke, om det er korrekt, men jeg sidder bare sådan tilbage med en fornemmelse af, at venstrefløjens egentlige ærinde – det er i hvert

fald sådan, det meget nemt kommer til at fremstå – er at få Saddam Hussein fremstillet sådan i et formildende lys, som om han var en helgen på jorden. Alle ved, at han var en af de mest brutale, tyranniske diktatorer, som denne verden har kendt, at han undertrykte sit folk, torturerede sit folk, sendte folk i torturkamre, og der er fundet massegrave i Irak.

Det er da besynderligt, at der skal ofres så mange kræfter på at forsvare den mand.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu ved statsministeren jo godt, at vi andre fordømte Saddam Hussein lang tid, før statsministeren fik den idé. Så lad os lige holde det ude af debatten.

Hvis vi her i dag har et ærinde med at forsvare nogen, så er det sandheden; det er ganske enkelt. Det, vi forsvarer i dag, er sandheden.

Derfor hæfter jeg mig ved, at statsministeren ikke er i stand til at besvare mit spørgsmål, og mit spørgsmål er faktisk meget konkret: Havde statsministeren de oplysninger, som udenrigsministeren havde, som udenrigsministeren havde under folketingsdebatten, og som var i strid med de oplysninger, som statsministeren efter folketingsdebatten gav befolkningen via pressen om, at der var risiko for, at Saddam Hussein havde atomvåben?

Finder statsministeren, det er holdbart, at en statsminister ikke er i stand til at besvare et sådant spørgsmål? Finder statsministeren, det er holdbart, hvis en statsminister skal kunne feje en sådan sag ind under gulvtæppet, når han ikke er i stand til at besvare så elementært et spørgsmål, om han vidste, det var forkert, eller han ikke vidste, det var forkert?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har besvaret spørgsmålet, jeg har forklaret, på hvilket grundlag jeg udtalte mig, og jeg talte om, at der var en risiko.

Men lad mig gentage, at regeringens beslutning om at deltage i krigen mod Saddam Hussein ikke var baseret på hele spørgsmålet om atomvåben og våbenlagre og masseødelæggelsesvåben og andet, det var en eneste ting, nemlig Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Hr. Villy Søvndal som medspørger.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, det er lidt pinligt, at når statsministeren er presset i denne her debat helt der bagud i stolen, hvor enhver kan se, at argumenterne ikke holder, så starter det der monotone angreb på de mennesker i Folketingssalen, som statsministeren ikke bryder sig om. Kan vi ikke bare få lidt mere stil, hr. statsminister?

Og så mit spørgsmål: Havde regeringen oplysninger fra USA og England – for statsministeren har jo redegjort for, at det var der, han fik sine oplysninger fra – som ikke var tilflydt Det Internationale Atomenergiagentur? Man må formode, at Det Internationale Atomenergiagentur er det sted, der har de mest solide, mest veldokumenterede, mest uafhængige oplysninger om, hvad der sker. De havde lige konkluderet, at der ikke var noget at komme efter ifølge Blix' bog »Disarming Iraq«.

Jeg vil igen spørge statsministeren: Hvorfor vælger statsministeren så omhyggeligt kun den ene halvdel af virkeligheden, mens alle dem, der er bedst dokumenterede, mest uafhængige og har lavet de konkrete undersøgelser på stedet, dem vælger statsministeren konsekvent fra? Hvorfor så enøjet?

Kl. 14.40

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har ikke mere at tilføje. Jeg kan holde mig helt og holdent til, hvad jeg allerede har svaret.

Søren Søndergaard (EL):

Hvad er grunden til, at statsministeren den 18. juni 2003, altså lang, lang, lang tid efter, at denne her debat foregik, og lang tid efter, at statsministeren havde fået oplysningerne, ifølge Ekstra Bladet udtalte – og jeg vil godt med det samme sige, at jeg åbner op for den mulighed, at statsministeren kan være citeret forkert, for det sker jo – hvad angår det folkeretlige grundlag for den militære aktion, som jo ifølge den våbenhvile, der blev indgået i 1991, var, at Irak skulle stoppe sit atomvåbenprogram:

»Ingen som helst af disse betingelser opfyldte manden i løbet af disse mange år.«

Er statsministeren forkert citeret, eller vil statsministeren erkende, at i hvert fald det område, der hed atomprogrammerne, rent faktisk blev stoppet og ikke fortsatte?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan bare konstatere, at FN's Sikkerhedsråd i november 2002 i den resolution, der har nr. 1441,

enstemmigt fastslog, at Saddam Hussein havde krænket, ikke overholdt, forbrudt sig mod en stribe af de resolutioner, der var blevet vedtaget af FN's Sikkerhedsråd i løbet af 1990'erne.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstod vel nærmest på statsministeren, at statsministeren erkendte, at det var en fejl, at statsministeren havde udtalt sig sådan, fordi der netop ikke var tale om, at Irak havde fortsat sit atomvåbenprogram.

Men det, der sådan kan undre almindelige mennesker, er, at statsministeren sidder med en rapport i hånden fra Det Internationale Atomenergiagentur, hvor de klart og tydeligt siger, at der ikke er fundet noget som helst, som indikerer, at der er et atomvåbenprogram i gang; det sidder statsministeren med i den ene hånd. I den anden hånd sidder statsministeren med en rapport fra Forsvarets Efterretningstjeneste, hvor der står: Selv hvis de internationale sanktioner brydes eller hæves, vil det tage mindst 5 år at producere de nødvendige materialer til at producere atomvåben.

Umiddelbart efter, at statsministeren sidder med den ene rapport i den ene hånd og den anden rapport i den anden hånd, går statsministeren ud og siger, at der er en risiko for, at Saddam Hussein vil få atomvåben.

Altså helt ærligt, hvordan hænger det sammen? Kan statsministeren ikke delagtiggøre os andre i, hvad der foregår inde i statsministerens hoved, når han udlægger to klokkeklare rapporter på den måde over for den danske befolkning?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Den taletid, jeg i henhold til forretningsordenen er tildelt her, rækker ikke til at forklare, hvad der rører sig inde i mit hoved.

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil spørge statsministeren, om han i dag fortryder. Jeg ved, at det er en øvelse, der ikke er den letteste for statsministeren. Men fortryder statsministeren i dag, at han kom til at bruge atomvåbenargumentet og kom til unødigt at fejlinformere Folketinget og offentligheden og måske også unødigt kom til at opskræmme en befolkning, som jo må tro, at når statsministeren siger det, har han en vis begrundelse for det?

Jeg spørger også, fordi selv USA, statsministerens tætteste allierede i den her verden, indrømmer officielt, at man tog fejl i atomvåbenar-

gumentet, og derfor tror jeg, at statsministeren uden at blive udsat for nogen som helst ubehageligheder fra USA kan indrømme det samme. Kan statsministeren ikke få sig selv til at sige: Beklager, jeg kom til at misinformere Folketinget?

Det her er ikke et forsvar for Saddam Hussein, det er et forsøg på at finde ud af statsministerens forhold til sandheden og ikke, hvad der i øvrigt foregår inde i statsministerens hoved, for der er jeg enig, det tror jeg er alt for omfattende.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Mig bekendt har jeg ikke udtalt mig om atomvåben her i Folketingssalen.

Jeg kan i det hele taget kun gentage, hvad jeg allerede har sagt. Jeg har ikke mere at tilføje.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, det er rigtigt, hvad statsministeren lige oplyste, nemlig at hverken statsministeren eller hans regering gav Folketinget den information, som statsministeren efterfølgende gav til pressen og befolkningen, nemlig påstanden om, at der var risiko for atomvåben.

Kl. 14.45

Finder statsministeren ikke, at det er overordentlig besynderligt, at netop det argument skulle forbeholdes et pressemøde, men ikke videregives til Folketinget? Og hvad er årsagen til, at det ikke blev videregivet til Folketinget? Kan der tænkes en anden årsag, end at udenrigsministeren var klar over, at den gik altså ikke, den var ganske enkelt for tyk, den ville pådrage ham et ministeransvar, og derfor holdt han den tilbage? Men det gjorde statsministeren ikke efterfølgende, og hvorfor gjorde statsministeren ikke det efterfølgende? For da var det ikke over for Folketinget, da var det over for pressen, og der gælder ministeransvarlighedsloven ikke, når der bevidst gives ukorrekte oplysninger.

Kan statsministeren tilbagevise den påstand, jeg her kommer med?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ja, fuldstændig. Der er en meget naturlig forklaring på det, og den er – og nu siger jeg det for hundrede syttende gang mindst – at regeringens grundlag for at deltage i krigen mod Saddam Hussein var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Det var det, et flertal i Folketinget tilsluttede sig, og derfor er

det naturligt, at det er det, debatten i Folketings-salen drejer sig om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2917

7) Til statsministeren af:

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

»Tillagde regeringen det nogen betydning ved vurderingen af Iraks overtrædelse af FN-resolutionerne, at de vigtigste biologiske og kemiske våben ikke længere kunne være aktive på grund af henfald?«

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Udenrigsministeren og statsministeren har i nogle af de ganske dramatiske taler op til krigs-udbruddet nævnt en række stoffer, som Irak ikke har redegjort for, og som også har været fremhævet af UNMOVIC som stoffer, Irak ikke havde redegjort for.

Når man kan tale om våben, der ikke er redegjort for, så beror det på en vurdering af de kemiske og biologiske våben, som Irak havde produceret i tiden op til og under Golfkrigen. I den forbindelse skal jeg spørge statsministeren, om regeringen tillagde det nogen som helst betydning i vurderingen af Iraks overtrædelse af FN-resolutionerne, at de vigtigste biologiske og kemiske våben ikke længere kunne være aktive, ganske simpelt på grund af henfald. Tillagde regeringen det nogen betydning?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Så vil jeg gerne spørge statsministeren, hvorfor regeringen ikke tillagde det nogen betydning.

Vi kunne høre udenrigsministeren under B 118 tale om dansk krigsdeltagelse, hvor udenrigsministeren sagde: Irak har ikke redegjort for 19.000 l botulinumtoksin, Irak har ikke redegjort for 8.400 l miltbrand, Irak har ikke redegjort for 2.000 l aflatoksin. Udenrigsministeren giver her udtryk for en ganske alvorlig trussel – må man sige – og det på trods af at man meget nemt kan redegøre for, hvad der er sket med de her forskellige våben, nemlig at de ikke længere duer. Udløbsdatoen er ganske simpelt overskredet for årevis siden, og derfor kan de ikke tages i anvendelse.

Kan statsministeren bekræfte, at de våben ikke kan tages i anvendelse? Og kan ministeren forklare Folketinget, hvorfor regeringen ikke tillagde det nogen som helst betydning, at de våben ikke længere kunne tages i anvendelse?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Svaret er meget klart, for ifølge FN's resolutioner 687 og 1441 var Irak forpligtet til at give en præcis, fuldstændig, endelig og komplet beskrivelse af alle aspekter af dets programmer til at producere masseødelæggelsesvåben.

Spørgsmålet om, hvorvidt biologiske eller kemiske lagre var henfaldne eller ej, er ikke relevant for dette krav fra det internationale samfunds side. Bundlinjen er, at Irak ikke levede op til sine forpligtelser, og det er også fastslået af FN's Sikkerhedsråd enstemmigt.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det virker dog noget mærkværdigt, at vi har en udenrigsminister stående her, som bekendtgør over for Folketinget, over for befolkningen, at Irak ikke har redegjort for en lang række våben, og at udenrigsministeren så fuldstændig undlader at bekendtgøre over for befolkningen og over for Folketinget, at disse våben ikke kan bruges til noget.

Det efterlader befolkningen og Folketinget med det indtryk, at vi står over for en meget alvorlig trussel fra Saddam Husseins side, hvad angår de her våben. Burde statsministeren eller udenrigsministeren ikke på det givne tidspunkt have gjort Folketinget og befolkningen bekendt med, at de våben ikke kunne tages i anvendelse, at udløbsdatoen var overskredet, og er det ikke lidt meget at lægge det til grund for krigsdeltagelse, når man ved, at de våben ikke kan tages i anvendelse?

Man kræver, at der bliver redegjort for våben, som ikke længere duer. Kan statsministeren bekræfte det krav?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, FN's beslutning var meget klar og tydelig og enstemmig, at Saddam Hussein skulle samarbejde betingelsesløst, uden begrænsninger, og det gjorde han ikke.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er jo igen der, hvor besvarelsen bliver uacceptable, for det er jo fuldstændig korrekt, at spørgsmålet om kemiske og biologiske våben spillede en meget, meget stor rolle i regeringens

argumentation før krigen, og ikke mindst i udenrigsministerens.

Kl. 14.50

Det, som jo er pointen i det her, er, at Hans Blix kommer i Sikkerhedsrådet i starten af marts, og der kan han sige, at der faktisk er ved at ske et samarbejde omkring de biologiske våben. Det er lykkedes våbeninspektørerne at få klarhed over en del af de biologiske og kemiske våben – ikke dem alle sammen, det er fuldstændig korrekt.

Men så er det jo yderligere en pointe, som det også fremgår af spørgsmålet her, at de biologiske og kemiske våben, som Saddam Hussein måtte have haft, jo var forældede på det tidspunkt og derfor ikke kunne udgøre nogen fare for verdensfreden og for omgivelserne.

Det, som er hele pointen i det her, er, at man ville i krig mod Saddam Hussein, fordi man påstod, at han var en fare for omgivelserne. Det var han ikke på det her punkt.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): FN's Sikkerhedsråd var meget klar i sin udtalelse, nemlig at Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed. Det er jo meget klart. Der er jo ingen tvivl der. Det er altså FN's Sikkerhedsråd, der siger det enstemmigt i den resolution, der hedder 1441.

Lad mig så minde om, at den danske regerings begrundelse for at deltage i krigen i Irak jo altså ikke var masseødelæggelsesvåben, men var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. FN havde sagt, at han skulle samarbejde omgående, betingelsesløst og aktivt, og det gjorde han ikke.

Holger K. Nielsen (SF):

Jo, men det, som sker med resolution 1441, er jo, at man sender våbeninspektørerne af sted igen for at rapportere tilbage til Sikkerhedsrådet nogle måneder senere. Det er jo det, som sker i starten af marts 2003, og det er der, hvor våbeninspektørerne siger, at der er ved at være et begyndende samarbejde ikke mindst om de her ting, og at man derfor anbefaler, at man fortsætter våbeninspektionerne.

Derfor kan man ikke bruge det, der står i 1441 på det her punkt, som en begrundelse for krigen, og derfor er statsministeren nødt til at forholde sig til, at på det tidspunkt var det her meget, meget tvivlsomme argumenter. Det var de i

marts 2003. I dag, hvor man har ledt og ledt og ledt, gravet stort set alt op, hvor man har haft en mistanke om, at de her våben kunne være gemt, har man ikke fundet noget. Man har ikke fundet noget, og det er dog ganske betegnende.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Nej, det er rigtigt, at man ikke har fundet masseødelæggelsesvåben, men man har fundet massegrave.

Jeg er nødt til at sige igen, at venstrefløjen måske burde interessere sig for de faktiske forhold i Irak, nemlig at krigen er ovre, Saddam Hussein er væk, en demokratisk forfatning er vedtaget, irakerne er på vej mod at få et folkevalgt styre, deres egen regering, forsyningen med daglige fornødenheder er bedre nu end før krigen, de får et bedre uddannelsessystem, de får bedre forhold for de irakiske børn.

Det er det, det drejer sig om i dagligdagen for irakerne, og det er også grunden til, at et flertal af irakerne ifølge de målinger, der er lavet, synes, at det går bedre nu end før krigen, og de er endnu mere optimistiske med hensyn til fremtiden.

Jeg synes ærlig talt, at hr. Holger K. Nielsen burde glæde sig over det.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, naturligvis er irakerne da glade for, at de forbandede sanktioner er blevet ophævet; de sanktioner, som har kostet i hundredtusindvis af irakiske børns livet, og som bl.a. statsministeren jo er ansvarlig for, bl.a. ved her i Folketinget at have stemt imod, når venstrefløjen har foreslået de sanktioner fjernet. Så naturligvis er den irakiske befolkning da glad for, at de endelig er sluppet af med disse fuldstændig inhumane og barbariske sanktioner, som bl.a. statsministeren har ansvaret for.

Så jeg kan godt forstå, at folk opfatter, at situationen er bedre nu, end dengang sanktionerne var der, og jeg kan også godt forstå, at de opfatter, at mulighederne for, at det bliver bedre de kommende år, er til stede.

Men det er jo sådan set ikke rigtig det, der er emnet for det her punkt. Det, der er emnet for det her punkt, er: Hvorfor bruger regeringen som argument for, at Saddam Hussein udgør en trussel, nogle masseødelæggelsesvåben, som ikke længere eksisterer? Hvorfor bruger man fantommasselæggelsesvåben som begrundelse for, at Saddam Hussein er en skidt karl? Ikke som begrundelse for at gå i krig; jeg erken-

der, at regeringen har sin helt egen begrundelse for at gå i krig, som ingen andre i verden har – det forstår jeg godt – men det er da trods alt noget, der er sagt bl.a. fra Folketingets talerstol som begrundelse for, at Saddam Hussein var en skidt karl. Hvorfor bruger man ikke eksisterende masseødelæggelsesvåben til at begrunde det?

Kl. 14.55

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er meget, meget glad for, at det nu langt om længe er lykkedes at få det til at bundfælde sig hos hr. Søren Søndergaard, at masseødelæggelsesvåben altså ikke var den danske regerings begrundelse for at deltage i krigen mod Saddam Hussein. Jeg takker for den erkendelse, der nu så klart kom frem fra hr. Søren Søndergaards side.

Det er jo også svaret på det her spørgsmål, nemlig at det ikke har indgået i den danske regerings overvejelser om, hvorvidt vi skulle deltage i den militære aktion, hele det her spørgsmål. Der har været en vældig debat om det, ja, og i FN's Sikkerhedsråd fastslog man enstemmigt, at Saddam Hussein var en sikkerhedsrisiko, og det har selvfølgelig også indgået i vores vurderinger. Og det var på den baggrund, at vi fandt, at hans manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd måtte have en konsekvens.

Søren Søndergaard (EL):

Det her spørgsmål handler jo ikke om krigsbegrundelsen, det her spørgsmål handler jo om, i hvilket omfang man vurderede at Irak mere generelt overtrådte de løfter eller de indrømmelser, som de skulle give til FN's Sikkerhedsråd. Og det må man jo konstatere, det må statsministeren konstatere, at det gjorde de ikke. Og når statsministeren og udenrigsministeren så skal begrunde det bl.a. i Folketingssalen, så tager man nogle ikkeeksisterende masseødelæggelsesvåben frem og siger: Dem har de stadig væk, dem har de ikke gjort rede for.

Men statsministeren og udenrigsministeren kunne ved en simpel øvelse selv have konstateret, at det sådan set var ligeegyldigt, om de havde dem eller ej, for selv om de havde dem, så ville de ikke virke, de ville ikke fungere. Henfald er vistnok det tekniske udtryk for det. Derfor bliver statsministeren jo nødt til at prøve endnu en gang at forklare, hvorfor man bruger fantommeødelæggelsesvåben som begrundelse for, at Saddam Hussein ikke har levet op til FN's resolutioner.

Var der ikke nok at kritisere Saddam Hussein for? Hvorfor skulle man opfinde fantomting?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men det har vi heller ikke gjort. Regeringens begrundelse – nu siger jeg det så for mere end hundrede syttende gang – var altså en anden. Det var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Men rent bortset fra det så er det altså sådan, at ifølge FN's resolutioner 687 og 1441 var Irak forpligtet til at give en præcis, fuldstændig, endelig og komplet beskrivelse af alle aspekter af dets programmer til at producere masseødelæggelsesvåben. Og man må da klart fastslå, at det gjorde Saddam Hussein ikke. Man må da spørge sig selv, hvorfor i alverden han ikke gjorde det. Enten har han altså haft en interesse i at fastholde omverdenen i den tro, at han havde masseødelæggelsesvåben, eller også havde han rent faktisk masseødelæggelsesvåben; hvad ved jeg. Men det var da påfaldende, at han ikke ville redegøre for det.

Det må da også undre hr. Søren Søndergaard, hvorfor Saddam Hussein ikke ville fortælle FN, hvad han havde gjort ved de masseødelæggelsesvåben, som vi alle sammen ved at han har haft.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Den proces var jo sådan set i gang på daværende tidspunkt. Jeg vil sige, at statsministeren sådan set burde være bekendt med, at det, der foregår på det her tidspunkt, er, at regeringen er i gang med at opstille et skræmmebillede for at få befolkningen overbevist om, at man skal gå i krig mod Irak. Det var den mission, regeringen var på på det tidspunkt.

Det er jo nok de færreste danskere, der er klar over, hvor lang holdbarhed de forskellige masseødelæggelsesvåben har. Det er nok de færreste danskere, der selv ville kunne konstatere, at det her givne biologiske eller kemiske våben nok ikke længere duer, fordi det blev produceret i 1991. Jeg tror, det ville være de færreste medlemmer af Folketinget, der ville kunne gøre det samme.

Når udenrigsministeren fra talerstolen i Folketinget nævner en række masseødelæggelsesvåben og nævner, at der ikke er redegjort for disse, så må befolkningen og Folketinget opfatte det på den måde, at der er tale om en ganske alvorlig trussel. Det er det indtryk, man efterlades med, det er det skræmmebillede, som regerin-

gen har opstillet. Det er manipulation, det er forvrængning, det er løgn hele vejen igennem omkring denne her krig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2918

8) Til statsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Vil regeringen oplyse, hvordan Folkeretskonto- rets notits om grundlaget for krigen mod Irak kan bruges til at begrunde, at en krig kunne ud- løses inden for folkerettens rammer på basis af Iraks manglende samarbejde med FN's våben- inspektører?«

Holger K. Nielsen (SF):

Det ligger i forlængelse af det, som statsministe- ren nu har sagt for hundrede syttende gang, at man kun gik i krig, fordi der ikke var et samar- bejde mellem Saddam Hussein og FN's våben- inspektører.

Det stemmer ikke overens med det folkerets- notat, som regeringen selv fremlagde før krigs- beslutningen. Jeg tillader mig at komme med to citater fra det. For det første nederst side 1, hvor der står følgende:

Kl. 15.00

FN-pagtens artikel 42 forudsætter, at Sikker- hedsrådet kun kan gribe til militære aktioner i undtagelsestilfælde på basis af en nøjere overve- jelse om, hvorvidt en militær aktion kan retfær- diggøres.

Der gælder med andre ord et proportionali- tetsprincip, hvorefter det må vurderes, om de valgte midler står i et rimeligt forhold til de overgreb, der reageres imod. Endvidere er det en forudsætning for anvendelse af militære for- anstaltninger efter artikel 42, at Sikkerhedsrådet vurderer, at der foreligger en trussel mod fre- den, et fredsbrud eller en angrebshandling.

Det fører til følgende sidste konklusion i dette notat: Sammenfattende er det vurderingen, at der i den foreliggende situation med resolution 1441 for så vidt foreligger et klarere og mere op- dateret juridisk grundlag for iværksættelse af militære forholdsregler over for Irak med hen- blik på at fjerne Iraks kapacitet til at opbygge og anvende masseødelæggelsesvåben, end tilfæl- det var osv.

Med andre ord: Det er masseødelæggelsesvå- ben, der er det folkeretlige argument for, at man kan gå med i den her krig.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som jeg har oplyst mange gange i Folketinget, så fremgår grundlaget for regeringens og Folketin- gets beslutning om dansk deltagelse i indsatsen i Irak af beslutningsforslag B 118.

Udenrigsministeriets notat, som altså hedder »Det folkeretlige grundlag for iværksættelse af militære forholdsregler mod Irak« af den 17. marts 2003, indeholder regeringens analyse af det folkeretlige grundlag for indsatsen.

Notatet redegør bl.a. for indholdet af resolu- tionerne 678 fra 1990, 687 fra 1991 og 1441 fra 2002, herunder at FN's Sikkerhedsråd pålagde Irak pligt til omgående, betingelsesløst og aktivt at samarbejde med våbeninspektørerne, og at tilsidesættelsen af denne pligt var et substantielt brud på disse forpligtelser.

Holger K. Nielsen (SF):

Men det, der er begrundelsen i den sammen- hæng, er, at Irak skulle besidde masseødelæg- gelsesvåben. Tillad mig at læse konklusionen op endnu en gang:

Sammenfattende er det vurderingen, at der i den foreliggende situation med resolution 1441 for så vidt foreligger et klarere og mere opdate- ret juridisk grundlag for iværksættelse af militæ- re forholdsregler over for Irak med henblik på at fjerne Iraks kapacitet til at opbygge og anvende masseødelæggelsesvåben.

Argumentet går jo på, at man er nødt til at fjerne Iraks kapacitet til at anvende masseøde- læggelsesvåben. Det gør man selvfølgelig ud fra, at i folkeretten er militære angreb ulovlige, medmindre der er tale om et selvforsvar, eller at der foreligger et klart mandat fra FN's Sikker- hedsråd.

Så argumenterer man med, at der ligger et mandat i resolutionerne 687 og 678, men de om- handler også en afvæbning af Saddam Hussein med baggrund i masseødelæggelsesvåben. Dis- se resolutioner kan ikke læses, uden at det her handler om masseødelæggelsesvåben, og der- for hænger regeringens argumentation ikke sammen med den folkeretsvurdering, man har i det her notat.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det gør den da i høj grad. Lad mig her minde om, at FN's Sikkerhedsråd enstemmigt i resolu-

tion 1441 fastslår, at Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed. Det er da et meget klart grundlag.

Vi har aldrig sagt, at 1441 i sig selv var den resolution, hvorpå man kunne bygge en militær aktion. Men i sammenhæng med de gamle resolutioner fra 1990 og 1991 udgjorde det i høj grad et klart og opdateret grundlag.

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, men pointen er, at resolutionerne 678 og 687 ikke kun omhandler et samarbejde mellem Saddam Hussein og våbeninspektørerne. Det er en del af det, det er korrekt nok. Men det er ikke udelukkende det.

Det omhandler også Iraks besiddelse af masseødelæggelsesvåben, og det er derfor fuldstændig uholdbart, også i forhold til regeringens eget folkeretsnotat, når statsministeren bliver ved med at hævde, at den eneste begrundelse for den danske krigsdeltagelse var, at Saddam Hussein ikke ville samarbejde. Det er i sig selv en absurditet at påstå, for selvfølgelig går man ikke i krig, bare fordi et land ikke vil samarbejde med FN. Så skulle man have været i krig mod Israel for længe siden og andre steder også. Det er selvfølgelig en absurditet i sig selv.

Kl. 15.05

Men det fremgår også klart af det her notat, som i øvrigt er tvivlsomt på andre områder, men på det her punkt er helt, helt klart, at masseødelæggelsesvåben er nødt til at komme ind som en begrundelse for, at man går med i den her krig. Ellers er der ikke nogen folkeretlig begrundelse overhovedet for det.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Argumentationen i det folkeretlige notat er jo meget klar. Den gamle resolution fra 1990 bekræftede magtanvendelse over for Irak. Resolutionen fra 1991 var en slags våbenhvileresolution, som stillede nogle meget klare krav op for, hvad Saddam Hussein skulle overholde for at få våbenhvilen.

I resolution 1441 konstateres det, at han ikke har opfyldt de krav, og nu får han en sidste chance. Den udnytter han ikke, og det mener vi må have en konsekvens. Jeg synes, logikken er meget klar.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, at det afgørende spørgsmål, som statsministeren ikke har svaret på endnu, er: Hvem har fortolkningsretten, når Sikkerhedsrådet vedtager en resolution? Er det virkelig sådan, at magter, stater rundt omkring kan gøre, hvad de vil, uanset Sikkerhedsrådets endelige beslutning?

Jeg var i FN på det tidspunkt, hvor resolution 1441 blev vedtaget, sammen med andre af Folketingets medlemmer i forbindelse med FN's generalforsamling, og jeg må sige til statsministeren, at noget af det helt centrale i debatten i Sikkerhedsrådet – jeg vil gerne dokumentere det – var, at FN-ambassadørerne fra USA, fra England, fra Rusland, fra Kina alle sammen understregede, at resolution 1441 ikke kunne anvendes til at gå i krig mod Irak.

Hvad er det for en særlig status, der giver statsministeren retten til at fortolke FN's Sikkerhedsråds resolutioner sammen med andre lande?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nøjagtigt det samme spørgsmål har man kunnet stille ved tidligere lejligheder. I 1998 blev der iværksat og forberedt en militær aktion mod Irak på grund af manglende overholdelse af FN-resolutionerne. Det var der ikke enighed om i FN-kredsen. Ikke desto mindre blev der iværksat en sådan aktion med dansk støtte.

På samme tidspunkt, 1998-99, gik det internationale samfund ind for at stoppe en humanitær katastrofe på Balkan. FN's Sikkerhedsråd kunne ikke blive enige. Det skete imod eller i hvert fald ikke i overensstemmelse med FN. Der var ikke et klart FN-mandat. Alligevel gjorde man det. Jeg ved ikke, om hr. Villy Søvndal mener i dag, at det var forkert, at det internationale samfund i sin tid stoppede myrderierne på Balkan. Hvis man virkelig skulle følge hr. Villy Søvndals synspunkt, så kunne Milosevic have fortsat sine myrderier på Balkan, uden at det internationale samfund greb ind.

Nu må jeg jo ikke stille spørgsmål her i salen, men jeg må sige, at sådan en eftermiddag her har jeg faktisk lyst til at stille rigtig mange spørgsmål, for venstrefløjen giver ikke noget svar på, hvad man skal gøre i sådan en situation.

Det er jo det dilemma, man har, når man skal træffe beslutninger, når man sidder som ansvarlig regering. Det er venstrefløjen så befriet for, men vi andre står i dilemmaet og er nødt til at træffe beslutningen, og der kan altså være situa-

tioner, hvor man må basere sig på et folkeretligt grundlag, ja, men uden et udtrykkeligt FN-mandat. Det gjorde vi 1998 i Irak; det gjorde vi i 1999 i Kosovo; og det har vi nu gjort igen. Men efter vores opfattelse har det været klart forankret i de principper, der gælder for FN-pagten.

Villy Søvndal (SF):

Men statsministeren må have lidt tålmodighed med lejligheden til at stille spørgsmål. Det kommer, når han kommer i opposition, så der er rige muligheder, så vidt jeg kan skønne, i tiden fremover for statsministeren til at kvittere med spørgsmål.

Jeg spurgte i øvrigt ikke om de tidligere lejligheder. Jeg spurgte om, hvordan statsministeren har det med, at centrale ambassadører i FN har vildledt dem, der stemte for den her resolution og har sagt: I kan være helt trygge. John Negroponte fra USA, Jeremy Greenstock fra Storbritannien: I kan rolig stemme for den her resolution, for den kan ikke anvendes til at gå i krig på. Det sagde man til de lande, der stemte for resolution 1441 i november 2002.

Hvordan har statsministeren det med, at usandheder, at direkte løgn, at fordrejelser, at fortællelser spiller den rolle i den her debat, det er kommet til? Hvis man virkelig har så god en sag, hvorfor så fortællelserne, hvorfor fordrejelserne, hvorfor løgnene? Hvorfor så ikke anvende de reelle argumenter, hvorfor var man nødt til at lokke nogle til at stemme for noget, hvor man garanterede, at det ikke ville betyde, at der blev udløst en krig? Er det moralsk i orden?

KL 15.10

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er bare nødt til at gentage, at for så vidt angår den danske regering, så er vores grundlag meget åbent lagt frem her i Folketingssalen – det kan godt være, at hr. Villy Søvndal ikke bryder sig om det.

Jeg er nødt til at gentage: Vores grundlag var meget klart, nemlig Saddams Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd, og det kunne enhver jo se. Han samarbejdede ikke. FN's Sikkerhedsråd havde selv fastslået, at han ikke overholdt reglerne.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er jo det argument, som vi mener er uholdbart. Men hvis vi nu forudsætter, at det var holdbart, så er det jo i strid med det folkeretsnotat, som regeringen selv har lavet, og det er det,

der er pointen i mit spørgsmål. Man kan diskutere, om resolution 1441 var grundlag eller ej, vi har på høringen tidligere her i formiddag hørt nogle udmærkede oplæg om det, og det giver også anledning til en god diskussion. Men sagens kerne er:

Der er ingen folkeretlige argumenter for at gå i krig mod Irak, hvis ikke også masseødelæggelsesvåben trækkes ind i billedet, medmindre det kan sandsynliggøres, at Saddam Hussein er en trussel mod freden, et fredsbrud eller en angrebshandling; han skal være en trussel mod freden, det er det, der står i det her notat. Når man bare argumenterer med, at han ikke vil samarbejde, er det ikke nok, heller ikke i forhold til regeringens folkeretsvurdering, og derfor er man nødt til at tage alvorligt, at spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben må komme ind, hvis det overhovedet skal være nogen folkeretlig begrundelse for denne her krig.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men Saddam Hussein blev jo opfattet som en trussel. Det var det, FN's Sikkerhedsråd havde fastslået i november 2002, at han var en trussel mod international fred og sikkerhed. Jeg står jo med teksten her, og jeg tror også, at hr. Holger K. Nielsen kender den. Det fastslog FN's Sikkerhedsråd enstemmigt: Han var en sikkerhedsrisiko.

Derfor er bundlinjen i det her i virkeligheden, at det, der skiller os, jo ikke er, om han blev opfattet som en trussel, det gjorde alle, i hvert fald hvis man skal tage FN's Sikkerhedsråds beslutning her for gode varer – og det går jeg ud fra at vi er enige om, at vi skal – alle opfattede ham som en trussel, men så var der ligesom to løsninger på det: Enten skulle man lade Saddam Hussein blive og stadig væk plage hans folk med økonomiske sanktioner, eller også skulle man sige, at efter 12 år, hvor han havde trukket det internationale samfund rundt ved næsen, så måtte det være nok.

Vi syntes, at nu måtte det være nok, og vi syntes ikke, at det var et tilfredsstillende alternativ, at Saddam stadig skulle regere i Bagdad, og derfor fandt vi, at hans manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd måtte have en konsekvens, og derfor besluttede vi at deltage.

Søren Søndergaard (EL):

Statsministeren kører jo i ring. Hver eneste gang vi har påpeget, at der ikke var nogen masseødelæggelsesvåben, så siger statsministeren – jeg

tror, at han har gentaget det 80 gange her i dag – at det overhovedet ikke var masseødelæggelsesvåben, der var grundlaget for, at vi gik i krig mod Irak, det var Iraks manglende samarbejde. Når hr. Holger K. Nielsen så siger, at manglende samarbejde ikke kan være nok, så siger statsministeren: Jo, jo, nej, nej, selvfølgelig ikke, det var manglende samarbejde, fordi han udgjorde en sikkerhedsrisiko, underforstået at han havde masseødelæggelsesvåben. Det er jo en tilståelse, det var altså vigtigt, at der var masseødelæggelsesvåben.

Og når der nu ikke var masseødelæggelsesvåben, og han altså nu ikke udgjorde en trussel, hvad er der så tilbage? Så er der kun det manglende samarbejde tilbage. Men er det manglende samarbejde, i hvert fald når vi ser det bagudrettet fra, så nok? Der ville jeg da godt spørge statsministeren, om statsministeren kan nævne andre eksempler i FN's historie på, at man har invaderet lande på grund af manglende samarbejde.

Jeg kunne da også godt tænke mig at høre, som også hr. Holger K. Nielsen spurgte om, hvordan statsministeren så stiller sig til alle de andre lande, som viser manglende samarbejde, hvoraf nogle af dem i øvrigt også udgør en trussel mod freden i regionen, f.eks. Israel? Skal de også invaderes? De samarbejder jo heller ikke og respekterer ikke FN's resolutioner.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der er faktisk ét punkt, hvor jeg er fuldstændig enig med hr. Søren Søndergaard i dag, og det er, at vi kører i ring, men det er sandelig, fordi spørgsmålene, som jeg har svaret på et hundrede og sytten gange, og jeg er ikke i stand til at tilføje noget nyt.

Kl. 15.15

Når jeg siger, at Saddam Hussein udgjorde en trussel, så baserer jeg det på, hvad FN's Sikkerhedsråd sagde så sent som i november 2002, hvor Sikkerhedsrådet i enstemmighed sagde, at Iraks krænkelse af sikkerhedsrådsresolutioner og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør en trussel mod international fred og sikkerhed.

Nu har jeg så sagt det for hundrede sytten gange, og nu er jeg ikke i stand til at tilføje mere til det.

Søren Søndergaard (EL):

Det var så svært for statsministeren at gentage sig selv, at han helt undlod, slet ikke magtede at

svare på de to meget simple spørgsmål, nemlig om statsministeren kan give eksempler på andre tidspunkter i FN's historie, hvor man har invaderet et land på grund af manglende samarbejde, og hvordan han stiller sig til andre lande, som heller ikke ønsker at samarbejde med FN, men gang på gang sidder FN-resolutioner overhørig.

Ud over at jeg forventer at få svar på de to spørgsmål, må jeg altså konstatere, at statsministeren nu er nået frem til den opfattelse, at der var to grunde til, at den danske regering gik i krig. Den ene var manglende samarbejde, og den anden var, at Irak udgjorde en trussel. Det er jo det, statsministeren lige har sagt. Det er sådan set bare det, vi har efterlyst i et år, men jeg er glad for, at statsministeren langsomt er kommet frem til at slå det fast. Der var to grunde til, at man gik i krig: Irak udgjorde en trussel og det manglende samarbejde.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Søren Søndergaards konklusioner må stå helt for hans egen regning. Dem skriver jeg ikke under på. Men jeg kan som sagt ikke føje mere til, hvad jeg allerede har svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2919

9) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil ministeren redegøre for, hvad fraværet af masseødelæggelsesvåben i Irak betyder for en vurdering af Iraks formodede overtrædelser af FN's Sikkerhedsråds resolution 687 og resolution 678?«

Keld Albrechtsen (EL):

Vi kan jo på nuværende tidspunkt i den her høring konstatere, at det ikke længere står statsministeren klart, hvorfor han gik i krig. Jamen det kan vi jo konstatere. Den officielle begrundelse har statsministeren forsøgt at holde fast i hen over eftermiddagen; det kan han ikke længere.

Så vil jeg prøve på at komme ind på et andet spørgsmål, som jeg synes er meget vigtigt i denne her sag, nemlig: Hvad sker der i tilsvarende situationer i fremtiden? For statsministeren må vel være enig med mig i, at det, der skete, ikke var holdbart. Vi kan ikke risikere, at det gentager sig, at en regering går til Folketinget med et

forkert beslutningsgrundlag, som så fører til, at et flertal vedtager at gå i krig. Det går jeg ud fra som en given ting at vi er enige om aldrig må ske igen, og så kunne vi måske få en drøftelse af, hvordan vi forhindrer, at det sker igen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Jeg er helt uenig med hr. Keld Albrechtsen. Det var i høj grad holdbart, hvad der skete, og jeg mener også, at det var en rigtig beslutning, der blev truffet.

Lad mig bare minde om, hvad der er situationen nu, som hr. Keld Albrechtsen jo burde glæde sig over: Krigen er overstået, Saddam Hussein er væk, han er i fængsel og bliver forhåbentlig snart stillet for en domstol, så regnskabet med ham kan blive gjort op. Undertrykkelsen af den irakiske befolkning er ovre, er slut. Der er udarbejdet en demokratisk forfatning, som sikrer de enkelte irakere en frihed, som de aldrig bare antydningvis har været i nærheden af. Ikke mindst får kvinderne sikret rettigheder, som de aldrig havde troet mulige. Det er den mest frie og liberale forfatning i Mellemøsten.

Irak er på vej mod at blive i hvert fald en slags demokrati, og dagligdagen bliver nemmere og bedre for irakerne, fordi forsyningerne af elektricitet, vand og energi er på vej op på mindst samme niveau som før krigen og givetvis mange steder endnu bedre. Uddannelsessystemet bliver gradvis bedre, titusindvis af lærere er blevet omskoleet, og undervisningen drejer sig nu ikke længere om krig og had, men om indlæring af faktiske færdigheder. Sundhedstilstanden for de irakiske børn bliver gradvis bedre, bl.a. på grund af vaccinationsprogrammer.

Jeg synes, der er grund til at glæde sig over det, for det er jo hverdagen for irakerne, og den synes jeg egentlig hr. Keld Albrechtsen burde beskæftige sig lidt mere med.

Keld Albrechtsen (EL):
Nu ved jeg ikke, om de pårørende til de hundredvis af døde soldater synes, at krigen er slut. Det kan jeg næppe forestille mig at de synes. Befolkningen skal udsættes for en liberalistisk chokkur, kastes ud i fattigdom. Jeg er heller ikke sikker på, at befolkningen synes, problemerne er løst. Men det er en hel diskussion for sig; den skal vi jo ikke have i dag.

Derfor vil jeg bede statsministeren vende tilbage til de spørgsmål, der er stillet, nemlig om det forhold, at der altså ikke var masseødelæg-

gelsesvåben, giver anledning til, at statsministeren nu må erkende, at vi må tilbage og undersøge, om det folkeretlige grundlag for det, statsministeren foretog sig, var i orden, og hvordan vi forhindrer, at vi her i Folketinget igen kommer i den situation, at der træffes en beslutning om at gå i krig på et urigtigt grundlag.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):
Statsministeren. ... Statsministeren ønsker ikke ordet.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kan jeg forstå, at statsministeren er gået i sort. Han kan ikke mere besvare spørgsmålene. Jeg lagde mærke til, at da han skulle besvare hr. Søren Søndergaards spørgsmål om, hvad der egentlig var grundlaget for krigen, måtte han give op. Da var der ikke mere tilbage.

Så stiller jeg et fuldstændig præcist spørgsmål. Det er i øvrigt det samme spørgsmål, som er formuleret på tryk, så statsministeren har haft rigelig lejlighed til at se det. Han har sikkert endda et talepapir liggende på sin pult. Nu skal man selvfølgelig ikke bare ukritisk læse alt op, som man får i hånden, men jeg vil da alligevel opfordre statsministeren til ikke helt at give op, men trods alt prøve at gå ind og besvare spørgsmålet.

Ellers må vi jo konstatere, at statsministeren ikke længere er i stand til at besvare spørgsmålene i denne sag, men det er måske heller ikke så overraskende.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Jo, men altså helt ærligt, jeg må tage det forbehold her i eftermiddag, at når der bliver stillet de samme spørgsmål, som jeg har besvaret tidligere og mange gange, så tillader jeg mig altså indimellem at sige, at det er der givet svar på.

Men når nu hr. Keld Albrechtsen meget gerne vil vide, hvad der står på mit papir, skal jeg gerne læse op: Jeg vil erindre om, at det af resolution 1441 fra november 2002 klart fastslås, at Irak ikke lever op til sine forpligtelser under resolution 687. Det er med andre ord ikke korrekt at tale om formodede overtrædelser. Sikkerhedsrådet var enigt om, at Irak overtrådte sine internationale forpligtelser.

Keld Albrechtsen (EL):
Jamen jeg takker da for, at statsministeren alligevel vil læse besvarelsen op. Nu kan det jo godt være, at statsministeren, da han har kigget ned i

papiret, har tænkt: Nej, det svar rækker ikke; det kan vi altså ikke komme med. Men så var han jo alligevel næsten nødt til at læse det op i anden runde.

Kan statsministeren ikke godt selv høre, at det, han læser op, ikke kan have været en krigsgrund? Det var allerhøjest en grund til den kritik, som lå i den resolution, hvor det, som også hr. Villy Søvndal oplyste på et tidligere tidspunkt, udtrykkeligt er gjort klart fra USA's side, at en tolkning af den resolution ikke kunne danne grundlag for at føre krig. Så den besvarelse, statsministeren lige har givet, er jo i og for sig en tilståelse af, at der ikke forelå et legitimt krigsgrundlag.

Jeg må bede statsministeren om at erkende, at så langt er vi da nået under denne her spørgetid. Jamen det er vi da. Vi er da nået dertil, at statsministeren ikke længere er i stand til at forklare krigsgrundlaget. Det vil jeg da i hvert fald mene er en holdbar konklusion på den lange række af spørgsmål, som vi har haft nu, og på de svar, som statsministeren har givet os.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Med al respekt så synes jeg, at det nu er hr. Keld Albrechtsen, der taler sort.

Grundlaget for den danske regering og folketingsflertallets beslutning om at deltage i befrielsen af den irakiske befolkning var, som jeg nu har sagt flere gange, Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Det fremgår meget klart. Det tror jeg også er fremgået meget klart af den debat, vi har haft i dag.

Ole Sohn (SF):

Kunne formanden af humanitære grunde foreslå statsministeren en lille pause, sådan at han kunne komme til sig selv og så komme lidt mere i dybden med besvareelserne? Det er også mange timer, statsministeren skal være på.

Jeg har siddet og lyttet, og jeg betragter mig selv som lægmand i udenrigspolitiske spørgsmål, men der er noget, der undrer mig meget, og det er, at statsministeren erkender, at hele debatten også i Danmark stort set kun drejede sig om masseødelæggelsesvåben, men det spillede åbenbart ingen rolle i forhold til Danmarks deltagelse i det, der i beslutningsforslaget hedder den multinationale indsats.

Så undrer det mig egentlig lidt, at USA, Storbritannien, Australien, alle lande, som vi er i koalition med, har brugt masseødelæggelsesvåben som argumentation. De har så efterfølgende

over for deres parlamenter og deres befolkninger undskyldt og erkendt, at det var et falsk grundlag, det eksisterede ikke. Men Danmark er gået i krig på et helt andet grundlag.

Kl. 15.25

Så er spørgsmålet: Hvordan kan Danmark indgå i en koalition, hvis fornemste mål, argumentet for krigen, har været masseødelæggelsesvåben, når det overhovedet ingen rolle spiller for Danmark? Hvordan kan vi så indgå i sådan en koalition?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Som jeg nu har forklaret flere gange, må det efter den danske regerings opfattelse have en konsekvens, hvis en skrupelløs diktator som Saddam Hussein bare gang på gang sætter sig ud over, hvad FN's Sikkerhedsråd beslutter. Hvis man bare lader fem og syv være lige og lader ham drive sit spil, så sender man et meget farligt signal til alverdens terrorister og tyranner om, at de bare kan gøre, som de vil uden hensyn til det internationale samfund. Det ville vi ikke være med til, og derfor besluttede vi at være med. Det skulle have en konsekvens.

Ole Sohn (SF):

Men er det ikke en lidt særegen situation, at man laver en multinational indsats, en koalition, som har vidt forskellige mål og intentioner med at indgå i krigen? Det er da vist et særsyn, at de tre lande, som Danmark har været partner med eller er partner med i en krig, har brugt masseødelæggelsesvåben som argumentation. De har efterfølgende erkendt over for deres befolkninger, at det var et falsk grundlag. Masseødelæggelsesvåben har spillet en central rolle i den danske debat, men åbenbart ikke som grundlag for at indgå i krigen.

Hvordan kan vi indgå i en krig sammen med andre lande, som har en helt anden argumentation for krigen? Det synes jeg er meget underligt. Det var heller ikke noget, statsministeren oplyste over for Folketinget, at vi går i krig på vores helt eget grundlag, som er helt adskilt fra koalitionsparternes.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Jo, det oplyste jeg meget åbent. Det står her. Og det, jeg står med her, er det beslutningsforslag, som Folketinget blev forelagt tilbage i marts sidste år. Så der er ikke holdt noget skjult. Der er anført 13 begrundelser i det. Det er meget klart og åbent lagt frem.

Søren Søndergaard (EL):

Det, der måske kan forekomme en lille smule mærkeligt for folk, der sidder og hører det her ude ved krystalapparaterne eller tv'et, eller hvor de nu sidder, er, at man kan bruge 10-12 år gamle resolutioner som begrundelse for at gå i krig. Altså man kan hive en resolution frem, der er 10-12 år gammel, og så sige: Den her begrundelse, hvorfor vi går i krig. Det var sådan set det, statsministeren sagde.

Jeg synes, det var ærgerligt, at statsministeren ikke blev på den høring i morges. Altså én ting var, at statsministeren ikke ville svare på spørgsmål, men statsministeren kunne godt være blevet og have hørt nogle af de indlæg, der var fra nogle af de juridiske eksperter. Der var bl.a. en af de juridiske eksperter, som gjorde opmærksom på, at bemyndigelsen fra de første resolutioner – der omkring den første Golfkrig – næppe omhandlede mere end Kuwaitsagen, bl.a. fordi de henvendte sig til stater, som – og jeg citerer – samarbejder med Kuwaits regering.

Deraf fremgik det tydeligt, at det var resolutioner, som ene og alene tog udgangspunkt i spørgsmålet om befrielsen af Kuwait og situationen, hvor Saddam Husseins regime havde besat Kuwait.

Derfor vil jeg godt spørge statsministeren, hvad statsministeren siger til den argumentation, at de resolutioner i virkeligheden tilhørte et helt andet tidspunkt og derfor ikke kan bruges som folkeretligt grundlag for en krig, som gennemføres 12 år senere.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som bekendt er der en vældig diskussion blandt folkeretskyndige om det her.

Vores synspunkt er meget klart: Den gamle resolution fra 1990 gav bemyndigelse til magt-anvendelse over for Irak. Resolutionen fra 1991 var en – hvad skal vi kalde det? – våbenhvile-resolution, som stillede en række betingelser op for en våbenhvile, som Saddam Hussein skulle overholde. Det gjorde han ikke, og det blev fastslået enstemmigt i resolutionen fra november 2002, altså den, der hedder 1441, at han ikke overholdt bestemmelserne, og dermed var forudsætningerne for den våbenhvile så at sige brudt.

Vi mente, at dette manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd måtte have en konsekvens. Så det hænger meget fint sammen, og det er lagt meget åbent frem i Folketinget, der er ikke noget at komme efter.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kan forstå, at regeringen her har et andet synspunkt end de fleste folkeretseksperter. Det er jo så også i orden, det skal jeg ikke gøre mig klog på. Men jeg må da indrømme, at jeg bliver en lille smule nervøs, når man sådan lige pludselig kan vågne op en dag, og så bliver der hevet en 10-12 år gammel resolution frem som begrundelse for at sende danske soldater i krig.

Kl. 15.30

Derfor vil jeg da godt spørge statsministeren, om der ligger andre resolutioner, som man kan forestille sig lige pludselig bliver hevet frem og kan begrunde gennemførelsen af en krig.

Jeg synes, at Folketinget har et ubetinget krav på at få at vide, om der ligger andre sådanne resolutioner. Jeg ville synes, det var stærkt betænkeligt, hvis der lå sådan nogle 10, 12, 15, 20 eller 38 år gamle resolutioner, som en eller anden tilfældig stat, f.eks. USA, lige pludselig kunne trække frem og sige, at det her er begrundelsen for, at vi sammen med Danmark kan gå i krig et eller andet sted i verden.

Hvis det virkelig er regeringens opfattelse, må jeg bede om, at statsministeren svarer på, om der ligger andre resolutioner, som kan bruges på samme måde.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jeg ikke bekendt med.

Det er jo forkert, når hr. Søren Søndergaard beskriver det sådan, at en eller anden tilfældig stat hiver nogle gamle resolutioner frem. Det er FN's Sikkerhedsråd, som enstemmigt i november 2002 har fastslået, at Saddam Hussein har forbrudt sig mod resolutionerne fra 1990 og 1991. Derfor fik han i november 2002 en sidste chance. Den sidste chance udnyttede han ikke, og det var grunden til, at vi mente, at det måtte have en konsekvens.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2920

10) Til statsministeren af:

Line Barfod (EL):

»Vil ministeren forklare, hvorfor den danske regering anså resolution 1441 som tilstrækkeligt grundlag for en væbnet aktion mod Irak, i lyset af, at både Colin Powell og f.eks. den franske og den syriske delegation i Sikkerhedsrådet alle har

konkluderet, at resolution 1441 ikke dannede tilstrækkeligt folkeretligt grundlag?«

Line Barfod (EL):

Regeringen ved jo, at Colin Powell er blevet citeret i f.eks. syriske medier for at sige, at resolution 1441 ikke kunne bruges til at udløse en krig. Regeringen har haft lang tid til at undersøge, om det var rigtigt, når Colin Powell var citeret for sådanne udtalelser.

Der er jo mange, som har samme opfattelse som Colin Powell, altså at resolution 1441 ikke kan bruges som grundlag for en krig, og derfor vil jeg gerne høre fra statsministeren, hvordan det kan være, at den danske regering har fundet frem til en holdning, der går på tværs af den holdning, der var i Sikkerhedsrådet og i USA. Hvordan kan det være, at den danske regering er nået frem til, at resolution 1441 godt kan bruges som grundlag for en krig, når de øvrige medlemmer i Sikkerhedsrådet og Colin Powell som repræsentant fra USA ikke mener, at den kunne bruges?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen den opfattelse har den danske regering heller ikke haft. Det må bero på en misforståelse fra fru Line Barfods side.

Vi har tidligere flere gange oplyst til Folketinget, at regeringen aldrig har haft den opfattelse, at sikkerhedsrådsresolution 1441 i sig selv udgjorde tilstrækkeligt grundlag for en væbnet aktion mod Irak. Det har vi aldrig påstået.

Line Barfod (EL):

Jamen nu må statsministeren bestemme sig. For et øjeblik siden sagde statsministeren, at det ikke var korrekt, når hr. Søren Søndergaard sagde, at det var 10-12 år gamle resolutioner, der blev brugt som grundlag, fordi FN i enstemmighed havde vedtaget resolution 1441, men nu siger statsministeren så, at den danske regering ikke har brugt resolution 1441.

Så er det, at jeg godt vil høre: Hvad er det så regeringen har brugt resolution 1441 til? Og stadig: Hvordan kan det være, at regeringen trækker resolution 1441 ind i debatten, når medlemmerne af FN's Sikkerhedsråd ikke selv mener, at resolution 1441 overhovedet kan bruges som grundlag for en krig i Irak?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det har jeg ærlig talt allerede svaret på flere gange. Det er nemlig sådan, at 1441 skal ses i sam-

menhæng med de gamle resolutioner fra 1990 og 1991. I resolution 1441 står der, at Saddam Hussein har krænket, har forbrudt sig mod resolution 687 fra 1991, altså det, jeg kalder våbenhvileresolutionen, og derfor er det ikke 1441 i sig selv, men det er 1441 i sammenhæng med de gamle resolutioner, der giver det folkeretlige grundlag. Det har vi sagt flere gange. Der er ikke noget nyt i det.

Line Barfod (EL):

Det er utroligt, som statsministeren snakker rundt og rundt. Det ene øjeblik er 1441 ikke med i grundlaget, og i det næste øjeblik er den. Det ene øjeblik kan de gamle resolutioner ikke bruges, og i det næste kan de godt.

Nu holder jeg så fast i statsministerens seneste svar, at det er 1441 i sammenhæng med de gamle resolutioner, der kan bruges som grundlag. Så vil jeg stadig gerne have svar på, hvordan det kan være, at den danske regering er nået frem til, at 1441 i sammenhæng med de gamle resolutioner kan bruges, når de permanente medlemmer af FN's Sikkerhedsråd ikke mente, at de kunne bruges, når Syrien havde fået tilføjelse fra de permanente medlemmer i Sikkerhedsrådet om, at resolution 1441 ikke kunne anvendes.

Mener statsministeren, at de permanente medlemmer i Sikkerhedsrådet lyver eller har taget fejl, eller hvad er det, der er grundlaget for, at den danske regering på trods af udtalelserne fra de øvrige lande mener, at 1441 godt kan anvendes?

Kl. 15.35

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Også det har vi været igennem flere gange. Nu er jeg ikke i stand til at tilføje mere nyt. Det er jeg altså virkelig ikke.

Vi har tidligere været i den situation, at det internationale samfund har måttet reagere, uanset at der var uenighed i FN's Sikkerhedsråd. Det gjaldt tilbage i 1998 i forhold til Irak. Det gjaldt i 1999 i forhold til Kosovo. Så det er en gammel problemstilling, og jeg er ikke i stand til at tilføje mere nyt.

Line Barfod (EL):

Jamen det er tydeligt, at statsministeren er trængt. Enten afviser statsministeren at svare på spørgsmålene, eller også begynder statsministeren på angreb på venstrefløjten.

Nu prøver vi én gang til, og så kan det være, at statsministeren denne gang vil svare: Hvordan kan det være, at Syrien kunne få tilsagn fra de permanente medlemmer i Sikkerhedsrådet om, at resolution 1441 ikke kunne anvendes som grundlag for en krig mod Irak? Er det, fordi de permanente medlemmer i Sikkerhedsrådet har løjet over for Syrien? Er det det, der er den danske regerings opfattelse? Eller hvordan kan det være, at den danske regering når frem til et helt andet resultat end de permanente medlemmer af FN's Sikkerhedsråd og et andet resultat end det, Colin Powell har udtalt som repræsentant for USA?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Men det, som fru Line Barfod siger, er heller ikke korrekt.

Som det fremgår af bemærkningerne til slutningsforslag nr. B 118, så pålagde FN's Sikkerhedsråd Irak betingelsesløst at underkaste sig våbeninspektioner. Sikkerhedsrådsresolution 1441 præciserer denne pligt for Irak til omgående, betingelsesløst og aktivt at samarbejde med våbeninspektørerne. Et sådant omgående, betingelsesløst og aktivt samarbejde fandt som bekendt ikke sted, og derved overtrådte Irak Sikkerhedsrådets resolution.

Villy Søvndal (SF):

Som sagt var vi nogle stykker fra Folketinget, der var i FN's Sikkerhedsråd i efteråret 2002 som FN-delegerede. Dengang var verden og dermed også Sikkerhedsrådets medlemmer delt op i to grupper: nogle, der meget gerne og så hurtigt som muligt ville gå i krig med Irak – USA tilhørte denne gruppe, England var med, den danske statsminister var med – og så lande, der ikke ønskede at gå i krig.

Hvordan forklarer statsministeren, at en række lande, der ikke ønskede at gå i krig, Tyskland, Frankrig, Rusland m.fl., stemte for en resolution, der gav lov til at gå i krig? Er det statsministerens opfattelse, at de er ubegavede i det franske, det russiske og det tyske udenrigsministerium? Blev de narret? Hvordan vil statsministeren overhovedet forklare, at lande, der soleklart efterfølgende sagde, at de ikke ville gå i krig, skulde have været så enfoldige, at de stemte for en resolution, der gav lov til at gå i krig? Er det ikke selv for statsministeren en forklaring, der virker for langt ude?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Statsministeren? ... Nej. Så er det hr. Villy Søvndal.

Villy Søvndal (SF):

Hr. Ole Sohn nævnte tidligere, at hvis statsministeren føler sig så træt, at han ikke længere kan svare, skal vi tilbyde den humanitære intervention, at statsministeren får lidt vand i hovedet og lidt luft, så han både er i stand til at rejse sig op og svare på spørgsmål og måske også kommer ud af den der rille, hvor statsministeren, når han svarer, bruger sådan helt faste vendinger, der ikke rigtig står i forhold til de spørgsmål, der bliver stillet.

Men jeg prøver lige igen: Mener statsministeren, at de slet ikke har forstået situationen i de udenrigsministerier, ej heller de statsledere, der stemte for resolution 1441 i sikker forvisning om, for det var de blevet lovet, at den ikke gav anledning til en krig? Er de ubegavede, eller blev de snydt, eller hvordan kan det være, at lande kan stemme så meget imod deres egen overbevisning?

Jeg er som sagt fuldt indforstået med, at hvis statsministeren har brug for luft, så lad ham dog få lidt luft.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det er formanden, der bestemmer afholdelsen af mødet.

Spørgsmålet er slut, og ... Undskyld, hr. Søren Søndergaard har bedt om ordet.

Søren Søndergaard (EL):

Jamen altså jeg ved ikke rigtig, hvad vi skal gøre. Jeg synes, at formanden må gøre et eller andet. Det er da pinligt, at statsministeren sidder der helt bleg og er ude af stand til at rejse sig op. Jeg vil opfordre formanden, og jeg ved, at det er formanden, der bestemmer, til at lave en pause på 5 minutter, hvor statsministeren kan få et glas vand og komme til hæfterne.

Kl. 15.40

Så kan statsministeren imens overveje det meget enkle spørgsmål, som jeg har at stille til statsministeren, for det lykkedes jo altså statsministeren at gøre tingene total tågede, men det kan blive afklaret ved at svare, jeg tror næsten med et ja eller nej, på et meget enkelt spørgsmål, nemlig om man kunne være gået i krig, om Danmark kunne have deltaget i en krig på et folkeretligt grundlag mod Irak, uden at der havde været en resolution 1441. Havde det været mu-

ligt blot på basis af de tidligere resolutioner, eller var resolution 1441 en afgørende betingelse for, at der kunne etableres en krig mod Irak?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er et hypotetisk spørgsmål, der ikke er nogen mulighed for at svare på.

Regeringens argumentation er meget klar.

Der lå tilbage i 1991 en resolution, som var en slags våbenhvileresolution, som Saddam Hussein skulle overholde. Det er klart, at hvis han ikke overholdt de betingelser, var betingelserne for – om jeg så må sige – våbenhvilen jo brudt. Det er det, der bliver konstateret i 1441.

Nu ligger 1441 der, og derfor er det en helt hypotetisk situation at prøve at spekulere på, hvad der ville være sket, hvis den ikke havde været der. Det skal jeg i hvert fald ikke begive mig ud i.

Lad mig så bare sige, at jeg selvfølgelig er dybt taknemlig for den menneskekærlige indstilling, som spørgerne lægger for dagen, men jeg afstår ganske fra tilbuddet. Nu kører vi igen.

Jeg er bare nødt til at sige for en sikkerheds skyld allerede nu, at der vil være spørgsmål, der er så selvfølgelig, og som jeg har svaret på et hundrede og sytten gange her i Folketinget, og derfor finder jeg altså ikke anledning til at gentage, hvad jeg allerede har sagt. Jeg synes, det er spild af både spørgernes og min og Folketingets tid.

Jeg skal give ordentlige svar på det, der bliver spurgt om, men hvis der bliver spurgt om det samme og det samme og det samme igen, så synes jeg, det er mest respektfuldt, at man går videre til det næste.

Søren Søndergaard (EL):

I rysten og bæven for at statsministeren ikke finder mit næste spørgsmål værdigt til at besvare, vil jeg alligevel prøve at stille det.

Jeg synes jo, det er underligt, at det, som hele verden diskuterede et langt efterår, nemlig om der var behov for en resolution 1441, omtaler statsministeren nu som hypotetisk. Det var da absolut ikke hypotetisk.

Sagen var jo, at der var en kæmpemæssig diskussion om, om den var nødvendig. Det må da være muligt for statsministeren på baggrund af de vurderinger, der har været, og de diskussioner, man har haft med Folkeretskontoret og andre, at sige, om man mener, at 1441 var nødvendig for at kunne deltage i en krig.

Grunden til, at det spørgsmål er interessant, er jo, at det afklarer, om statsministeren i virkeligheden bare fifler lidt med vægten, når statsministeren for et øjeblik siden sagde, at 1441 skam ikke var nødvendig, og så 2 minutter senere sagde, at den var nødvendig. Det er derfor, vi må bede statsministeren om at klargøre: Var 1441 nødvendig, eller var den ikke?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er da i høj grad et hypotetisk spørgsmål, for 1441 blev jo vedtaget og blev vedtaget enstemmigt. Det er da hypotetisk i dag, hvor krigen er overstået, og hvor Saddam Hussein er væk og et flertal i den irakiske befolkning var glade for invasionen. Et flertal i den irakiske befolkning synes, at situationen nu er bedre end før krigen, og 71 pct. af irakerne er overbeviste om, at om et år er situationen endnu bedre.

Så i det lys er det, hr. Søren Søndergaard bruger sin tid på, da fuldstændig hypotetisk. Det andet her er virkeligheden. Det er den virkelighed, der betyder noget for almindelige irakere i det daglige.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2921

11) Til statsministeren af:

Ole Sohn (SF):

»Vil ministeren redegøre for, hvorfor den danske regering ikke tog initiativer til at sikre, at Danmark ikke eksporterede varer til Irak, som på nogen måde kunne bruges i produktionen af kemiske eller biologiske våben i tiden efter gasangrebet på den kurdiske by Halabja i april 1988?«

Ole Sohn (SF):

Vi ved jo, at spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben, kemiske våben, biologiske våben har spillet en meget stor rolle ikke bare i dagens debat, men i optakten til krigen. Vi ved også, at f.eks. den amerikanske virksomhed, som Donald Rumsfeld tidligere var direktør for, har leveret en lang række våben til Irak, til Saddam Hussein, så han kunne opruste i kampen mod Iran. Vi ved også, at danske virksomheder, bl.a. F.L. Smidth, har leveret udstyr til Irak, så de var i stand til at producere kemiske og biologiske våben.

Så spørgsmålet til statsministeren er, om ministeren vil redegøre for, hvorfor den danske re-

gering ikke tog initiativ til at sikre, at Danmark ikke eksporterede varer til Irak, som kunne bruges til fremstilling af kemiske og biologiske våben.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har ikke kendskab til, at Danmark skulle have eksporteret varer, der kunne bruges i produktionen af kemiske eller biologiske våben.

Kl. 15.45

Ole Sohn (SF):

Vil det sige, at det svar, som ministeren tidligere har givet vedrørende F.L. Smidth, er et ikkeekskisterende svar, altså at firmaet jo har leveret produktionsudstyr, som kunne bruges til fremstilling af kemiske og biologiske våben? Det er jo sådan, at der er en lang række produkter, som har et dobbeltformål, der gør det muligt, at man kan bruge visse produktionsapparater til at fremstille våben med. Det er jo almindeligt kendt. Jeg går også ud fra, at Irak i statsministerens øjne var et skrækeligt land i 1980'erne. Derfor er spørgsmålet, hvorfor regeringen ikke på det tidspunkt tog initiativer til at sikre, at man ikke eksporterede udstyr til Irak, som kunne bruges eller omstilles til brug i forbindelse med produktion af masseødelæggelsesvåben.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har tidligere givet et fyldigt skriftligt svar på et tilsvarende spørgsmål, som var stillet af hr. Villy Søvnald, og jeg kan kun gentage, at jeg ikke har kendskab til, at Danmark skulle have eksporteret varer, der kunne bruges i produktionen af kemiske eller biologiske våben.

Ole Sohn (SF):

Men det er jo kendt, at regeringen via efterretningstjenesten har opsøgt andre danske virksomheder, som har deltaget i våbentransporter, bl.a. blev et rederi kontakket, da der blev sejlet kampvogne fra Polen til Sudan. På den måde har man været meget opmærksom på, at danske virksomheder eksporterede varer, som kunne bruges i forbindelse med krig eller krigsforberedende aktiviteter. Derfor er det da et ret relevant spørgsmål. Så hvis ikke statsministeren har kendskab til det, vil jeg spørge på en anden måde: Har statsministeren tænkt sig at undersøge, hvad årsagen var til, at Danmark ikke greb ind, og vil statsministeren forbedre beredskabet, således at man undgår det i fremtiden?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Ole Sohn bygger sit spørgsmål på en forkert antagelse. Jeg er nødt til at gentage, at jeg ikke har kendskab til, at Danmark skulle have eksporteret varer, der kunne bruges i produktionen af kemiske eller biologiske våben.

Jeg kan oplyse, at Danmark fra starten har deltaget i det internationale eksportkontrollamarbejde og løbende både før og efter 1988 har tilpasset sine regler og procedurer i overensstemmelse med udviklingen i det samarbejde.

Konkrete danske tilladelser til eksport til Irak er givet i overensstemmelse med internationale retningslinjer og målsætninger om at forebygge spredning af masseødelæggelsesvåben.

Holger K. Nielsen (SF):

Det, der er kernen i det her spørgsmål, er, at Vesten jo havde et meget aktivt samkvem med Saddam Hussein frem til 1991, og at Saddam Hussein jo ikke kunne have gennemført de grusomheder, som han gennemførte, herunder at han gassede kurderne i 1988, hvis ikke Vesten havde handlet aktivt med ham på flere forskellige områder, heriblandt våbenområdet.

Derfor er den danske regering da nødt til at forholde sig til det spørgsmål, hr. Ole Sohn stiller. I det omfang danske virksomheder, som jo også var med i det aktive samarbejde, direkte eller lidt mere indirekte har bidraget til, at Saddam Hussein kunne gennemføre de her grusomheder, så ligger der et problem. Der ligger under alle omstændigheder et problem for den amerikanske regering naturligvis og for hele Vesten, men det er vel relevant også at få undersøgt lidt mere grundigt, om den danske regering har været en del af det her. Det kunne så indgå i den undersøgelseskommission om hele Irakkrigen, som jeg håber kan blive nedsat på et tidspunkt.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er altså meget besynderligt at skulle svare på et spørgsmål, der bygger på en falsk forudsætning, og nu gentager jeg: Jeg har ikke kendskab til, at Danmark skulle have eksporteret varer, der kunne bruges i produktionen af kemiske eller biologiske våben.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er da velkendt, at Vesten havde et aktivt økonomisk samarbejde med Saddam Hussein i 1980'erne, at store vestlige firmaer, ikke mindst amerikanske firmaer, men også tyske firmaer og franske firmaer, havde et aktivt samkvem, her-

under salg af produkter, der kunne bruges til fremstilling af våben og kunne bruges i forbindelse med Saddam Husseins oprustning, og derudover var der jo et økonomisk samkvem, der var en forudsætning for, at Saddam Hussein kunne forblive ved magten.

Derfor spørger jeg endnu en gang: Mener den danske regering ikke, at det er et problem, at man havde det her aktive samarbejde med Saddam Hussein indtil Kuwaitkrigen, hvor han blev et problem for olieforsyningerne? Og mener den danske regering ikke, at den her sag er noget, der kunne undersøges lidt mere grundigt i en eventuel undersøgelseskommission?

Kl. 15.50

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan ganske enkelt ikke føje mere til, hvad jeg allerede har sagt.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver så nødt til at prøve at spørge på en lidt anden måde. Statsministeren og hans parti havde jo ansvar for regeringen fra 1982 til 1993, dvs. hele den periode, hvor Saddam Hussein gennemførte nogle af sine værste massakrer: angreb på Iran, angreb på halabjakurderne – hundredtusindvis af kurdere blev dræbt. Det var også der, mange af de massegrave, man finder nu, blev grundlagt.

Derfor er det selvfølgelig interessant at få at vide fra en statsminister, der i den grad kører sig op på det her spørgsmål, hvad den regering så rent faktisk gjorde, for at Danmark i hvert tilfælde ikke på nogen måde bidrog til Saddam Husseins regime.

Det er jo derfor, jeg vil spørge, om statsministeren kan garantere, at ingen dansk virksomhed har fået tilladelse til at eksportere noget materiel eller lignende til Irak, der kunne bruges til produktion af kemiske eller bakteriologiske våben.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har svaret, men jeg gentager det gerne: Jeg har ikke kendskab til, at Danmark skulle have eksporteret varer, der kunne bruges i produktion af kemiske eller biologiske våben.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, men nu er det jo ikke altid, at manglende viden er en undskyldning. Statsministerens parti – og i øvrigt statsministeren personligt, som en overgang var minister i den regering – havde jo

et ansvar for at sikre, at der var en lovgivning, der forhindrede, at man i hvert fald i overensstemmelse med lovgivningen kunne eksportere varer, der blev brugt til kemiske og bakteriologiske våben.

Derfor må det jo være relativt simpelt at komme med en garanti. Jeg indrømmer, at statsministerens situation var en helt anden dengang end vores, vi stod bare ude på Slotspladsen og demonstrerede mod Saddam Hussein, men statsministeren havde mulighed for at gøre noget ved det konkret. Derfor er jeg da sikker på, at statsministeren selvfølgelig har fået indført en lovgivning, der gjorde, at man ikke på lovens grund kunne eksportere ting, der kunne bruges til kemiske og bakteriologiske våben. Hvis statsministeren har vist den rettidige omhu og levet op til sin forpligtelse, må det være utrolig let for statsministeren nu at sige: Jeg kan garantere, at der ikke på lovens grund er blevet eksporteret nogen varer til Irak, som kan bruges til at udvikle bakteriologiske og kemiske våben med. Kan statsministeren give denne garanti?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Statsministeren? ... Spørgsmålet er sluttet. Undskyld, hr. Ole Sohn har bedt om ordet.

Ole Sohn (SF):

Et eller andet sted kan jeg godt forstå, at statsministeren ikke kan svare på det, for virkeligheden var vel, at Irak set med den daværende regerings øjne i 1980'erne var et venligsindet land, som man ikke skulle kontrollere, men som man gerne måtte eksportere til, også gerne eksportere udstyr, uden at det blev kontrolleret. Derfor er det klart, at statsministeren ikke kan have kendskab til det, i og med at man slet ikke kontrollerede det.

Men når man skal se i bagklogskabens ulideligt klare skær, kunne det så ikke være interessant for regeringen nu at prøve at undersøge, hvilke fejl der blev begået af den daværende danske regering, for at undgå, at det kan ske i fremtiden?

For det er jo en kendsgerning, at det var den vestlige verden, der opbyggede den enorme hær. De produktionsapparater, som kunne fremstille masseødelæggelsesvåben i Irak, blev leveret af vestlige lande.

Af hensyn til at kunne blive klogere og undgå gentagelser, hvilket jeg kan forstå at statsministeren er meget indstillet på, altså at man ikke fremover kan fremstille masseødelæggelsesvå-

ben, var det så ikke meget klogt at undersøge: Hvorfor gjorde vi egentlig ikke noget mere for at kontrollere, hvad der blev eksporteret til Irak i 1980'erne?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er ikke i stand til at tilføje noget nyt i den sag her, men jeg gentager gerne, hvad jeg sagde før, nemlig at konkrete danske tilladelser til eksport af produkter til Irak er givet i overensstemmelse med internationale retningslinjer og målsætninger om at forebygge spredning af masseødelæggelsesvåben.

Der er ikke mere at sige om det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2922

12) Til statsministeren af:

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

»Hvad er efter statsministerens opfattelse læren af dual use-salg til totalitære styre som Saddam Husseins Irak, og hvilke overvejelser giver det statsministeren anledning til, for så vidt angår kampen mod terror?«

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det næste spørgsmål er fremadrettet. Det handler om dual use, og dual use dækker over produkter eller stoffer eller maskiner, som kan anvendes både civilt og militært.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge, hvad statsministerens opfattelse er af læren omkring det her dual use-salg til totalitære styre som Saddam Husseins Irak? Hvilke overvejelser har statsministeren anledning til at gøre sig, for så vidt angår kampen mod terror? Skal der nye retningslinjer til med andre ord?

Kl. 15.55

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Eksportkontrollen blev skærpet efter terrorangrebet den 11. september 2001, og det byder jeg naturligvis velkommen. Alle de internationale eksportkontrolregimer har ændret deres retningslinjer, så de nu udtrykkeligt fastslår, at hverken våben eller det, der hedder dual use-produkter, må falde i hænderne på terrorister. Danmark har bl.a. under det danske EU-forbudsmandskab i 2002 bidraget med konkrete forslag til den udvikling.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg bliver så nødt til at vende lidt tilbage til det foregående spørgsmål. Jeg skal spørge, om statsministeren havde kendskab til, at F.L. Smidth leverede for 380 mio. kr. gødningsfabrik til Saddam Hussein? Her er der tale om cyklonforvarmere og roterovne til fabrikken. Det er en fabrik, som blev sat i gang den 8. juni 1981, og efter 2 døgn, hvor ovnene havde varmet op, leverede den 180 t råfosfat i timen. Her er altså tale om ovne, der dels kan anvendes til at fremstille kunstgødning med, dels kan bruges til fremstilling af det, der hedder yellowcake og fosforsyre, der er udgangspunktet for krigsgasproduktion. Har ministeren kendskab til, at det foregik?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er nøjagtig det samme spørgsmål, som vi var inde på før, og som jeg altså nu har svaret på utallige gange, nemlig at jeg ikke har kendskab til, at Danmark skulle have eksporteret varer, der kunne bruges i produktionen af kemiske eller biologiske våben.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Lad os nu sige, at det her er tilfældet, vil ministeren så svare på, om det på det givne tidspunkt var lovligt eller ulovligt? Og vil ministeren svare på, om ministeren mener, at det bør være lovligt eller ulovligt?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

»Ministeren« er statsministeren.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det kan man i hvert fald roligt kalde et hypotetisk spørgsmål. Jeg gentager, hvad jeg sagde før: Jeg har ikke kendskab til, at en sådan eksport skulle have fundet sted.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at den her arrogance er rystende. Det må jeg sige. For det, det her drejer sig om, er jo, at Vesten støttede Saddam Hussein i 1980'erne. Så kommer der et spørgsmål om, hvorvidt Danmark gjorde det samme. Det kan statsministeren ikke svare på i dag, og det ved han ikke noget om. Men man kunne jo spørge: Var det så ikke en idé, om han satte sig ind i det i stedet for den der arrogante afvisning af relevansen af det her spørgsmål? For det er jo ganske, ganske relevant at få afklaret, i hvilket omfang Danmark var med til at opbygge Saddam Hussein.

Man kan tænke på det billede, der er af Saddam Hussein, og den tyrann, han var, for der er vi jo fuldstændig enige. Vi var så ikke enige i den konsekvens, det skulle have. Det mener vi ikke man kunne gå i krig på grundlag af. Men vi er enige om, at han var en tyrann. Han var på mange måder en masse-morder. Men i det omfang vi selv har været med til at bygge ham op, har vi så ikke et problem i det her land, og bør det ikke undersøges? Det vil jeg spørge statsministeren om.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det viser lidt om, hvor langt venstrefløjen er ude på den tyvende is. Nu er det næsten blevet gjort til, at den daværende borgerlige regering og måske også efterfølgende socialdemokratiske regeringer skal gøres til medskyldige i Saddams brutale og undertrykkende regime. Jeg synes, det er ret fantastisk, og det taler faktisk for sig selv.

Nu gentager jeg bare, hvad jeg har svaret utallige gange, nemlig at jeg ikke har kendskab til, at der fra dansk side skulle være solgt varer eller udstyr, der kan bruges til produktion af biologiske eller kemiske våben. Hr. Holger K. Nielsen kan altså ikke forlange af mig, at jeg skal svare andet, end hvad jeg rent faktisk ved. Det kan hr. Holger K. Nielsen ikke forlange.

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, Vesten er medskyldig i forhold til Saddam Hussein. Det er en meget vigtig præmis for den her diskussion. Saddam Hussein kunne ikke have fået opbygget sit magtimperium, hvis ikke han havde fået støtte fra Vesten. Det er en meget ubehagelig sandhed for de vestlige regeringer, men det er ikke desto mindre en sandhed, som også den danske regering er nødt til at forholde sig til.

Så siger statsministeren, at han ikke har kendskab til det. O.k., siger vi så. Men er problemet ikke så alvorligt, at han burde undersøge det nærmere? Bør det ikke give anledning til, at man virkelig fik en gennemgribende undersøgelse af, i hvilket omfang Danmark bidrog til at bygge Saddam Hussein op og støttede ham i hans despotiske regime i 1980'erne?

Kl. 16.00

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg ser ikke noget grundlag for sådan en undersøgelse. Det er min bestemte opfattelse, at den eksport, der har fundet sted fra dansk side, i det

omfang der måtte være eksporteret til Irak, er sket fuldstændig i overensstemmelse med de internationale regler, der har været gældende.

Formanden:

Så er det hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Det er muligt, at de er foregået i overensstemmelse med internationale regler, men det er jo ingen garanti imod, at de har været med til at give Saddam Hussein mulighed for at producere giftgas og kemiske våben osv. De internationale regler har jo ikke været særlig gode.

Jeg må indrømme, at jeg også synes, det er interessant, at når vi kommer til den danske regerings medansvar – eller jeg vil sådan set give statsministeren ret: skiftende danske regeringers medansvar for krigsskibsproduktion til Saddam Hussein, og hvad ved jeg – så ønsker man ikke at undersøge det. Der skal bare lukkes af. Det synes jeg er pinligt, også fordi jeg har den opfattelse, at Saddam Hussein kunne have været stoppet meget før, hvis der havde været vilje til det i Vesten. Men der var ikke vilje til det i Vesten, desværre.

Men nu var det her spørgsmål jo også fremadrettet, og derfor vil jeg godt spørge, om statsministeren har den opfattelse, i lyset af bl.a. terrortruslen, at der skal sættes et totalt stop for muligheden for at eksportere dual use-produkter til lande, som Danmark f.eks. ikke vil eksportere våben til, altså så vi har en ordening, der siger: Når vi ikke vil eksportere våben til et land, vil vi heller ikke sende dual use-produkter til det land. Er statsministeren enig i, at det vil være en god ting for at undgå fremtidige skandaler, hvor fremtidige generationer kan kigge tilbage på os og placere et meget ubehageligt ansvar på vores skuldre for at have understøttet diktatorer og terrorister?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som jeg sagde før, er eksportkontrollen blevet skærpet efter 11. september 2001, og det er godt. Alle de internationale eksportkontrolregimer har ændret retningslinjer, så de nu udtrykkeligt fastslår, at hverken våben eller de der dual use-produkter må falde i hænderne på terrorister. Jeg ser i hvert fald ikke noget grundlag for at gå videre end det. Jeg synes, det er nogle meget positive skridt i den rigtige retning.

Formanden:

Så er det hr. Søren Søndergaard for et sidste spørgsmål.

Søren Søndergaard (EL):

Betyder det f.eks., at sådan noget som dual use-produkter til Saudi-Arabien stadig væk kan eksporteres? Er det noget, som statsministeren så støtter, eller mener statsministeren ikke, at Saudi-Arabien er et land, som har støttet terrorismen? Ja, det er bare for at få det opklaret. Jeg hørte godt, hvad statsministeren sagde, men statsministeren udtrykte sig jo præcis sådan, at han gik uden om de kildne spørgsmål.

Vil statsministeren og regeringen være med til at sætte en stopper for eksport af dual use-produkter til undertrykkende, autoritære regimer, regimer, som man kan forestille sig vil bruge nogle af de ting til at understøtte terrorisme? Hvis statsministeren vil garantere det, er det ikke nok at henvise til den eksisterende lovgivning, for den forhindrer det ikke. Eller vil statsministeren stadig væk lade en ladeport stå åben for, at danske produkter i virkeligheden kan ende i hænderne på personer, som gennemfører terroristiske aktioner?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg synes, jeg har svaret meget klart, at selvfølgelig må danske produkter, og det gælder også produkter fra andre lande, jo ikke lande i hænderne på terrorister, og det er det, de internationale eksportregler sigter på.

Hvordan man så skal forholde sig til det enkelte land, må jo bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Det vil jeg ikke stå og tage stilling til her. Men jeg vil gerne slå fast, at sigtet naturligvis er at have en sådan kontrol med eksporten, at udstyr og varer ikke falder i hænderne på terrorister; at de ikke kan bruges til fremstilling af biologiske eller kemiske våben, naturligvis.

Formanden:

Så er der et sidste spørgsmål fra hovedspørgeren, fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Vi kan jo konstatere, at statsministeren ikke har forberedt sig ordentligt på de her spørgsmål i dag.

Statsministeren har jo haft tid til at gå ind og kigge på spørgsmålene, forberede sig, finde ud af, hvad der har været af tilfælde i den her for-

bindelse. Der skal sådan set blot et enkelt opslag inde på InfoMedia, som jeg går ud fra at statsministeren også har adgang til og kan finde ud af at anvende, til for at finde ud af, at Information bringer en artikel om tre skibe, som man kunne argumentere for kunne bruges til civile mål, men som blev indrettet sådan, at de havde mulighed for at transportere 16 kampvogne, havde helikopterlandingspladser, forstærkninger. Det var altså ret tydeligt, at de nok skulle anvendes til militære formål. Ligeledes kan man gå ind og læse om præcis det her med F.L. Smidth, som solgte en kemifabrik til Saddam Hussein.

Det er to ret tilgængelige eksempler, som statsministeren kunne have fået i hænde, hvis statsministeren havde villet forberede sig.

Kl. 16.05

Jeg synes, vi ender med at skulle have svar på et spørgsmål, nemlig om statsministeren vil være villig til at gå ind og undersøge, hvilken rolle Danmark har haft i forbindelse med at bevæbne Saddam Hussein.

Det spørgsmål synes jeg statsministeren skylder at svare på. Det er vel nødvendigt, at vi skal kunne lære af de fejltrin, vi begår i historien, eller hvad?

Formanden:

Så er det statsministeren. ... Statsministeren har ikke flere kommentarer til det spørgsmål.

Så går vi videre til næste spørgsmål, som også er stillet til statsministeren af fru Line Barfod.

Spm. nr. S 2923

13) Til statsministeren af:

Line Barfod (EL):

»Står regeringen inde for overtrædelserne af Genèvekonventionen begået af koalitionen under Irakkrigen?«

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne igen appellere til formanden: Hvis statsministeren trænger til en pause, så han får mulighed for at komme sig lidt, så han kan begynde at svare på spørgsmålene, synes vi, at det ville være en vældig humanitær handling at gennemføre fra formandens side. Statsministeren kan så overveje besvarelsen af det spørgsmål, som jeg har stillet.

For vi tager det jo som en selvfølge, at når Danmark går i krig, spiller Genèvekonventionen en afgørende rolle i den måde, Danmark vælger

at føre krig på. Det har statsministeren lovet ved flere lejligheder. Derimod er det jo ikke så overraskende, når vi hører, at USA ikke tager Genèvekonventionen lige så alvorligt. Det kan vi se i hele historien om Guantánamo, og der er en lang række eksempler fra Irakkrigen, som vi kan vende tilbage til under de opfølgende spørgsmål.

Derfor vil jeg gerne høre, om den danske regering står inde for de overtrædelser af Genèvekonventionen, som andre i koalitionen i krigen mod Irak begår.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der er i koalitionen naturligvis enighed om, at koalitionsparterne er forpligtet til fuldt ud i forhold til hver parts internationale forpligtelser at overholde den humanitære folkeret, og der er ligeledes enighed om, at de ansvarlige for eventuelle brud på bestemmelserne i den humanitære folkeret skal retsforfølges.

Line Barfod (EL):

Det må jeg jo forstå sådan, at den danske regering accepterer, at der er begået brud på Genèvekonventionen. For at tage et konkret eksempel har Human Rights Watch i en undersøgelse fastslået, at man kunne have undgået hundredvis af civile tab, hvis man ikke havde anvendt klyngebomber. Så man må altså sige, at klyngebomber her er i strid med Genèvekonventionen, for Genèvekonventionen siger jo klart, at man skal gøre, hvad man overhovedet kan for at undgå civile tab.

Jeg ville godt høre, om den danske regering har protesteret mod anvendelsen af klyngebomber, om Danmark i det hele taget har fremlagt en politik for, hvad man mener der skal anvendes af våben, om man f.eks. har accepteret, at der bruges napalm i nærheden af beboelse, eller man på anden måde har sagt fra over for brug af våben, som ville stride mod Genèvekonventionen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det giver jo sig selv. Naturligvis kan den danske regering ikke støtte brug af våben, der strider mod Genèvekonventionen.

Line Barfod (EL):

Det var sådan set ikke mit spørgsmål. Mit spørgsmål var, om Danmark har protesteret mod det.

Danmark er jo en del af den koalition, der fører krig i Irak, og som nu har besat Irak. Har den danske regering protesteret over for de andre lande i koalitionen over, at man begår brud på Genèvekonventionen? Har man fra den danske regerings side sagt, at det kan vi ikke acceptere fra dansk side, og vi forlanger, at Genèvekonventionen bliver overholdt? Statsministeren må kunne fortælle, om den danske regering har protesteret, eller om man ikke har protesteret.

Det er et ret klart spørgsmål, og da nu statsministeren er så træt, kan det sådan set oven i købet besvares med et ja eller nej. Har den danske regering protesteret over brud på Genèvekonventionen, eller har man ikke protesteret?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er ikke bekendt med brud på Genèvekonventionen.

Kl. 16.10

Villy Søvndal (SF):

Der var i sidste uge her i Folketinget en konference arrangeret af Folkekirkens Nødhjælp, en egentlig humanitær organisation, der arbejder i Irak. De fortæller om tusinde dræbte af klyngebomber, som strider mod FN's konventioner, som et eksempel på et våben, der rammer i flæng, rammer tilfældige og udøver unødigt skade i forhold til civilbefolkningen.

På samme måde er det dokumenteret, at der blev bombet med napalm, det der stof, vi kendte fra Vietnamkrigen, og som folk brænder op af.

Jeg vil spørge statsministeren, om han vil bekræfte, at der er anvendt både napalm og klyngebomber, og at det strider imod den humanitære folkeret. Derfor vil jeg også spørge, hvilke skridt den danske statsminister agter at tage for at præcisere, at det ser Danmark ikke med blide øjne på.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har ikke noget kendskab til brug af den slags våben.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, det er imponerende, at spørgsmål, som statsministeren modtog i fredags, og som er meget klare på det her punkt, har statsministeren ikke forberedt sig på, eller også vil han ikke svare.

Jeg vil spørge igen: Hvis det er rigtigt, det, som de humanitære organisationer siger – jeg antager, at statsministeren ikke tror, at de lyver i

Folkekirkens Nødhjælp og andre steder, når de siger det her – er det så noget, der overhovedet rører statsministeren? Er det noget, statsministeren vil gøre noget ved? Eller er det efter statsministerens opfattelse den nødvendige pris at betale, når krig pågår, at man er nødt til at se lidt bort fra Genèvekonventionerne og andre konventioner for at nå de politiske mål og vinde en krig? Det er et afgørende spørgsmål, også fordi jeg forstår, at Danmark fremover vil stille sig i spidsen i forhold til kommende konflikter. Og der må man vel også forholde sig til krigens moralske spørgsmål, specielt også når man erindrer statsministerens meget høje moralske figur i andre spørgsmål i forbindelse med krig.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Selvfølgelig skal Genèvekonventionerne overholdes også på det her punkt. Men jeg synes, det er lidt besynderligt at afkræve mig et svar på nogle påstande, som jeg ikke har noget kendskab til. Det kan man altså ikke. Jeg kan i hvert fald ikke svare på det på anden måde end det, jeg har gjort her.

Formanden:

Hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstår godt, at det nogle gange kan være rimeligt at sige: Jeg er ikke bekendt med osv. Men når vi snakker om sådan nogle ting som overholdelse af menneskerettighederne i forhold til en koalition, som Danmark er en del af, så er det jo ikke noget, der sådan gør, at man undslipper et ansvar, at man siger: Det har jeg ikke gjort mig bekendt med, eller det er jeg ikke bekendt med.

Jeg vil godt spørge statsministeren helt konkret: Når de danske soldater i Irak tager fanger, hvem bliver de så afleveret til? Jeg går ikke ud fra, at de bliver afleveret til Saddam Husseins politi; mig bekendt eksisterer det ikke mere. Jeg er ikke vidende om, at Danmark har fangelejre i Irak. Jeg vil godt bede statsministeren om at oplyse det. Når de danske soldater tager fanger, hvad de har gjort ved forskellige lejligheder, hvem afleverer de dem så til?

Formanden:

Statsministeren: ... Nej, statsministeren har ingen kommentarer til det.

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg er da ked af, at statsministeren ikke vil svare på det, for statsministeren ved jo, at der i hvert fald sidder 10.000 i Saddam Husseins fængsler. Nu er der nogle andre fangevogtere, og de bliver forhåbentlig behandlet bedre. Det tror jeg helt sikkert at de gør, for alt andet ville jo være frygteligt. Men bliver de behandlet i overensstemmelse med de regler, som f.eks. den danske regering anser for at være rigtige?

Vi har jo set Guantánamo, hvor der absolut ikke er blevet handlet i overensstemmelse med, hvad vi anser for at være ret og rimeligt.

Hvordan har statsministeren garanteret sig, at de fanger, danske soldater måtte tage, og som man overleverer til dem, der sætter dem ind i Saddam Husseins gamle fængsler, bliver behandlet i overensstemmelse med konventionerne?

Eller vil statsministeren fortælle, eventuelt gennem sin tavshed, at det har man fra den danske regerings side overhovedet ikke undersøgt? Det synes man ikke er interessant. Statsministeren synes oven i købet, at det er nærmest lattervækkende. Altså gud fader bevar mig vel! Altså det er jo lattervækkende. Men jeg synes ikke, det er lattervækkende. Jeg synes ikke, den behandling, man har givet uskyldige mennesker på Guantánamo – sikkert nogle skyldige, men også nogle uskyldige på Guantánamo – er lattervækkende.

Jeg synes heller ikke, det er lattervækkende, hvis man sætter folk ind i Saddam Husseins gamle fængsler uden at sikre sig, at menneskerettighederne bliver overholdt. Jeg spørger bare statsministeren: Har statsministeren og regeringen gjort det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Selvfølgelig sikrer danske soldater, at irakere bliver behandlet i overensstemmelse med de konventioner og internationale regler, der gælder. Det er så selvfølgelig, at man næsten ikke burde bruge tid for at slå det fast.

Kl. 16.15

Lad mig så i øvrigt minde om, at Danmark jorder et fortjenstfuldt bidrag til at opbygge en ny politistyrke i Irak, som netop er kendetegnet ved den respekt for et retssamfund, for menneskerettigheder, som bør kendetegne et velfungerende demokrati. Det er et eksempel på noget, som betyder noget for irakere i det daglige, og noget, der betyder nok så meget som hr. Søren Søndergaards teoretiske spørgsmål.

Formanden:

Så er det fru Line Barfod for et sidste spørgsmål i den her omgang.

Line Barfod (EL):

Jeg kan forstå, at statsministeren siger, at det er fuldstændig indlysende, at Danmark overholder konventionerne. Det betyder så, at statsministeren har undersøgt, kan jeg forstå, at Danmark ikke afleverer fanger til USA, som bliver sat ind i fangeleje som Camp Cropper og andre, hvor man ikke overholder Genèvekonventionerne. Så statsministeren har altså undersøgt nogle ting. Det må være sådan, vi skal forstå statsministerens svar.

Det må betyde, at statsministeren kan garantere os, at fanger, som danske soldater har taget, ikke bliver overleveret til USA, som kan sætte dem ind i de fangeleje, hvor Genèvekonventionerne ikke bliver overholdt. Er det sådan, man må forstå statsministerens svar? Og hvis det ikke er det, hvad vil statsministeren så gøre for at sikre sig, at Danmark fremover ikke afleverer fanger til lejre, hvor man ikke overholder Genèvekonventionerne?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har allerede svaret, og jeg kan ikke tilføje mere til det, jeg har sagt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2924

14) Til statsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil statsministeren redegøre for, hvilke forbindelser Danmark og andre lande i koalitionen så mellem Irak og international terrorisme?«

Villy Søvndal (SF):

Nu skal vi til international terror. Det er jo sådan, at et af de centrale argumenter fra amerikansk side for at starte krigen var, at der var en sammenhæng mellem styret i Irak, det afskyelige styre, og international terror. Jeg vil spørge statsministeren, om han også er af den opfattelse, at der var en sammenhæng.

Når vi diskuterer international terror, er det jo i forhold til 11. september og i forhold til Al-Qaeda. Er det statsministerens opfattelse, at der var en forbindelse mellem det irakiske styre og angrebet den 11. september i USA, ja eller nej?

Er det statsministerens opfattelse, at der var en forbindelse mellem styret i Irak og Al-Qaedas uhyggelige organisation, ja eller nej?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jo også et spørgsmål, som jeg tidligere har besvaret skriftligt. Her svarede jeg:

»Det fremgår af åbne kilder, at der var forbindelse mellem det tidligere Bagdad-regime og terrororganisationer. For eksempel blev den palæstinensiske terrorist Abu Nidal fundet skudt i sin lejlighed i Bagdad i august sidste år. Endvidere har Saddam Hussein givet incitament til terrorhandlinger ved at udbetale store pengepræmier til familierne til palæstinensiske selvmordsbombere.«

Jeg har ikke mere at tilføje til det.

Villy Søvndal (SF):

Jeg takker statsministeren for svaret og også for, at statsministeren undlod at svare på de to spørgsmål, jeg begrundede, nemlig: Var der efter statsministerens opfattelse en forbindelse mellem det irakiske styre og det uhyggelige angreb på USA den 11. september, ja eller nej? Var der efter statsministerens opfattelse en forbindelse mellem det irakiske styre og Al-Qaeda-organisationen, ja eller nej?

Det må altså være muligt for statsministeren, selv på trods af det fremskredne tidspunkt, at svare på to så præcise spørgsmål.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ja, og vi har aldrig nogen sinde påstået, at der var en påvist forbindelse mellem Irak og Al-Qaeda. Det er heller ikke på noget tidspunkt indgået i regeringens begrundelser for at deltage i den internationale koalition til befrielse af Irak. Det var som bekendt Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Villy Søvndal (SF):

Man skal nu ikke sige, at man aldrig får noget ud af spørgetimerne. Vi skulle 3 timer og 20 minutter frem, før jeg synes, der for alvor kom en nyhed fra statsministerens side, nemlig at hele påstanden fra amerikansk side om, at der var en sammenhæng mellem 11. september og det irakiske styre, ikke er rigtig. Det synes jeg da er modigt gået af statsministeren at erkende, at der blev vi så altså fyldt med usandhed.

Statsministeren sagde også meget klart, forbavsende klart, at der ikke var nogen sammenhæng mellem det irakiske styre og Al-Qaeda, og

dermed var der også en tilbagevisning af høgene i USA og deres påstand om, at det var derfor, man gik i krig med Irak. Det vil jeg rose statsministeren for, for i forhold til statsministerens sædvanlige position må det kræve meget mod på den måde at gå lodret op imod amerikanerne. Jeg tror, det er en historisk dag. Jeg tror aldrig, det er sket før.

Kl. 16.20

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er selvfølgelig glædeligt, at det er lykkedes at gøre hr. Villy Søvndal glad, men jeg må nu sige, at det er på et forkert grundlag. Det er dog fantastisk, at vi skal helt frem til den 24. marts kl. 16.20, før det går op for hr. Villy Søvndal, at det, jeg sagde her for lidt siden, har jeg sagt talrige gange tidligere. Jeg tror oven i købet også, det er bragt på tv, hvis hr. Villy Søvndal har fulgt med, at jeg allerede tidligere har sagt, at det slet ikke har indgået i regeringens overvejelser om deltagelse i den internationale koalition. Så det kan ikke være noget nyt.

Men jeg hæfter mig ved, at før fik hr. Villy Søvndal så sig selv til at sige: det afskyelige styre i Bagdad. Det er da godt, at hr. Villy Søvndal siger det, for man kunne jo godt undervejs, når man nu hører det forsvar for Saddam Hussein, som venstrefløjen har gjort sig til talsfolk for her i eftermiddag, få det modsatte indtryk. Derfor er det da godt, at hr. Villy Søvndal siger: det afskyelige styre.

Man kan bare konstatere, at hvis man havde fulgt hr. Villy Søvndals og den øvrige venstrefløjs råd, så havde Saddam Hussein og det afskyelige styre stadig siddet i Bagdad i dag. Det er jo kendsgerningen:

Formanden:
Så er det hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, havde man fulgt venstrefløjens råd, var Saddam Hussein aldrig kommet til magten. Så havde USA aldrig bragt ham til magten.

Præcis det samme så vi jo i forbindelse med bin Laden. Det var også den her vidunderlige ven, som USA betalte og uddannede, ikke? Og så gik det jo også nogenlunde derefter. Men lad det nu ligge.

Jeg skulle bare lige have bekræftet, at statsministeren sagde, at statsministeren aldrig nogen

sinde har sagt, at der var en forbindelse mellem styret i Bagdad og Al-Qaeda.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg sagde, at vi aldrig har hævdet, at der var en påvist forbindelse mellem Al-Qaeda og styret i Irak. Det er faktisk ikke første gang, jeg har sagt det, det har jeg sagt tidligere. Og lad mig så gentage, at regeringens og folketingsflertallets grundlag for at deltage i den internationale koalition var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Det var ikke spørgsmålet om hans forbindelser til terrorkredse, selv om der var forbindelser til terrorkredse. Vi har bare ikke sagt, at der var nogen påvist forbindelse til Al-Qaeda.

Men jeg må nok sige, at man jo ikke kan hævde, at venstrefløjen lider af falsk beskedenhed, når hr. Søren Søndergaard i dag vil hævde, at hvis det havde stået til venstrefløjen, så var Saddam Hussein aldrig kommet til magten.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, hvis det havde stået til venstrefløjen, var han aldrig kommet til magten. Det er fuldstændig rigtigt. Det var andre, der hjalp til der, også til at holde ham ved magten. Men lad den diskussion ligge.

Jeg er glad for, at statsministeren her har meddelt Folketinget, at statsministeren aldrig nogen sinde har sagt, at der var en forbindelse mellem styret i Bagdad og Al-Qaeda.

Formanden:

Statsministeren? ... Nej. Så går vi videre. Hr. Holger K. Nielsen som medspørger.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at det kunne være interessant, om den danske regering gjorde andre regeringer, f.eks. den amerikanske, bekendt med det synspunkt, der kommer frem her. For hele spørgsmålet omkring sammenhængen mellem Saddam Hussein og den internationale terrorisme er jo et af de helt brændende spørgsmål i den amerikanske debat.

Der kom en bog her for ikke så mange dage siden af Richard Clarke, en af de tidligere rådgivere for George W. Bush, som kunne påvise, at George W. Bush ville i krig mod Irak for enhver pris; og det var ligegyldigt, at det kunne påvises, bl.a. af Clarke, men også af andre, at der ikke var nogen forbindelse mellem Irak og Al-Qaeda. Men i den der kamp mod terrorisme, som jo var

den amerikanske begrundelse for krigen, begyndte man at fokusere på Irak.

Så hvis den danske statsminister er uenig med den amerikanske præsident i det synspunkt, kunne jeg da forestille mig og ønske mig, at han også sagde det til den amerikanske præsident, næste gang de spiser morgenmad sammen i Det Hvide Hus.

Formanden:

Statsministeren? ... Nej. Så er der et sidste spørgsmål til hr. Villy Søvndal.

Villy Søvndal (SF):

Jeg ved ikke, om statsministeren selv er opmærksom på, hvor vigtig en vurdering, det var, statsministeren kom med. Hele Bushs tanke om forebyggende angreb, som bygger på, at man skal angribe og har retten til det, inden man selv bliver angrebet, forudsætter jo enten, at Irak havde masseødelæggelsesvåben – det har statsministeren i dag medgivet at Irak ikke havde – eller at det var der, terroren udgik fra. Statsministeren har i dag bekræftet, at terroren ikke udgik fra det irakiske styre i forhold til international terror. Dermed falder begrundelsen for at indlede en ulovlig angrebskrig fuldstændig væk, og der må vi sige, at på den måde har det været spændende i dag, at hovedbegrundelserne for at gå i krig er smuldret.

Kl. 16.25

Det kan godt være, det er, fordi statsministeren er ved at være træt, at han kommer med sådan nogle åbninger, for det ligner ikke statsministeren. Derfor var det sådan set heldigt, at vi ikke fik den der pause, der kunne have gjort statsministeren frisk igen, for det tvang ligesom statsministeren til at tale ud af sit sande hjerte, sit sande jeg. Så jeg vil bare takke statsministeren mange gange. Det er måske den vigtigste nyhed i dag.

Jeg håber meget, at amerikanske medier bliver gjort opmærksom på den danske debat, og jeg håber også, at Bush ikke er smålig og straffer statsministeren for hans uforsigtige udtalelser.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det må være, fordi hr. Villy Søvndal har så utrolig lidt at glæde sig over i hverdagen, at der skal så lidt som det her til at gøre hr. Villy Søvndal glad, men så har dagen da ikke været forgæves, hvis hr. Villy Søvndal for en gang skyld kunne forlade Folketingssalen en onsdag eftermiddag i løftet stemning.

Men inden hr. Villy Søvndal nu kommer i den syvende himmel, vil jeg bare sige, at hr. Villy Søvndal drager sine konklusioner på et meget, meget løsagtigt grundlag. Der er slet ikke grundlag for de konklusioner, som hr. Villy Søvndal netop drog.

Regeringens grundlag for at deltage i den internationale militære aktion i Irak er lagt åbent frem i Folketinget; det skyldes, at Saddam Hussein ikke ville samarbejde, sådan som han var blevet pålagt af FN's Sikkerhedsråd. Det var FN's Sikkerhedsråd, som enstemmigt havde fastslået, at han var en trussel mod international fred og sikkerhed, og de ting fastholder jeg.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2925

15) Til statsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil statsministeren redegøre for, om den internationale terrortrussel, herunder truslen fra Al-Qaeda-netværket, er blevet mindre efter krigen mod Irak?«

Villy Søvndal (SF):

I det forrige spørgsmål byggede mine konklusioner på statsministerens udsagn, så jeg håber ikke, de var vidtløftige. Jeg antager, at de var bygget på solide overvejelser fra statsministerens side.

Mit næste spørgsmål lyder: Statsministeren bedes venligst redegøre for den internationale terrortrussel.

Jeg tror, enhver i det her Folketing er bekymret over terror. Jeg vil godt sige, at jeg ikke finder en eneste begrundelse for at tage uskyldige menneskeliv i en politisk eller anden kamp. Men det, der er afgørende, efter at kampen nu er sat i gang mod Irak, hvor statsministeren lige før medgav, at der ikke var nogen påviste sammenhænge mellem styret i Irak og krigen mod terror, er: Er det statsministerens vurdering, at efter Irakkrigen er truslen blevet mindre, eller er den blevet større?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er svært at vurdere, hvordan terrortruslen udvikler sig. Jeg tror desværre, vi må sige, at kampen mod den internationale terrorisme er en kamp, som ikke kan vindes én gang for alle, men som desværre vil strække sig over en tid.

Det, man kan sige, er, at hvis vi kunne få skabt et Irak, der er frit, moderne, som kan leve i fred med sine omgivelser, og som kunne blive et eksempel for det øvrige Mellemøsten for, hvordan man kan give befolkningerne større frihed, respekt for menneskerettigheder, sikring af kvinders rettigheder og deltagelse i det offentlige liv, bedre uddannelsessystemer, bedre sociale systemer, hvis man virkelig kunne bygge sådan et eksempel op, så de arabiske befolkninger kunne se, at det kan lade sig gøre, så tror jeg faktisk, at det kunne være med til at forebygge terrorisme i fremtiden.

Jeg anser det faktisk for at være et af hovedproblemerne i vores verden af i dag, at store dele af de arabiske befolkninger lever undertrykt af despotiske regimer, og det må være en meget vigtig opgave for os i Vesten at få skabt en forstærket dialog med den arabiske verden om udvikling af demokrati, sikring af menneskerettigheder, sikring af kvinders rettigheder, forbedring af uddannelsessystemer og socialsystemer, åbning af økonomierne, åbning af grænserne for fri udveksling af nyheder og informationer. Alle de ting skal til, tror jeg, for at forebygge terrorisme i fremtiden.

Kl. 16.30

Villy Søvndal (SF):

Jeg tror, at alle deler ønsket om at leve i en verden, hvor vi er fri for terror under enhver form. Men jeg vil spørge statsministeren, om ikke han synes, at de arabiske befolkninger fortjener et bedre valg end det, de har i øjeblikket. På den ene side despotiske regeringer støttet af Vesten: Saudi-Arabien, som et af de donerede styre fra Vesten, militærdiktatoren Musharraf i Pakistan, hvor USA lige har hævet våbenembargoen. Er sagen ikke, at den linje fortsættes, hvor man støtter de despotiske styre i Mellemøsten, så befolkningerne kun har valget mellem dem eller fundamentalistiske religiøse styre?

Og er risikoen ikke, når man fører en Irak-krig, som lige er gennemført, at det, man fremmer, er den type af afmagt, den følelse af afgrundsdyb uretfærdighed, der gør, at endnu flere er villige til at kaste sig ind med livet som indsats, fordi de føler så voldsom en vrede, så stor en mangel på håb, så stor en ydmygelse, at man risikerer at fremme det stik modsatte af, hvad man siger, man gerne vil?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, jeg er fuldstændig uenig med hr. Villy Søvndal. Jeg står her med resultatet af en meget omfattende måling af stemningen i Irak, som det britiske tv-selskab BBC har fået foretaget, og den viser noget andet end det, hr. Villy Søvndal nu forsøger at slå til lyd for.

Den viser, at 57 pct. af irakerne finder, at deres liv er bedre nu end før Irakkrigen. Den viser, at omkring 71 pct. forventer, at deres liv vil være endnu bedre om et års tid. Den viser, at 48 pct. af den irakiske befolkning finder, at koalitionsens invasion af Irak var rigtig, 39 pct., at den var forkert og så videre nedad.

Det er altså et eksempel på, at selvfølgelig er der problemer i en sådan militæraktion, og selvfølgelig er der da ikke noget, den irakiske befolkning ønsker sig mere, end at den kan blive fri for at have udenlandske tropper stående, og at man kan blive herre i eget hus. Men der er alligevel en optimistisk stemning i den irakiske befolkning, et ønske om at få fremskridt, få frihed, bygge et nyt samfund op, og det synes jeg er det perspektivrige.

Jeg kan ikke forstå, at venstrefløjen har så svært ved at glæde sig over, at der er blevet skabt mulighed for, at den irakiske befolkning kan få mere frihed.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, statsministeren har en uendelig tendens – nu tror jeg, at statsministeren er ved at være træt igen, nej han har fået lidt at styrke sig på – til at tillægge os nogle motiver, altså hver gang statsministeren er trængt, det kan man næsten måle på et klapometer, så kaster han sig ud i et voldsomt angreb på os andre. Men jeg håber, at statsministeren kan svare på spørgsmål igen, nu da han har fået lidt at spise.

Men det, jeg synes statsministeren ligesom bevæger sig uden om, er, at man kan have mange fromme håb om verden, men jeg tror, det er klogt samtidig med de fromme håb at kigge på verdens faktiske udvikling. Jeg ved ikke, om statsministeren deler den analyse, at verden i øjeblikket er ved at eksplodere i situationer af voldsomme sammenstød mellem civilisationer, bl.a. fordi nogle spørger, hvordan det kan være, at Israel får lov til at fortsætte deres overgreb mod den palæstinensiske befolkning, mens verden bare ser til, uanset hvor meget FN udtaler sig, mens man, når det er et arabisk land som Irak, så omgående griber ind. Det misforhold

bekymrer det ikke også statsministeren i forhold til civilisationernes mulighed for dialog?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er egentlig utroligt, at bare jeg fremdrager nogle fakta om, hvordan den irakiske befolkning ser på situationen, så opfatter hr. Villy Søvndal det som et angreb på venstrefløjen. Jeg gør ikke andet end bare at fortælle, hvordan en meget, meget bred undersøgelse viser, at irakerne ser på det.

Så opfordrer jeg bare hr. Villy Søvndal til måske at se de perspektiver, der ligger i, at den irakiske befolkning altså gerne vil have mere frihed, ser optimistisk på fremtiden, men også gerne vil have hjælp til at bygge det nye samfund op. Det opfatter hr. Villy Søvndal så som et angreb. Det kan jeg ikke helt forstå, men det fortæller måske lidt om, at venstrefløjen er i den trængte situation, at den ikke er i stand til at forklare, hvordan den på den ene side kan hævde, at Saddam Husseins styre var afskyeligt, men på den anden side ikke ville røre en finger for at komme af med ham.

Kl. 16.35

Det er jo det, der er kernen i det her, at venstrefløjen påstår, at de fandt Saddam Husseins regime afskyeligt, men venstrefløjen ville ikke røre en finger for at komme af med Saddam Hussein. Hvis vi havde lyttet til hr. Villy Søvndal, så sad Saddam Hussein og hans afskyelige regime stadig væk i Bagdad.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes egentlig, det er et chokerende lavt tal, når der kun er 57 pct. af de irakiske befolkning, som efter 1 års befrielse føler, at de har fået det bedre. Jeg må indrømme, at jeg synes, det er chokerende lavt, især når man tænker på, hvilke sanktioner Irak var udsat for. Altså ikke alene en despotisk diktator, men også de sanktioner, de var udsat for, der gjorde, at hundredtusinder af irakiske børn døde, og så er der kun 57 pct., der 1 år efter siger, at de har fået det bedre. Jeg er egentlig chokeret over, at det tal ikke er højere, men o.k., der kan vi så sige, at vi har lidt forskellige opfattelser.

Men nu er det ikke det, der er emnet her. Emnet her var noget om terror og terrortruslen, og der må formålet med at bekæmpe terror vel være, at terrortruslen bliver mindre, og ikke at den bliver større. Derfor kunne jeg godt tænke mig, at statsministeren svarede på, om han mener, at

terrortruslen er blevet mindre. Er terrortruslen blevet mindre, efter at Irakkriegen er begyndt?

Og om Irakkriegen: Statsministeren er vel enig med mig i, at uanset om det skulle vise sig, at et demokratisk Irak kan betyde mindre terror i verden, så berettiger det ikke en militær intervention, vel?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, jeg har også allerede nu talrige gange i eftermiddag redegjort for, hvad grundlaget var for den danske regering, nemlig Saddams Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Det var det, der var grundlaget, og det har hr. Søndergaard også tidligere i eftermiddag erkendt, at sådan var det, og det er jeg glad for.

Med hensyn til hvordan det vil udvikle sig i de kommende år med terrortruslen, ja, det tør jeg ikke give noget bud på. Desværre må vi jo se i øjnene, at der stadig er religiøse og politiske fanatikere, der kan finde på de mest gruopvækkende ting. Og det er en fjende, vi står over for, som på mange måder er usynlig, uforudsigelig og derfor utrolig vanskelig at bekæmpe. Det sætter bare en tyk streg under behovet for, at verdens demokratier står sammen i denne kamp mod den internationale terrorisme.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes ikke, statsministeren forholder sig til spørgsmålet, for jeg mener personlig, at Sovjetunionen bærer et kæmpe ansvar for udviklingen af islamisk terrorisme med Sovjetunionens invasion i Afghanistan.

Jeg mener aktuelt, at Sovjetunionen, eller Rusland hedder det, bærer et kæmpemæssigt ansvar for udvikling af terrorisme med den måde, de opfører sig på i Tjetjenien. Jeg mener, at Israel bærer et enormt ansvar for udvikling af terrorisme med den måde, man opfører sig på i Mellemøsten, hvor man laver etniske udrensninger, forsøger at stjæle yderligere palæstinensisk land ved at opbygge en mur langt inde på Vestbredden.

Det spørgsmål, man må stille sig, er, om de aktioner, man laver, fremmer eller svækker terrorisme. Og jeg synes ikke, statsministeren giver noget klart svar. Formålet med at lave nogle aktioner må vel være at bekæmpe terrorisme, og så vidt vi bare har kunnet se, så har de aktioner, der er lavet, gjort, at Irak er blevet et tiltrækningspunkt for alle mulige galninge rundt omkring fra det meste af verden, der kan komme til at bruge Irak som en eller anden træningsplads.

Jeg synes, det er meget bekymrende, og det er især bekymrende, fordi de amerikanske besættelsesstyrker tilsyneladende ikke har nogen klar idé om, hvad man skal gøre ved det. Og alt sammen er det noget, der udspringer af, at opgøret med Saddam Hussein ikke var et folkeligt opgør, hvor den irakiske befolkning erobrede magten i deres eget samfund, men at der var tale om en besættelse udefra, hvor den irakiske befolkning blev sat på sidelinjen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil godt prøve at se det her i et lidt bredere perspektiv, for hr. Søren Søndergaards spørgsmål er jo næsten umulige for noget menneske at svare på.

Men jeg synes da, at vi her på det seneste har kunnet konstatere visse tegn på, at der i hvert fald er nogle despotiske regimer, der er begyndt at tænke sig lidt om. Libyens leder har pludselig indstillet sig på at samarbejde med det internationale samfund om stop for udvikling af masseødelæggelsesvåben. Der er, om end beskedent, dog alligevel tegn på, at det iranske styre er begyndt i det mindste at tilnærme sig det internationale samfund. Der er signaler om det samme, for så vidt angår Syrien. Der er forhandlinger i gang vedrørende Nordkorea.

Kl. 16.40

Det er ikke, fordi jeg på nogen måde vil prøve at være overoptimistisk, men jeg konstaterer bare, at der altså er en række regimer, som efter Irakkrigen tilsyneladende har indset, at det måske var klogt at begynde at tilnærme sig lidt det internationale samfund.

Vi står med en meget vanskelig opgave. Det er en fremtid, som i høj grad er forsynet med betydelige hurdle og vanskeligheder, men jeg synes ikke vi må give op, for det eneste alternativ til det her, og det er forhåbentlig ikke det, hr. Søren Søndergaard ønsker, er jo, at man skulle lægge sig for fødderne af terroristerne og bekende sig til det middelalderlige mørke, som de kæmper for.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg kan godt forstå, at statsministeren med sin dominotænkning håber, at det fører til mere fredeliggørelse. Altså nu hugger man Irak, og så får man en fredeliggørelse ud af det.

Men er sagen ikke, hvis vi et øjeblik ser bort fra de meningsmålinger, som jo er yderst tvivlsomme i et land med den sikkerhedssituation, Irak står i, at så har man faktisk fået skabt en si-

tuation, hvor de interne modsætninger, der også var i Irak i forvejen mellem kurdere og shiamuslimere og sunnimuslimere, blusser så voldsomt op, at internationale terrorister af Al-Qaeda-typen faktisk har fået sig en mulighed for at operere på irakisk grund, hvad de ikke havde tidligere? For var der noget, diktatoren Saddam Hussein havde ud over opposition, så var det jo Al-Qaeda-type-terrorister. Dem kunne han absolut ikke klare.

Så er realiteten ikke, at man, givetvis uden at ønske det, faktisk har fået udviklet en situation, hvor internationale terrorister har fået sig nogle lommer, de kan operere ud fra?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, det er jo desværre sådan, må jeg sige til fru Anne Grete Holmsgaard, at i frie samfund er det ulige meget nemmere for terrorister at bevæge sig end i ufrie samfund.

Men hvis jeg skulle følge fru Anne Grete Holmsgaards tankegang, så skulle man jo ønske sig Saddam Hussein tilbage for at få den fred i Irak, som Saddam Hussein stod for. Og hvad var det for en fred? Det var en fred, der bestod i undertrykkelse af befolkningen. Det var en fred, der bestod i tortur af politiske modstandere. Det var en fred, der bestod i massegrave. Jeg går ud fra, at det ikke er den fred, fru Anne Grete Holmsgaard efterlyser.

Fred kan man jo sagtens få, hvis man underkaster sig tyranniet. Men det, vi ønsker, er en fred i frihed, og der er skabt muligheder nu for, at det irakiske folk kan få en frihed, som det aldrig nogen sinde har oplevet, og det synes jeg man skulle glæde sig over.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Der synes jeg altså godt nok, at statsministeren fik sagt meget sludder på én gang.

Nu er det jo sådan, at det har været USA's linje og med opbakning fra Vesten i mange, mange år efter anden verdenskrig, at man støttede de reaktionære arabiske regimer. Det har altså ikke været venstrefløjens politik, ja, undskyld mig, det har altså været de siddende regerings politik.

Men ud over det er det jo noget sludder at sige, at terrorister har det lettere i frie samfund, end de har det i kontrollerede diktaturer. Så havde der jo ikke været nogen i Afghanistan, så det er da noget sludder.

Men jeg vil godt spørge statsministeren, hvor mange overvejelser man egentlig gjorde sig, in-

den man besluttede sig for at kaste sig ud i den krig, der startede sidste år, om, hvad der kunne ske. Herunder de konsekvenser, det kunne give, i form af at man fik skabt nogle frirum, eller hvad man nu vil kalde det, for, at internationale terrorister af Al-Qaeda-typen faktisk havde et sted, de kunne operere fra. Hvor mange overvejelser gjorde man sig egentlig om dét?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jo næsten ikke en overvejelse, man kan tillade sig at gøre sig. Jeg er nødt til at sige til fru Anne Grete Holmsgaard, at hvis man skulle følge den tankegang, så skulle man jo have ladet Saddam Husseins styre forblive, fordi man var bange for, at man ved at fjerne dette undertrykkende styre så pludselig åbnede for, at terrororganisationer kunne komme ind på irakisk jord.

Fru Anne Grete Holmsgaard har jo fuldstændig ret i, at Afghanistan og talebanstyret i Afghanistan gav en frihavn til bl.a. Al-Qaeda, måske også andre terrororganisationer, hvad ved jeg?

Kl. 16.45

Det er jo et eksempel på, at man ved at gå ind og med en militæraktion fjerne det styre også håber at rykke roden op i Al-Qaeda-netværket. Det er måske ikke lykkedes endnu, men jeg håber da, at fru Anne Grete Holmsgaard giver mig ret i, at det var rigtigt at gå ind og fjerne det talebanstyret i Afghanistan. Fru Anne Grete Holmsgaard kan vel da ikke mene, at man skal lade sådan et despotisk styre forblive bare for at opretholde den fred, der skyldes, at styret undertrykker befolkningen. Det nægter jeg at tro kan være fru Anne Grete Holmsgaards synspunkt.

Formanden:

Hr. Villy Søvndal for et sidste spørgsmål.

Villy Søvndal (SF):

Jeg er ikke sikker på, at statsministeren hørte, hvad fru Anne Grete Holmsgaard faktisk sagde. Det, hun sagde, var, at netop under diktatoriske styre som Afghanistans talebanere eller som i dag Afghanistan er der rige muligheder for, at terroren blomstrer, som en modvægt mod statsministerens udsagn om, at det kun var i de frie, åbne samfund.

Men det spørgsmål, vi har beskæftiget os med nu, lyder: Er terrortruslen blevet mindre? Det har statsministeren omhyggeligt hverken svaret ja eller nej på. Det kan jeg godt forstå, for statsministeren ville være nødt til at svare ja.

Med den aktion, man startede mod Irak, som – efter svaret fra statsministeren på sidste spørgsmål – ikke engang udgjorde nogen terrortrussel, er det lykkedes med en krig at omdanne Irak til et sted, hvorfra der i dag udgår en klar terrortrussel.

På den måde synes jeg måske, statsministeren skulle overveje – og det er jo ikke at give op over for terrorismen – om det er et rigtigt middel at anvende at gå i krig på så tyndt og så forkert og så uoplyst et grundlag, som man gjorde her. Det synes jeg måske var det fremadrettede i det her spørgsmål. Og statsministeren må nødvendigvis svare: Ja, krigen har medført øget terror.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jo helt forkert at fremstille det sådan, at Irakkrigen skulle være udløsende årsag til terrorisme. Lad mig minde om, at Al-Qaeda allerede før Irakkrigen iværksatte terroraktioner rundt omkring i verden, mest spektakulært jo selvfølgelig den 11. september 2001 i New York. Men der har også fundet, efter alt hvad der foreligger oplyst, Al-Qaeda-organiserede terroraktioner sted i Tunesien, Kenya, Pakistan inden Irakkrigen. Man kan vel heller ikke påstå, at Baliaktionen har noget at gøre med Irakkrigen.

Min pointe er den, at Al-Qaeda-folkene hader alt, hvad der har at gøre med Vesten, med vestlig kultur, med vestlig levevis, og de angriber med henblik på at dræbe flest muligt uskyldige mennesker, hvad enten det så er i vestlige lande eller i muslimske lande, hvor de synes, at der er regimer, som samarbejder for meget med de vestlige.

Men hr. Villy Søvndal virkelig, at man skal undlade at gribe ind over for det, lægge ned sig fladt ned for terroristernes fødder og acceptere det samfundssyn, de står for, den middelalderlige tankegang, som de kæmper for?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2926

16) Til statsministeren af:

Anne Grete Holmsgaard (SF):

»Hvilken betydning mener statsministeren, at Irakkrigen vil få for situationen i Mellemøsten?«

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg tror, at de fleste sikkerhedspolitiske analytikere er enige om, at den helt centrale og virkelig

vanskelige konflikt i Mellemøsten er Israel-Palæstina-konflikten, og at løsningen af den konflikt er fuldstændig afgørende for, om man kan få en fredeligsgørelse og en demokratisering i Mellemøsten.

Jeg vil godt på den baggrund spørge ministeren, hvad hans vurdering er af betydningen af Irakkrigen for situationen i Mellemøsten, og med Mellemøsten mener jeg både det brede Mellemøsten, men sandelig også den del af det centrale Mellemøsten, der handler om Israel-Palæstina-konflikten.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jeg er fuldstændig enig med fru Anne Grete Holmsgaard i, at en nøgle til en varig stabilitet og fred i Mellemøsten naturligvis er, at vi får en fredsproces i gang mellem Israel og palæstinerne. Og der er grund til på det allerstærkeste at beklage den udvikling, vi har set nu i de seneste måneder i Mellemøsten.

Kl. 16.50

Der er ikke noget realistisk alternativ til den køreplan for fred, som den såkaldte kvartet har lagt frem, der har det endemål, at der bliver etableret en selvstændig og levedygtig palæstiensisk stat, som kan og skal leve i fred med Israel, et Israel, der har sikrede og garanterede grænser; det er det, vi må arbejde hen imod.

Jeg er enig med fru Anne Grete Holmsgaard i, at før vi når dertil, er det vanskeligt at forestille sig en varig fred og stabilitet i regionen, og derfor må det have allerhøjeste prioritet nu.

Men set i sammenhæng med Irak vil jeg så igen sige, at hvis vi kunne udvikle et frit, moderne Irak, der kan stå som et forbillede for andre lande i regionen med hensyn til at sikre borgernes rettigheder, så kunne det også være et værdifuldt bidrag til at skabe stabilitet i området.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ja, hvis man kunne det, kunne det måske nok bidrage.

Men jeg ville godt spørge ministeren, om han virkelig tror, at det kunne bidrage til at løse Palæstina-Israel-konflikten. Tror han virkelig, at det kunne bidrage til at løse Israel-Palæstina-konflikten, og har ministeren ligesom bare, hvad kan man sige, en indikation af, at Irakkrigen og de konsekvenser, der har været af den, har bidraget positivt til at mindske den helt uhyrlige konflikt, som den har udviklet sig mellem Israel og Palæstina om de besatte områder?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Nej, jeg tror desværre, vi må sige, at Israel-Palæstina-konflikten lever sit eget dybt ulykkelige liv, og det er så i øvrigt helt uanset, hvad der i øvrigt foregår i regionen.

Der er grund til at lægge det stærkest mulige pres på begge parter i den dybt ulykkelige konflikt for at få gang i fredsprocessen igen; ja, jeg deler fru Anne Grete Holmsgaards opfattelse, at her er nøglen til varig fred og stabilitet i området.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg vil godt sige, at en af de ting, jeg frygter, er, at vreden over dobbeltstandarder i vestlig politik er stærkt stigende i Mellemøsten.

Nu har vi jo brugt adskillige timer her på at snakke om FN's betydning, FN's Sikkerhedsråds betydning og navnlig resolution 1441, og ministeren har mange gange sagt, at det var Iraks manglende overholdelse af resolution 1441, der gjorde, at Danmark, et flertal i Danmark, tilsluttede sig.

Sagen er jo bare, at der ligger en række resolutioner, som vender sig mod Israel og Israels besættelse af Vestbredden og Gaza. Så er ministeren ikke enig i, at hvis man ikke også her er stålsat, når det gælder om at kræve, at de resolutioner skal overholdes, så vil man indirekte komme til at fremme en vrede i Mellemøsten over, at der er dobbeltstandarder: Én ting gælder i Irak, en anden ting gælder, når det handler om Israel?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, naturligvis må man insistere på, at FN's Sikkerhedsråds resolutioner bliver overholdt, og der skal naturligvis heller ikke være dobbeltstandarder.

Men som fru Anne Grete Holmsgaard ved, så er Israel-Palæstina-konflikten jo uhyggelig kompliceret og har så mange facetter, at der kræves mere end almindelig målbevidst international indsats for at få fredsprocessen i gang igen. Der er ingen nemme løsninger, men der er ikke noget alternativ til den køreplan for fred, som kvartetten har stillet op, og der må alle, der har mulighed for det, øve et maksimalt pres på begge parter i konflikten for at få den proces sat i gang igen.

Formanden:

Så er det hr. Søren Søndergaard som medspørger.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstår ikke helt statsministerens besvarelse, for vi er blevet belært om, at Danmark ikke gik i krig på grund af, at Saddam Hussein havde masseødelæggelsesvåben; Danmark gik i krig med vores helt egen begrundelse, som var, at Saddam Hussein, Irak, ikke fulgte FN's resolutioner.

Nu blev det nævnt, jeg tror af statsministeren selv, eller også nikkede statsministeren til det, at der også er andre lande, der ikke følger FN's resolutioner, bl.a. i Palæstina-Israel-konflikten bliver resolutionerne ikke fulgt. Hvorfor så ikke bruge de samme midler der, hvorfor ikke gribe ind på samme måde, som man greb ind over for Irak? Hvad er grunden til, at der er den dobbeltstandard i statsministerens optræden, at når det gælder Irak, så griber man ind, men når det gælder Israel-Palæstina, så griber man ikke ind? Hvad er baggrunden?

Kl. 16.55

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men hver sag har sin måde at skulle løses på. Det vil også komme frem, når vi nu skal diskutere hr. Søren Søndergaards næste spørgsmål.

Man kan jo i høj grad sige, at det internationale samfund har engageret sig i at prøve at finde en løsning på Israel-Palæstina-konflikten. Det er jo ikke sådan, at det internationale samfund er ligeglad. Men hver konflikt, hvert problem skal behandles på sin særlige måde, for at vi kan nå frem til et tilfredsstillende resultat. Og jeg tror altså, at når det gælder Israel-Palæstina-konflikten, så er det bedste, vi kan gøre, at fastholde den køreplan for fred, som kvartetten har lagt frem, lægge maksimalt pres på begge parter, for at de følger den.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har fuld forståelse for, at statsministeren siger, at hvert problem skal løses for sig, og at man skal vurdere hvert problem nøje med hensyn til, hvilke midler man vil bruge. Det synes jeg generelt er et meget fornuftigt udgangspunkt.

Men vi har mærket os, at statsministerens argumentation for, hvorfor det var nødvendigt at gribe ind over for Irak, i høj grad har været bundet op på spørgsmålet om FN's troværdighed. Hvis FN vedtog resolutioner, som Saddam Hussein fik lov til at sidde overhørig, så ødelagde det FN's autoritet, og derfor var det af hensyn til

FN, at verdenssamfundet blev nødt til at gribe ind.

Undskyld, er det ikke også ødelæggende for FN's autoritet, at den ene resolution efter den anden om Mellemøsten bliver overhørt, er det ikke også ødelæggende for FN, og hvorfor skal vi ikke lige så meget forsvare FN's autoritet, når det gælder Mellemøsten, som når det gælder Irak?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men der er heller ingen grund til at skjule, at det er afmagt for FN, desværre, når det gælder Israel-Palæstina-konflikten, men det har det jo været nu i et par generationer; det er der jo ikke noget nyt i.

Israel-Palæstina-konflikten må finde sin særlige løsning, og der er jeg nødt til at gentage: Det bedste grundlag, vi har, er køreplanen for fred, der leder frem til etableringen af en selvstændig palæstinensisk stat, der lever side om side og i fred med et Israel, der har sikrede, garanterede grænser. Det er det, det internationale samfund må presse parterne til at acceptere.

Formanden:

Så er det hr. Villy Søvnal som medspørger.

Villy Søvnal (SF):

Jeg er ikke enig med statsministeren i, at der ikke er noget nyt i Palæstinakonflikten. Jeg synes, der er to nye ting. Den ene er, at den palæstinensiske befolkning lever under sociale vilkår, der er så forstemmende i form af underernæring, i form af arbejdsløshed, i form af afskæring fra at komme til deres job, i form af ydmygelser ved kontrolstederne, at det efter min opfattelse, og jeg vil spørge, om statsministeren deler den opfattelse, i sig selv er med til at fremme terrorisme.

Det andet nye er, at jeg synes, der sker en systematisk likvidering af de palæstinensiske ledere, af Hamas – Yasser Arafat isoleres i PLO – og de forskellige andre organisationer får likvideret deres ledere.

Jeg vil spørge statsministeren, om det ikke bekymrer, at der ikke er nogen politiske ledere, som man er i stand til at lave en aftale med, fordi de bliver likvideret, og bekymrer det ikke statsministeren, at USA i situationen med Condoleezza Rices udtalelser i går udtrykker forståelse, når Israel likviderer palæstinensiske ledere?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Spørgsmålet lyder: Hvilken betydning mener statsministeren, at Irakkriegen vil få for situationen i Mellemøsten? Det har jeg svaret på. Nu er vi så endt et helt andet sted, men jeg har ikke mere at tilføje til det, jeg allerede har sagt.

Villy Søvnald (SF):

Det synes jeg er ærgerligt, at statsministeren nu er gået død igen, men årsagen er jo, at det, vi spørger om, er dobbeltstandarder. Vi spørger: Hvordan kan det være, at det ene sted i verden reagerer man prompte, men et andet sted i en årelang konflikt, hvor statsministeren ikke kan skimte noget nyt – og det synes jeg er fantastisk, hvis statsministeren ikke kan i Israel-Palæstina-konflikten – er den danske regering ikke drivende for at få gjort op med det, statsministeren tidligere har talt om, nemlig slaphed og konsekvensløshed og sådan noget?

Her er et folk, der får lov til at forbløde i fattigdom, og man gør ikke noget. Er det ikke interessant, når vi taler om dobbeltstandarder, og hvis vi skal have en bedre verden, at man så sætter kikkerten for det blinde øje?

Kl. 17.00

Jeg håber, at statsministeren nu vågner op og holder en stor og flot tale om nødvendigheden af at holde fanen højt, når man oplever så store krænkelse af social art i forhold til at måtte bevæge sig frit, krænkelse i forhold til, at politiske ledere bliver likvideret.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der er ikke meget nyt at tilføje. Regeringen har sammen med de andre EU-lande fordømt likvideringen af hamaslederen. Der er ikke mere at føje til det.

Jeg har sagt flere gange i dag, at det bedste grundlag for en løsning af Israel-Palæstina-konflikten er, at køreplanen for fred leder frem til etableringen af en selvstændig og levedygtig palæstinensisk stat, der side om side med et Israel med sikrede og garanterede grænser kan leve i fred. Det må være det, vi stiler efter. Der findes ikke noget bedre grundlag, og der er ikke noget alternativ.

Formanden:

Så er der tid til et spørgsmål fra hovedspørgeren, fru Anne Grete Holmsgaard.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Her har vi et land, der hedder Irak. Vi har diskuteret tre resolutioner, hvoraf der især i forbindelse med den sidste resolution, 1441, blev mobiliseret enorme mængder ressourcer for at køre rundt i manegen med folk, for at få sikret, at man havde en eller anden legitimering for at gå i krig i Irak.

På den anden side har vi så Israel-Palæstina, hvor der også er lavet et utal af resolutioner. Alle er blevet overtrådt konsekvent.

Sig mig, er ministeren ikke rent ud sagt hunderød for, at denne her modsætning vil øge vreden hos palæstinenserne over for Vesten for at have dobbeltstandarder? For når det gælder Irak, så kan man godt mobilisere i forbindelse med resolutioner, men når det gælder Israel, så kan man ikke mobilisere, end ikke i den situation, hvor Israel bygger en israelsk berlinmur på besat område. End ikke der siger man, at nu har det en førsteprioritet at få standset det her vanvid.

Er ministeren ikke hunderød for, at det faktisk får en negativ konsekvens for udviklingen i det centrale Mellemøsten?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har allerede svaret på det. Israel-Palæstina-konflikten skal finde sin særlige løsning på grundlag af køreplanen for fred.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2927

17) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Hvilke overvejelser gør statsministeren sig på baggrund af krigen mod Irak om dansk krigsdeltagelse i fremtiden, og vil statsministeren i den forbindelse oplyse, hvilke andre diktaturer statsministeren har planer om at fjerne gennem militær intervention?«

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil starte med en tilståelsessag. Det er rigtigt, at spørgsmålet er en gentagelse af et spørgsmål, der er stillet tidligere. Det er fuldstændig korrekt. Dengang svarede statsministeren ikke, det håber jeg statsministeren vil gøre nu.

Spørgsmålet går på, hvilke overvejelser man gør sig i Statsministeriet, når man når frem til den konklusion, at det er rigtigt at vælte diktatu-

rer ved hjælp af militær magt. Det er ikke en juridisk diskussion, det er en politisk diskussion.

Verden er jo fyldt med diktaturer, og der er mange diktaturer, der trænger til at blive fjernet fra jordens overflade og erstattet med folke-magt, helt sikkert. Det, der så bare er lidt underligt, er, at i nogle tilfælde vil man altså bruge militærmagt fra statsministerens side, for at det sker, i andre tilfælde er det helt andre midler, man bruger.

Tag nu Burma f.eks., det er et forfærdeligt diktatur. Der er det middel, man bruger, vist noget med, at officerernes koner ikke kan få lov at tage til Paris og købe ind. Det er jo virkelig et probat middel. Til gengæld er der frit slag for EU for investeringer i Burma; der er frit slag for teaktræeksport fra Burma til bl.a. Danmark, som er storimportør af juntaens teaktræ.

Hvad er sammenhængen? Kan vi ikke bare få nogle ideer om nogle retningslinjer, som statsministeren bruger, når statsministeren navigerer rundt i det her politiske landskab?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nu svingede hr. Søren Søndergaard sig jo højt op, så der kunne være grund til at minde om, hvad det er, hr. Søren Søndergaard har spurgt om, nemlig:

»Hvilke overvejelser gør statsministeren sig på baggrund af krigen mod Irak om dansk krigsdeltagelse i fremtiden, og vil statsministeren i den forbindelse oplyse, hvilke andre diktaturer statsministeren har planer om at fjerne gennem militær intervention?«

Det morede jeg mig meget over, da jeg fik det spørgsmål. Svaret er jo, at jeg gør mig ingen som helst overvejelser i den retning. Regeringen har ingen planer om krigsdeltagelse i fremtiden.

Når hr. Søren Søndergaard siger, at der var mange diktaturer rundt omkring i verden, der kunne fortjene at blive fjernet, så må jeg jo sige, at der er et punkt, hvor jeg er fuldstændig enig med hr. Søren Søndergaard.

Kl. 17.05

Men man må jo sige om Saddam Husseins afskyelige regime, som jeg forstår vi er enige om var afskyeligt, at der fastslog FN's Sikkerhedsråd i enstemmighed i november 2002, at det var en trussel mod international fred og sikkerhed. Og det var selvfølgelig grundlaget for, at vi fra den danske regerings side måtte mene, at så måtte det have en konsekvens, at Saddam Hussein ikke ville samarbejde med FN's Sikkerhedsråd.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, der var den igen. Det var altså ikke kun på grund af den manglende efterlevelse af FN-resoluitioner, at statsministeren mente, at der skulle føres krig mod Irak. Det var altså også på grund af, at de udgjorde en trussel. Statsministeren må på et eller andet tidspunkt overveje med sig selv, hvilket svar han vil lægge sig fast på. Det blæser lidt i vinden. Men lad det nu ligge.

Jeg sagde som sagt, at det her ikke var en juridisk diskussion, det var en politisk diskussion. For er det virkelig statsministerens opfattelse, at hvis bare diktaturer har en vetomagt i ryggen i FN's Sikkerhedsråd eller eventuelt er en af dem, så kan de få lov til at gøre hvad som helst, hvorimod hvis man ikke er det, o.k., så kan man blive udsat for en militær intervention?

Er det virkelig statsministerens katekismus i det her spørgsmål, den lærebog, han anvender, at hvor meget man skal angribe diktaturer, hvor meget man skal gøre for at få diktaturer fjernet, og hvilke midler man skal bruge, afhænger af FN's Sikkerhedsråd?

Lad os nu tage Kina f.eks., det er jo et land, statsministeren efter et nyligt besøg kender godt, og jeg forstår, at statsministeren har stor beundring for Kina. Men helt ærligt, Kina er et diktatur, der overtræder ytringsfriheden, som sætter folk i fangelejer, som undertrykker politiske modstandere, som henretter folk, som laver en masse gale ting. De er altså fredet, fordi de sidder i FN's Sikkerhedsråd.

Er det virkelig det, vi kan uddrage af statsministerens indlæg her i dag, at diktaturer får lov at være fredet, hvis bare de sidder i FN's Sikkerhedsråd eller har venner, der gør det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, det kan hr. Søren Søndergaard overhovedet ikke uddrage af, hvad jeg har sagt. Og hr. Søren Søndergaard kan heller ikke konkludere, at jeg nærer beundring – jeg tror, det var det udtryk, hr. Søren Søndergaard brugte – for Kina. Jeg må sige, at det i høj grad har været en udfordring for en med mit ideologiske udgangspunkt at se denne blanding af kapitalisme og kommunisme, som man ser i Kina.

Men når det handler om synet på diktatoriske regimer, ja, så indfører jeg ikke nogen dobbeltstandard, men jeg synes dog, at det, man foretager sig i konkrete situationer, skal have et folkeretligt grundlag. Det går jeg ud fra at hr. Søren Søndergaard er enig med mig i. Og det er jo der, jeg henviser til, at FN's Sikkerhedsråd i enighed,

i enstemmighed, i november 2002 fastslog, at Saddam Husseins regime udgjorde en trussel mod international fred og sikkerhed.

Formanden:

Så er det hr. Villy Søvndal som medspørger.

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil godt spørge statsministeren som repræsentant for højrefløjen, hvorvidt højrefløjen har lært af historien.

Lad os tage tre af de store nyere historiske begebenheder: Man kan sige, at Osama bin Laden var et produkt af Vestens støtte, dengang han var nyttig i krigen i Afghanistan. Senere blev Saddam Hussein Vestens støtte, da han var nyttig til at bremse den iranske revolution under Khomeini. I sidste uge var Powell, den amerikanske udenrigsminister, i Pakistan, hvor han ophævede eksporten af våben fra USA til Pakistan, fordi Pakistan, som er et militærdiktatur, i dag er nært allieret med USA.

Derfor er spørgsmålet: Lærer man af det her? Jeg kan huske, at statsministeren tidligere har sagt, at i valget mellem demokrati og diktatur eksisterer der ingen kompromis. Eksisterer der kun allierede i det spørgsmål?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg mener, at man under alle omstændigheder skal tænke sig meget om med hensyn til, hvem man allierer sig med i konkrete situationer. Det er jo altid et dilemma. Vi må fastlægge klare standarder for respekt for menneskerettigheder, for demokrati, for sikring af respekten for det enkelte menneske og dets liv. Og det må også lægges til grund, når man vælger sine samarbejdspartnere, når man vælger sine allierede.

Kl. 17.10

Men det er jo altid et dilemma. Hvis vi trækker en historisk parallel, så må det også have været et dilemma for demokratierne under anden verdenskrig at alliere sig med det kommunistiske Sovjetunionen, med en despot som Stalin i kampen mod den anden despot, Hitler. Det er altid et dilemma, og man skal passe meget på med, hvad det er, man gør.

Villy Søvndal (SF):

Det er jeg enig i, og derfor synes jeg sådan set også, det er rart, at statsministeren i dag kravler ned af den lidt høje hest, han nogle gange kommer op på, når han beskriver forholdet mellem

demokrati og diktatur. Det er nogle konkrete afvejninger.

Jeg synes bare, problemet er, at højrefløjen altid allierer sig med nogle diktatorer på bestemte tidspunkter, hvor de nytter i forhold til højrefløjens ønske om at ændre verdensbilledet.

Mit spørgsmål gik sådan set på, om statsministeren havde lært så meget af støtten i sin tid til Osama bin Laden i forhold til Afghanistan, støtten til Saddam Hussein i forhold til den iranske revolution, at han i dag ville advare imod, at man lavede den type alliancer, f.eks. med den pakistanske militærdiktator Musharraf.

Er det efter statsministerens opfattelse et historisk fejlgreb, man er i færd med?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg synes, det er fantastisk at høre hr. Villy Søvndal give udtryk for, at der er en tendens til, at højrefløjen, som han siger, altid allierer sig med diktatorer. Det siger en repræsentant fra den venstrefløj, som under den kolde krig om ikke allierede sig med, så i hvert fald indtog standpunkter, der i den grad var i samklang med de standpunkter, som Sovjetunionen og Warszawa-pagten repræsenterede, som stod for en fodnotepolitik, der tvang Danmark til at lægge afstand til fællesskabet i NATO, til det vestlige fællesskab.

Heldigvis var der så nogle, der stod fast, og den fasthed betød, at til sidst blev de kommunistiske diktaturer tvunget i knæ. Men hvis vi havde fulgt de råd, som venstrefløjen dengang gav, så havde der ikke været en stærk vestlig front over for de kommunistiske diktaturer. Så havde vi ladet de systemkritikere, der var undertrykt på den anden side af Jerntæppet, i stikken. Det er jo kendsgerninger.

På den baggrund må man jo sige, at det er fantastisk at høre hr. Villy Søvndals påstand her i dag.

Formanden:

Så er det hr. Keld Albrechtsen som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu synes jeg godt nok, det rabler lidt for statsministeren, det må jeg sige, for statsministeren er jo gammel nok her i huset til at kunne huske de debatter, vi havde f.eks. om den sovjetiske besættelse af Afghanistan.

Statsministeren vil formentlig kunne huske og bekræfte, at jeg fremsatte forslag om en konsekvent dansk indsats mod den sovjetiske be-

sættelse af Afghanistan. Men jeg kunne kun få Venstre med på et lunkent, halvhjertet initiativ. Og når det gjaldt kritik af Sovjetunionens støtte til besættelsesmagten i Eritrea, den etiopiske diktaturmagt, der besatte Eritrea, så var Venstre ingen steder at finde.

Realiteten var, at når det kom til en direkte, klar kritik af Sovjetunionen, så blev man svag i mælet, ligesom man bliver det over for Kina i dag.

Så jeg vil godt spørge statsministeren, om han ikke godt lige vil gøre sig den ulejlighed at undskylde den bemærkning, han kom med der. Det synes jeg faktisk godt jeg vil bede statsministeren om, for det var en uforskammet bemærkning, der hviler på en forkert historisk fremstilling af begivenhederne i dette Folketing i 1980'erne. Og statsministeren ved det godt selv.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har jo tydeligvis ramt en ligtorn, en øm en oven i købet, og jeg finder ingen anledning til på nogen som helst måde at undskylde.

Jeg tror, at alle er i stand til at huske fodnoteperioden, som var en meget pinlig periode i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor hr. Keld Albrechtsen sammen med den øvrige venstrefløj var med til at danne et flertal her i Folketinget, som tvang den daværende regering til at lægge afstand til det fællesskab, der var i de vestlige alliancer, og hvor jo ikke mindst de kredse, som hr. Keld Albrechtsen tilhørte, i den grad indtog standpunkter, som var meget velkomne, vil jeg i hvert fald sige, i Moskva, meget velkomne i Warszawapagten. Det synes jeg er tankevækkende. Men jeg har lagt mærke til, at hver gang jeg fremhæver dette historiske faktum, så farer hr. Keld Albrechtsen op som trolde af en æske, og det viser jo bare, at man har ramt noget, der gør rigtig ondt på hr. Keld Albrechtsen.

KL 17.15

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, vores aktivister fra det daværende VS var så velkomne i Østtyskland, at de blev smidt ud, når de tog ned for at demonstrere mod deres hæslige atomkraftværker. Det kan jeg oplyse statsministeren om. Der var vist ikke nogen fra Venstre, der rigtig var med i det.

Da Solidanosci i Polen gjorde oprør mod diktaturet i Polen, hvor var da Venstre henne? Der var det også venstrefløj. Sådan kan vi blive ved. Den historie vil jeg meget gerne diskutere

helt til bunds med statsministeren og meget gerne afsætte god tid til det.

Så vil jeg bare spørge statsministeren, om han på baggrund af den lange debat, vi har haft her i dag, vil erkende, at han bliver nødt til at gå hjem og skrive en ordentlig gennearbejdet forklaring på, hvorfor han egentlig gik i krig.

Den her debat i dag har jo vist, at statsministeren har en række forskellige forklaringer, som han har forsøgt at føre frem. Så var det freden, der var årsagen, så var det, fordi Saddam Hussein ikke ville samarbejde, der var årsagen. Når vi spørger, om det så alligevel var på grund af masseødelæggelsesvåben, er svaret, at nej, det var det ikke, så var det, fordi han ikke ville samarbejde. Når vi spørger om det, skifter statsministeren bare forklaring.

Jeg synes, at debatten i dag har vist, at statsministeren ikke er i stand til at redegøre for, hvorfor han gik i krig. Det synes jeg at han skulle gå hjem og skrive en ordentlig redegørelse om.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er der nu ikke brug for. Men det er jo egentlig betagende, efter nu hele dagen at være blevet beskyldt for at have svaret det samme og det samme bliver jeg nu pludselig af hr. Keld Albrechtsen beskyldt for at være kommet med forskellige forklaringer.

Sandheden er altså, at der er én forklaring, og den lagde regeringen meget åbent frem i Folketinget med vores beslutningsforslag. Grunden til, at vi gik med i den militære aktion mod Saddam Hussein, var hans manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd, at han gang på gang i 12 år havde trodsset de beslutninger, som FN's Sikkerhedsråd havde truffet. Det syntes vi måtte have en konsekvens. Det var grunden til, at vi gik med.

Det er der ikke nogen anledning til at skrive en længere redegørelse om, for den kan hr. Keld Albrechtsen læse ved at læse beslutningsforslag nr. B 118. Der står det tydeligt i 13 punkter.

Søren Søndergaard (EL):

Der er jo ingen grund til at diskutere spørgsmålet om systemkritikere, og hvem der støttede systemkritikere. Statsministeren og jeg kan jo hver især invitere én systemkritiker fra Østeuropa, som vi i den mørkeste periode støttede og tog over til med illegale penge osv. for at holde vedkommende i live, og så kan vi jo mødes alle fire

til et møde i København, og så kan vi snakke om, hvem det var, der ikke gav hvem støtte.

Vil statsministeren ikke give tilsagn om at være med til at holde sådan en lille seance? Det synes jeg kunne være hyggeligt og illustrativt, for at folk ligesom kunne få kendskab til, hvad det egentlig var, der skete der i 1980'erne, og hvem det egentlig var, der støttede systemkritikerne i Østeuropa. Så jeg går ud fra, at statsministeren vil sige ja til det tilbud lige om et øjeblik.

Derudover synes jeg jo lidt, at problemet er, at statsministeren ikke kan komme fri af det der dobbeltstandpunkt. Man er meget imod Saddam Hussein på et vist tidspunkt, men før var man ikke så meget imod ham. Nu er der nogle lande, Burma, Pakistan, Kina, som man næsten ikke vil kritisere. Altså f.eks. Kina: Vil Danmark rejse en kritik i FN's Menneskerettighedskommission? Gør vi det? Alt det arbejde, der skal ske nu for at undgå, at det senere bliver nødvendigt at bruge militære interventioner, er jo det, der er interessant. Men der er statsministeren tavs. Hvad sker der med teaktræ fra Burma? Kan vi få nogle svar fra statsministeren?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jo ikke rigtigt, når hr. Søren Søndergaard påstår, at vi er tavse i forhold til Kina. Som hr. Søren Søndergaard er bekendt med, er det således, at hver gang stats- og regeringsledere fra EU-landene møder den kinesiske ledelse, er der en dialog, en diskussion om – ja, det er jo det, det er – menneskerettigheder, om demokrati. En sådan havde jeg også med de kinesiske ledere, så det er jo fuldstændig forkert, når hr. Søren Søndergaard hævder, at vi er tavse i forhold til Kina.

Kl. 17.20

Men sagen er jo den, at hvert land, hver situation skal behandles på sin egen måde for at nå resultater. Tag nu f.eks. Nordkorea. Der tror jeg, at den sigtsmæssige fremgangsmåde er den, der nu er i gang, hvor Kina bl.a. spiller en rolle i de såkaldte sekspartsforhandlinger, hvor man prøver at få Nordkorea tilbage i det internationale samfund, prøver at få stoppet de atomvåbenprogrammer, der efter alt at dømme er i gang i Nordkorea. Det tror jeg er måden at klare det problem på. Sådan må man konkret tage stilling til hver situation for sig, hvordan den bedst håndteres.

Søren Søndergaard (EL):

Først beklager jeg, at statsministeren ikke tog imod mit tilbud, men det kan statsministeren jo nå endnu, der er jo – formentlig – mange onsdage, før der skal være valg.

Jeg bemærkede, at statsministeren sagde, at venstrefløjen havde ladet systemkritikerne bag Muren i stikken. Det synes jeg vi skal prøve at afklare. Mit tilbud står ved magt, vi kan hver invitere en systemkritiker, som vi personligt har hjulpet med penge, udstyr osv. til at overleve diktaturet derovre, og så kan vi jo diskutere den sag:

Derudover må jeg jo blot konstatere her ved afslutningen, at statsministeren fører dialog med mange diktatorer. Der bliver ført dialog med Pakistan, og der bliver ført dialog med Kina. Jeg ved ikke, hvad man synes om det i Tibet. Jeg ved heller ikke i forhold til de samtaler, der er med Rusland, hvad man synes om det i Tjetjenien.

Det, jeg bare siger, er, at ud over dialogen var der måske også brug for en lille smule handling. Den mangler altså, undtagen når USA beslutter, at der skal gås i krig, for så mangler der ikke handling fra regeringens side, så er regeringen klar.

Men for at slutte hele dagen af vil jeg bare spørge statsministeren om en enkelt ting, for statsministeren har jo givet mange forklaringer, og det kan måske lyde meget plausibelt: Kunne statsministeren så ikke forklare, hvorfor det var noget helt andet, der stod på Venstres hjemmeside? Jeg synes, det er underligt, at statsministeren står og siger nogle ting her, og så er det nogle helt andre ting, der har stået på Venstres hjemmeside. Er statsministeren ikke formand for partiet Venstre?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det sidste kan jeg bekræfte.

Må jeg så sige her ved afslutningen af debatten, at hr. Søren Søndergaard efterlyser handling. Det synes jeg er en god ting, og hver sag skal behandles på sin måde, det tror jeg er den bedste måde at håndtere alvorlige internationale opgaver og problemer på.

Men det, jeg kan konstatere efter den debat, vi har haft her i eftermiddag, er, at når det gælder Saddam Hussein, var venstrefløjen ikke parat til at handle. Når det gælder Saddam Hussein, har venstrefløjen det i munden. Man kaldte det et afskyeligt regime, men var ikke parat til at gøre noget. Hvis vi havde lyttet til venstrefløjens råd, ville Saddam Hussein stadig sidde i Bagdad

i dag, og han ville stadig have et afskyeligt regime, der undertrykte befolkningen og torturerede modstanderne, og vi ville have massegrave i Irak. Det er situationen.

Nu er der den situation, at krigen er ovre, Saddam Hussein og hans regime er væk, manden er fængslet og kommer forhåbentlig snart for en domstol. Den irakiske befolkning har fået et håb om at kunne bygge et frit og moderne Irak op, og når man spørger den irakiske befolkning, er der et markant flertal, som ser optimistisk på fremtiden. Det synes jeg er det vigtige, for det handler om almindelige irakeres dagligdag.

Ærlig talt synes jeg, at det var vigtigere at bruge kræfter på end de teoretiske diskussioner, som venstrefløjen har lagt op til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2907

18) Til beskæftigelsesministeren af:

Jan Petersen (S):

»Hvad er baggrunden for, at ministeren ikke fjerner loftet over uddannelsesaktivering af arbejdsløse, når ministeren indrømmer, det er arbejdsmarkedspolitisk velbegrundet at øge uddannelsesaktiveringen?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren nøjes i regeringens beskæftigelsesplan med at anvende uforbrugte midler til at øge uddannelsesindsatsen for arbejdsløse og undlader at fjerne loftet over uddannelsesindsatsen og fastholder dermed også forligsbruddet fra »Flere i arbejde«.

Formanden:

Som tidligere meddelt udsættes dette spørgsmål efter aftale med spørgeren til næste spørgetid.

Spm. nr. S 2908

19) Til beskæftigelsesministeren af:

Jan Petersen (S):

»Vil ministeren forklare, hvorfor regeringen har valgt at anvende den dyreste og mindst effekt-

fulde indsats over for den stigende arbejdsløshed, når regeringens beskæftigelsesplan kan forventes at skaffe 6.000 ekstra arbejdspladser?«

Skriftlig begrundelse

Regeringens beskæftigelsesplan betyder, at hver af de forventede nye arbejdspladser koster ca. 1,5 mio. kroner, og der kunne for dette beløb oprettes 1-2 arbejdspladser mere, såfremt regeringen havde valgt en anden metode til at bekæmpe den stigende arbejdsløshed.

Formanden:

Som tidligere meddelt udsættes dette spørgsmål efter aftale med spørgeren til næste spørgetid.

Spm. nr. S 2909

20) Til beskæftigelsesministeren af:

Bjarne Laustsen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at regeringens beskæftigelsesplan ikke retter op på de nedskæringer, der er foretaget af efteruddannelsesindsatsen siden regeringsskiftet?«

Skriftlig begrundelse

Regeringens beskæftigelsesplan er præsenteret som en omfattende satsning på efteruddannelse. Det samlede efteruddannelsesniveau er imidlertid fortsat for lavt og under det niveau, som fandtes i 2001.

Formanden:

Som tidligere meddelt udsættes dette spørgsmål efter aftale med spørgeren til næste spørgetid.

Spm. nr. S 2910

21) Til beskæftigelsesministeren af:

Bjarne Laustsen (S):

»Vil ministeren oplyse, hvor meget regeringen hidtil har skåret ned på aktiverings- og efteruddannelsesområdet, og vil det i den forbindelse ikke give en større effekt at satse mere på jobrotation og servicejob m.v.?«

Skriftlig begrundelse

Regeringens beskæftigelsesplan er præsenteret som en omfattende satsning på efteruddannelse. Det samlede efteruddannelsesniveau er imidlertid fortsat for lavt og under det niveau, som fandtes i 2001.

Formanden:

Som tidligere meddelt udsættes dette spørgsmål efter aftale med spørgeren til næste spørgetid.

Bortfaldne spørgsmål

Formanden:

Spørgsmål nr. S 2894 og S 2900, der er stillet til integrationsministeren af fru Bodil Kornbek, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålene, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 2894

Til integrationsministeren (18/3 2004) af:

Bodil Kornbek (KD):

»Hvilke konkrete planer har ministeren for at aktivere afviste asylansøgere ud over den ordning, der er med afviste asylansøgere fra Irak?«

Spm. nr. S 2900

Til integrationsministeren (18/3 2004) af:

Bodil Kornbek (KD):

»Hvor mange personer har medvirket til udrejse og til sagens oplysning som følge af, at de er blevet sat på madkasseordningen?«

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 188: Forslag til lov om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. (Konkret anvendelse af præimplantationsdiagnostik).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 23/3 2004).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ester Larsen (V):

Det forslag, Folketinget skal behandle i dag, vedrører en enkelt paragraf i et allerede fremsat forslag til ændringer i den gældende lov om kunstig befrugtning. Forslaget gælder en bemyndigelse til Sundhedsstyrelsen til at give tilladelse til præimplantationsdiagnostik, også kaldet ægsortering, i helt specielle livreddende situationer.

Kl. 17.25

Ægsortering er ikke rutinebehandling og skal heller ikke være det ifølge lovforslaget, men ægsortering anvendes for at forebygge alvorlige nedarvede lidelser. Det er ikke nogen meget anvendt teknik, der er født ti børn her i landet med anvendelse af denne teknik, men den har ført til, at børn er født uden belastende arvelige sygdomme, der har været i forældrenes familier.

Når paragraffen er taget ud af det samlede lovforslag, skyldes det et hensyn til et sygt barn, hvis liv vil være afhængigt af denne lovændring. Uden hurtigt vedtagelse vil han være uden behandlingsmulighed. Det, Folketinget skal forholde sig til, er, om denne teknologiske nye mulighed må bruges til at redde liv, også hvor der ikke er tale om en arvelig sygdom.

I lovforslaget er der opstillet en lang række betingelser for de situationer, hvor et forældrepar til et livstruet barn ønsker at sætte et nyt barn i verden. Betingelserne skal sikre, at der er tale om livstruende sygdom, at alle behandlingsmuligheder er udtømte, at der ikke findes ligeværdige alternativer, at det raske donorbarn ikke udsættes for voldsomme indgreb, og at der ikke sker genetisk modifikation af det eller de æg, der udtages. Det er betingelser, som er opstillet af Det Ethiske Råd.

De teknologiske muligheder ligger der. De er noget komplicerede, men de kan benyttes.

Det er Folketingets opgave at skelne mellem de gode muligheder, vi ønsker at gøre nytte af, og de etisk uacceptable, som vi bør lade ligge.

Forældrene i denne situation er indstillet på at få et barn til for at hjælpe deres livstruede søn. Den afgørelse er helt deres egen. Får de ingen hjælp, er chancen for at få et barn med væv, der kan forliges med den syge brors, væsentlig reduceret i forhold til, at samfundet giver dem en